

Matiu

Jisas nukan Ämän Eposek Matiu nukas jer wewon

Okoro buk nukan onoktapau

Jisas ko meienuk, woisan 35 orip manonuk, Matiu ko kar Jisas nukan ämän oi ariäwon ro kos okoro Jisas nukan Ämän Eposek jer wewon. Matiu kos okoro ämän nukakan jaukut Jura roasiret jer we marowon. Akan ronkat Anut nukas akan kamwaraun ro näwäu sare maronuk, kowai rai ronkateän. Utianik, akan ro näwäu owo senek kowai ak äpu wa, okon, Jisas okoro omnokou opok kowon, akan ronkat oiroror orip raumoi, Jisas mesin akan woiaka epar mau wa. Matiu nukas Jisas ko akan kamwaräun ro näwäu epar ätär maraun kiro buk jer we marowon.

Okoro buk tainoraun ämän

- 1:12-23 Jisas ko owose pewon.
- 3:1-12 An jomariäwon ro, Jon nukan sarau.
- 3:13-4:11 Jon nukas Jisas an jomuronuk, Satan nukas Jisas ate aparwon.
- 4:12-18:35 Jisas ko Galili provins opok, Anut nukan ämän roasiret aware ariewon.
- 19:1-20:34 Jisas ko Galili provins utomoi, Jerusalem näu mena kowon.
- 21:1-24:66 Jisas ko tup karar Jerusalem näu mena raunuk, owo onok pewon.
- 28:1-20 Jisas ko meiemara, kon roasiret amiakap penuk, ak ko aparin.

Jisas Krais nukan Askanai.

¹ Okoro Jisas Krais nukan askanai akan enmaka, Jisas ko Devit nukan kinjauk ko Apraham nukan askanai.

²⁻⁶ Apraham ko akan momonaka pakas pote Devit kamwareäwon ro, akan enmak okoro jer we moin, rau:

kiro Apraham,

Apraham nukan mokoi Aisak,

Aisak nukan mokoi Jakob,

Jakob nukan mokoi Juda, kon amakut pak,

Juda nukan mokoi Peres, ko Sera ori awan aninawa Tamar,

Peres nukan mokoi Hesron,

Hesron nukan mokoi Ram,

Ram nukan mokoi Aminarap,

Aminarap nukan mokoi Nason,

Nason nukan mokoi Salmon,

Salmon nukan mokoi Boas, kon anak Rehab,

Boas nukan mokoi Obet, kon anak Rut,

Obet nukan mokoi Jesi,

Jesi nukan mokoi, kamwareäwon ro king Devit.

⁷⁻¹¹ Devit rawon ses opok Israel roasiret Babilon mena karapus imware manoin, okoro askanai akan enmaka:

kiro Devit,

Devit nukan mokoi Solomon, ko Uria nukan waun mokoi,

Solomon nukan mokoi Rehoboam,

Rehoboam nukan mokoi Abija,

Abija nukan mokoi Esa,

Esa nukan mokoi Jehosapat,

Jehosapat nukan mokoi Jehoram,

Jehoram nukan mokoi Usia,

Usia nukan mokoi Jotam,
 Jotam nukan mokoi Ehas,
 Ehas nukan mokoi Esekaia,
 Esekaia nukan mokoi Manasa,
 Manasa nukan mokoi Emon,
 Emon nukan mokoi Josaia,
 Josaia nukan mokoi Jekonaia, kon amakut pak.

¹²⁻¹⁶ Babilon mena Israel roasiret pote rain ses opok, pote Jisas an jowon ses opok, okoro askanai akan enmaka:

kiro Jekonaia,
 Jekonaia nukan mokoi Sealtiel,
 Sealtiel nukan mokoi Serubabel,
 Serubabel nukan mokoi Abiut,
 Abiut nukan mokoi Eliakim,
 Eliakim nukan mokoi Eso,
 Eso nukan mokoi Sadok,
 Sadok nukan mokoi Ekim,
 Ekim nukan mokoi Eraiat,
 Eraiat nukan mokoi Eleasa,
 Eleasa nukan mokoi Matan,
 Matan nukan mokoi Jakob,
 Jakob nukan mokoi Josep, ko kon wau Maria, ko Jisas nukan anak.

Jisas ko Kraiss. Kiro enip onoktapau 'Anut nukas äsimorwon, ätäi imäikaun ro'.

¹⁷ Keseria, kiro askanai 14 orip akan tupsiu pakas ak Apraham raiäwon ses pakas pote Devit rawon opok. Karauk askanai ak 14 orip akan tupsiu pakas, Devit rawon ses pakas pote Babilon mena karapus rain opok. Keseriar, askanai 14 orip akan tupsiu pakas karapus rain pakas pote Jisas Kraiss an jowon ses opok rain.

Maria Jisas Kraiss An Jowon.
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Jisas Kraiss owose pewon? Kon pewon onok kesek. Kon anak Maria ko Josep owaun sare moin. Utianik, meter kiro ro asir ori au ouratäu wa opok, Maria ko äpu mowon Anut nukan Osou Näus ko amaiwo sarewon. ¹⁹ Josep ko erekapu onok eposek miäu. Keseria, ko roasiret amiak opok Maria utonuk, Maria wou aru mai. Keserianik, ko ämäi ämäi Maria utaun ronkatewon. ²⁰ Utianik, Josep ko asik utaun ronkat ounuk ounuk, Anut nukan sarau eitekus nini epir pakas keser auruwon, “Josep. Dedit nukan askanai, Anut nukan Osou Näu nukasar Maria amaiwo sarewon. Keseria, na kiro asik owaun itok, ko nan asik. ²¹ Ko mokoi an jounuk, na kon enip Jisas mam. Kiro enip onoktapau ‘kos kon roasiret akan onok aru jäkäi mareanik, ak ätäi imwarai’.”

²² Rurisapai, kiro onok erekapu Näuäu nukas Anut nukan ämän roianik, areawon ro, Aisaia, auruwon siar kiro epar peu. Aisaia nukas äiewon, ²³ “Kar asir makun ko ro pak niniäu wa, ko amaiwo sareanik, ko mokoi an jowai, kiro mokoi kon enip Emaniuer äiäiei. Kiro onoktapau kesek, ‘Anut ik pak rau’.”

Aisaia 7:14

²⁴ Keserianik, Josep ko siräumara, Anut nukan sarau eitek nukas auruwon siar kon asir Maria ätäi owon. ²⁵ Utianik, Josep ko kiro asir pak ninau wa erar rai rai, pote Maria ko mokoi an jowon. Mokoi an jounuk, Josep nukas kiro mokoi enip Jisas mowon.

Pai ninareäi roat ak Jisas aparaun koin.

¹ Jisas ko anakus Betlehem mena Judia provins opok an jowon. Kiro ses opok, Herot ko kiro omsau kamwareäwon ro näwäu king rawon. Maria an joi raunuk raunuk, karauk san peäwon pakan äpu miäin roat ak pai awau penuk, aparianik, ak kiro pai tainori Jerusalem näu mena koin. ² Ak koianik, akas kiro pakan keser totwaroin, “Juda akan kamwaraun mokoi awau pewon, kiro erapok pe rau? Ik kon pai san peäwon pakas penuk, aparianik, ik ko jou muraun koum.” ³ Kiro omsau kamwareäwon ro king Herot kiro ämän roianik, ko wou aru mowon, roasiret erekapu Jerusalem menan ak erek woiaka aru moin. ⁴ Keseria, Herot nukas Anut kamuk raiäi roat näunäu pak sintore ämän tamareäi roat pak ak erekapu ämän surmaronuk, kouna, totwarowon, “Krais, Anut nukas ko äsimornuk, kowai, kiro ro ko erapok pe rau?”

⁵ Akas ätäi ko aurin, “Betlehem mena Judia provins opok. Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro nukas keser jer we mowon:

⁶ ‘Betlehem, na mena eteinak Judia provins opok, na ruris wa rawaun. Wa senes. Nan kar ro näwäu päi. Kiro ro päi ko isan Israel roasiret kamwarai.’

Keseria, ko Betlehem mena kowai.” *Maika 5:2*

⁷ Keser aurna, Herot nukas ämäi ämäi kiro roat san peäwon pakan totwarowon, “Kiro pai owo ses opok pewon?” Kiro onok totwarowon rowaun.

⁸ Ko Betlehem mena äsimwareanik, keser ämän awarowon: “Ak potoinai, kiro mokoi jekur itane aparia, is ätäi koi airaiei. Keserna, isas pak erek

pote jou muram.” Ko kiro mokoi pote wäun rai keser kiro sät ämän awarowon.

⁹⁻¹⁰ Keseria, kiro pai ninareäi roat ak Herot nukan ämän roumoi, ute manoin. Ak apu opok pote rai, kiro pai meter san peäwon pakaimas aparin. Kiro pai amke pote kiro mokoi rawon ou opok kämioik rawon aparianik, ak woiaka näu sareanik, nepipirin. ¹¹ Ak pote kiro owa toneanik, kiro mokoinak kon anak pak rawon aparianik, akan uoraka sur weanik, kiro mokoinak jou murin. Keseria, ak karauk osap enip ai auk gol pak pauda kapasmer pak am an anakas sou eposek orip pak oianik, kiro mokoinak nurin.

¹² Ak kiro mokoinak osap nurianik, rauna rauna, Anut nukas nini epir pakas ämän jekur awarowon siar, “Ak ätäi Herot siakup wa potaiei.” Keseria, kiro roat kar apu pakaima akan mena ätäi manoin.

Josep Maria ori awan mokoi imäianik, imine Ijip omsau manoirin.

¹³ Pai ninareäi roat ute manona, Anut nukan sarau eitek kararas pemara, nini epir pakaima Josep keser auruwon, “Herot nukas mokoi wäun itanera. Keseria, na kurte siräinam, mokoi anak ori imwatoinam, Ijip omsau imine pote rawam. Au kiro opok rawaieir. Imkanik, isakasar ätäi aisoita, ak ätäi kowaiei.”

¹⁴ Kiro pututur, Josep ko siräumara, mokoi anak ori Ijip omsau imwate manowon. ¹⁵ Ko kiro opok pote raunuk raunuk, Herot meiewon. Keseria, kiro ämän meter Näwäu nukas Anut nukan ämän roianik, areawon ro nukas äiewon epar pewon,

‘Isan mokoi Ijip omsau pakan urweita, kowon.’
Hosea 11:1

Mokoit erekapu akwarona, meiein.

¹⁶ Josep ko Ijip omsau manonuk, Herot ko pai ninareäi roat akas sät aurianik, manoin ämän roianik, ko kasak pewon. Keseria, kon marai roat awaronuk, ak kiro Betlehem mena pak karauk mena Betlehem mena siakup rain pak ak kiro menan mokoinakut apur jeäin woisan oiroror orip pak rusapaian mokoinakut pak erekapu akwarona, meiein. Owon, ko pai ninareäi roat akas kiro ses kiro pai pewon aurin.

¹⁷ Kiro onok Anut nukan ämän roianik, area-won ro Jeremaia nukas areawon ämän rusapai epar peu:

¹⁸ Ko keser äiewon, ‘Rama mena waiein jejep roin. Resel ko kon mokoit akanun waira. Karauk asiret akas kon wou näu saräun ämän aurna, ko akan ämän rowau wa. Ko ätäi wai rawon. Kon mokoit rawau wa, erekapu meiein.’ *Jeremaia 31:15*

Josep Marai ori ätäi Jisas imäianik, Nasaret mena potoin.

¹⁹ Rai rai, Herot meienuk, Anut nukan sarau eitekus Josep Ijip omsau rawon nini epir pakaima pe auruwon, ²⁰ “Na siräinam, mokoi kon anak ori ätäi Israel akan omnokou opok imwate potam. Owon, kiro roat ak mokoi wäun keserin roat ak meiein.” ²¹ Keseria, Josep ko siräumara, kiro mokoi anak ori ätäi Israel akan omnokou opok imwate potowon.

²² Herot ko meienuk, Arkelaus ko kon momokun omoi pe oumara, Judia provins

kamewon. Josep ko kiro ämän roumara, kiro opok potaun iminewon. Ko iminenuk, Anut nukas nini epir pakas ämän sosop jekur nurunuk, ko Judia provins tonau wa, Galili provins potowon. ²³ Ko pote Nasaret mena om owon. Keseria, Anut nukan ämän roianik, areain roat akas arein kiro ämän epar peu: ‘Ko Nasaret menan ro.’

3

Jon ko an jomareäwon ros ämän äiewon.

¹ Jisas ko näwäu sarenuk, kiro ses opok, Jon, an jomareäwon ro, ko ro wäpik mena Judia provins om puru opok sarau onoktorowon. ² Jon nukas roasiret ko siakup kouna, awarowon, “Ak akan onok aru pakan ätäi pirirwe. Owon, Anut ak kamwaraun ses kou!” ³ Jon nuka mesin Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukas meter ronkatemara, arewon:

“Kar ro, ko ro wäpik mena om puru opok urwera.
 ‘Näwäu nukan apu jekur sare muruwe.
 Kon apu tuku muruwe!’ ” *Aisaia 40:3*

⁴ Jon nukan omjo opur kamel urik oumara, omjo ate mowon, ko kar opur kerawoumara, let senek takeäwon. Ko sonkäpit pak upes an pak jeäwon. ⁵ Jerusalem menan roasiret pak karauk roasiret erekapu Judia provins opok rai pak, Jordan An kasakup raiäin roasiret pak erekapu ak ko siakup koin. ⁶ Ak akan onok aru Anut aurna, Jon nukas Jordan An opok an jomarowon. ⁷ Jon ko Parisi Sadusi roat sosop an jowaun koin apwaromara, kos awarowon, “Ak män nukan tupsiu senek, akan onok aru senes Anut ak akwaraun kowai

ses opok ak owose imine manaiei? ⁸ Ak akan onok aru sumkäineinai, woiaka pirirwe. Kiro karauk roat äpu maiei akan onok aru pakan ätäi piririn. ⁹ Ak akan ronkat keser wa oumoi, äiäu, 'Araham ko iken askanai. Keseria, Anut nukas ik sareikonuk, ik eposek rawam.' Is ak epar senes awarom okoro aiauk omnokou opok rai Anut nukas oianik, Apraham nukan kinjaukut senek ate maun itok. ¹⁰ Anut nukan ipous man ateanik, am rurukup me rau. Karauk am nemauk jekur wa muriäu, manas kiro am patirianik, oi ep unik uru kurenuk, jerai. ¹¹ Is rusapai anas ak an jomariäim, kiro akan onok aru pakan piriraun kesermin. Utianik, kar ro ruris koura, kon sakaus isan sakau itimorai, kos Anut nukan Osou Näu ep orip pakas an jomarai. Is ko itimorau senek wa, is ro eposek wa. Keseria, is kon su ämäi murau senek wa. ¹² Ko sauwor ipous ate rau, kiro sauworis wit oreakanik, oik monuk, uriris kiro wit sinok utarianik, wit näu oianik, kon owa seper mai, sinok apoi oianik, ep wa koseriäu opok makai."

*Jon nukas Jisas an jomuruwon.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Kiro ses opok, Jisas ko Galili provins utomara, pote, Jordan An opok ko Jon nukas an jomuraun rai kowon. ¹⁴ Utianik, Jon nukas Jisas kon ronkat ätäi piriraun rai auruwon. "Na kiro onok wa keserau. Nasar is an joi muraun itok. Na owon isas an jomusaun rai koum?" ¹⁵ Jisas nukas ätäi auruwon, "Mus, rurisapai nas keser! Kiro Anut nukan onok ik erekapu keseram. Iu kesersa, Anut

apaitianik, äiäi, kiro onok tuku.” Keseria, Jisas nukas Jon auruwon siar Jon keserwon.

¹⁶ Jon nukas Jisas an jomurnuk, ko kurte an utomara, kasakup pewon. Ko kasakup pemara, Anut nukas omar im tuewon aparwon, ko Anut nukan Osou Näu ai manap senek ko opok koianik, tapakup rawon aparwon. ¹⁷ Näuäi nukas kar ron pätu senekus omar oikas urwenuk, rowon, “Okoro isan mokoi senes konun isan woias meieäim. Isan woias konun näu sareu.”

4

Satan nukas Jisas ate aparwon.

¹ Keserianik, Anut nukan Osou Näus Jisas ro wäpik mena om puru opok Satan nukas ate aparauwon imäi potowon. ² Omre 40 orip Jisas ko o wäpik sou rawon. ³ Kiro ses opok, Satan nukas ko siakup pemara, auruwon, “Na Anut nukan Mokoi raroi, na okoro aiauk aurta, bret etäunuk, je.”

⁴ Utianik, Jisas nukas ätäi sakau ämän auruwon, “Ei, Anut nukan ämänis keser äieu, ‘Ro bret karar jeanik, awau wa rawai, Anut nukan ämän karar tainorianik, epar awau rawai.’ ” *Lo 8:3*

⁵ Keseria, Satan nukas Jisas Jerusalem näu mena imäi manowon, Anut osap nuriäi ou näuäi kämioik mowon. ⁶ Keserianik, auruwon, “Na Anut nukan Mokoi raroi, nakasar kiro pakas omnokou opok pitikänir nopot? Kiro Anut nukan ämänis äieu,

‘Anut nukas kon sarau eitek nanun awarai: Akas nan ipon karaim karaim ateanik, oi ne

musaiei. Keserna, kar aiaukus nan ison wa wäi.’ ” *Buk Song 91:11-12*

⁷ Jisas nukas ätäi sakau ämän auruwon, “Ei, utianik, Anut nukan ämänis keser äieu, ‘Na nan Nāwāu Anut wa ate apar.’ ” *Lo 6:16*

⁸ Satan nukas Jisas omtapau rumukāu senes kāmioik imāi tonomara, osap erekapu sakau orip okoro omnokou opok rau ätār muruwon. ⁹ Satan nukas auruwon, “Na nan uon sur wenam, na is jou murota, okoro osap na aparī raum kiro erekapu na isam.” ¹⁰ Kesernuk, Jisas nukas auruwon, “Satan, na ute man! Anut nukan ämänis äieu, ‘Na nan Nāwāu karar jou mur. Na Anut nukan sarau karar muram.’ ” *Lo 6:13*

¹¹ Keser aurunuk, Satan ko Jisas ute manowon. Anut nukan sarau eitek akas koianik, Jisas sarein.

Jisas ko Galili provins opok sarau onok-torowon.

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Kiro ses opok, Jisas ko Jon karapus owa kurein ämän roianik, kiro mena ute Galili provins opok potowon. ¹³ Ko Nasaret mena karar rawau wa, ko pote Kapaneam mena rawon, kiro mena Galili An Unik siakup, Sebiulan Naptali ori awan tupsiu akan om taku opok pote rawon.

¹⁴ Keseria, kiro onok Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukas meter arewon siar epar peu. ¹⁵ ‘Sebiulan nukan omnokou pak Naptali nukan omnokou pak, nāu apu mas an kasakup omnokou rau pak Jordan An kasakup karaima, Galili provins pakan roasiret pak karauk menan roasiret pak akan woiaka Anut mesin epar wa

miäi ak raiäin. ¹⁶ Kiro pakan roasiret ak pututu rai, ak arou näwäu aparaiiei! Karauk roasiret ak erekapu om pututu senes uru meiauri rai ak nais arou merek aparaiiei.’ *Aisaia 9:1-2*

¹⁷ Kiro ses opok, Jisas kon sarau onoktoroianik, keser äiewon: “Anut ak kamwaraun ses kou. Kesernuk, akan onok aru pakan ätäi pirirwe!”

*Jisas nukas was oiäi roat 4 orip urwarowon.
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Jisas ko Galili An Unik kasakupaias ari ari pote, was oiäirin roat ori apwatowon. Kar ro Saimon, kon kar enip Pita; kon amak enip Andru, au was owaun jo an unik opok kure rairin. ¹⁹ Jisas nukas keser awatowon, “Au koi, is tainoirsa, isas au roasiret imwaraun onok ätär matam.” ²⁰ Jisas nukas keser äienukar, au awan was oiäin jo pak karauk osap ous opok utomoi, kurte Jisas tainor manoirin.

²¹ Ko pote, kar ro oirori apwatowon. Kiro ro Jems kon amak Jon pak, au Sebedi nukar mokoit ori. Au awan momonawa Sebedi pak akan ous opok rain, ak akan was oiäi jo kiräiwon, okon, jekur rain. Jisas nukas kiro roat ori urwatowon.

²² Au kurte awan ous pak awan momonawa pak utomoi, Jisas pak manoin.

*Jisas ko sip roasiret jekwarowon.
(Luk 6:17-19)*

²³ Jisas ko Galili provins ari ari potomara, Anut nukar Ämän Eposek Juda roasiret akan tururiäi owa tonemara, awarowon, “Anut ko koi ätäi roasiret imwarai.” Jisas ko ämän keser äianik,

karauk roasiret ui pak sip pak osou aru orip pak jekwarowon.

²⁴ Roasiret kon onok aparianik, kiro ämän Siria provins erekapu manowon. Keseria, kiro pakan roat akas karauk sip roat sosop pak, roat tätäi näwäu orip pak, roat osou aru akan woiaka uru rau pak ate karwareäu roat pak isiaka ipiaka meiwon roat pak, Jisas siakup imware kouna, kos erekapu jekwarowon. ²⁵ Roasiret sosop sosop Galili provins pakan pak näu mena 10 orip enip Dekopolis pakan pak Jerusalem menan pak Judia provins pakan, omnokou Jordan An karaima pak ak erekapu Jisas tainori manoin.

5

Omtapau opok, Jisas nukas roasiret Anut nukan ämän awarowon.

¹ Jisas ko roasiret sosop apwareanik, pote kar omtapau opok tane rawon. Kesernuk, kon tamareäu roat akas ko siakup koin. ² Ak keserna, Jisas ko owosein akan woiaka näu saräiei räi awarowon. Ko keser awarowon:

³ “Inok roasiret ak äpu akasar akan totomaka sarwarau senek wa, akararnak onok eposek mau senek wa, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas ak kamwareäu.

⁴ Inok roasiret ak wai räiäi, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas kiro roasiret akan woiaka aru ätäi jekur maronuk, rawaiei.

⁵ Inok roasiret akan enmak akasar wa jou miäi, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas ak osap araun awaronuk, kiro erekapu akan owaiei!

⁶ Inok roasiret ak Anut nukan onok eposek owaun sarau sakau maiei ak woiaka eposek saräiei. Owon, Anut nukas akan sarau moin apwareanik, sarwarai.

⁷ Inok roasiret ak karauk roasiret akanun woiakas meiewon, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas keseriar akanun wous meiäi!

⁸ Inok roasiret ak woiaka uru ukun wäpik ak woiaka eposek saräiei. Ak Anut aparai.

⁹ Inok roasiret akan sarau kiro karauk roat weräuna, erar rawaun patir ariai, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas ak isan mokoit awarai!

¹⁰ Inok roasiret ak onok eposek orip Anut nukan sarau muruna, karauk roat akas apwareanik, kasiaka penuk, karauk usu ak opok mona, ak woiaka eposek saräiei. Kiro roat Anut nukas kamwareäu.

¹¹ Ak is tainori arina, karauk roat ak apwareanik, sät ämän enmak opok mianik, jeim wareanik, akwarona, ak woiaka wa aru mau, ak woiaka näu saräiei. ¹² Ak woiaka näu saräiei, owon, Anut nukas karauk osap eposek sare marowon omar oik rau tawa owaiei. Kiro onok meter iken karauk asanokot akas Anut nukan ämän roianik, areain roat akwaroin siar roat akas ran rusapai ak kesewaraiei.”

Roasiret woiaka epar moin ak siu, arou pak senek.

(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ Jisas nukas ätäi awarowon, “Roasiret akan woiaka epar moin erekapu ak siu senek. Utianik, siu ko mitu wäpik sare nuk, ätäi kiro siu mitu sare

maun senek wa. Kiro erekapu aru mowon, ak känkurena, roasiret akas isiakas tai kureäi!

¹⁴ Roasiret akan woiaka epar moin kiro ak omsau akan arou senek. Näu mena omtapau opok ou miäi kiro ämäiäu senek wa.

¹⁵ Kar ros kon arou aioi mianik, baket uru wa miäu. Ko arou aioianik, kämioik amparar äsäi monuk, roasiret erekapu kon merek opok raiäi. ¹⁶ Kiro onok senek akan arou merek kiro roasiret akan amiak opok maraiei. Keseria, akas ak owo onok eposek keserin ak aparianik, akan momonaka omar oik rau ak kon enip jou maiei.”

Jisas nukas roasiret Anut nukan sintore ämän awarowon.

¹⁷ Jisas nukas ätäiar roasiret awarowon, “Ak is Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan ämän maroin kiro oi kuräun koim ra ak keser wa ronkatäu. Utianik, is kiro ämän oi kuräun kowau wa, is akan ämän kiro iporaun koim. ¹⁸ Is epar senes awarom, omar pak omnokou pak rain ses opok kar sintore ämän eteinak wa ämäiäu. Akan ämän karar karar erekapu epar, päi kiro ses opok epar, akan sintore ämän patarai. ¹⁹ Keserianik, inok ros kiro sintore ämän eteinak senes wa tainorianik, kos karauk roat kon onok ätär maronuk, kon enip Anut nukan amuk opok eteinak senes rawai. Kar onok kiro kesek, na inok ros kiro sintore ämän eteinak erekapu tainorianik, nas pak karauk roat kiro onok ätär maram nan enmat kiro Anut nukan amuk opok näwäu rawai. ²⁰ Is ak epar awarom, akan woiakas epar Anut mesin meieanik, akan onok eposek äpu meiäi roat pak Parisi roat akan

ämän tamareäi roat pak itimwarau wa, ak epar Anut nukan kamwaraun mena tone rawau senek wa.”

Jisas nukas roat kasiaka peäu ätäi woiaka näu saräun ämän marowon.

(Luk 12:57-59)

²¹ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak okoro ämän meter asanokot akas arena, roiäin, ‘Na kar ro wa weta, meiäu. Inok ros ko kar ro wenuk, meiäi ko ämän roiäi roat amiakap imäi potaiei.’

Kisim Bek 20:13

²² Utianik, rurisapai is ak awarom, inok ro ko kon jauk pak ketäirin ko ämän roiäi roat rawa imäi potaiei. Inok ro ko kon jauk jeimarnuk, ko kaunser opok imäi potaiei. Inok ro ko kon jauk aurai ‘Na raun otop’ auruwon, kiro ro ko Satan nukan ep uru nai. ²³ Keserianik, na nan opur ra o ra oianik, Anut nukan osap nuraun patan opok maun oi kowam, ätäi ronkatäm nan jaun na pak ämän orip aurumon, na ätäi ute manam, ²⁴ Nan opur ra o ra kiro patan siakup moinam, pote nan jaun pak aremoi, awan woiawa karar mianik, na ätäi koia, nan osap oianik, kiro patan opok mianik, Anut nuram.

²⁵ Utianik, na kar ro ori ämän roiäi roat rawa manaun au apu opok pote rai, kiro omre potorair opokar awan ämän ätäi woiawa nau saräun jekur aräieir. Keseria, ko na ämän roiäi roat opok wa imäisi potai. Na kiro wa keseram, kos na ämän wasarewareäu ro nukan ipoukup musonuk, kos na polis nukan ipokup musonuk, polis nukas karapus owa kureisai. ²⁶ Keseria, na kiro owas ätäi kasik naun erar wa äsimoisaiei. Utianik,

na aiauk nāwāu maun aisowon keseriar erekapu marota, epar na kasik utoisona, manam.”

Jisas nukas asik oin roat karauk asir pak ariai ämän marowon.

²⁷ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak ämän meter keser arein roin. ‘Na asik oumon ro karauk asiret kuruk wa imware ariäu.’ *Kisim Bek 20:14*

²⁸ Utianik, is keser awarom, kar ro ko kar asir aparianik, kon wou siräianik, aru muram keser ronkatewon, kiro ro kon wou uruas kiro asir pak onok aru mowon.

²⁹ Keseria, na nan amunauk nāu kaima onok aru maun reusonuk rai, kiro amunauk siräi oinam, känküräm! Kiro amunauk eteinak känkureta, nan enmatsau erekapu orip Satan nukan ep nāwāu orip orip jereäu mena wa kureisaiei. ³⁰ Nan ipon nāu kaima onok aru maun reusonuk, kiro ipon nau kaimas patir oinam, känkür. Na ipon utup rawam, kiro itok, nan enmatsau erekapu Satan nukan ep nāwāu orip orip jereäu mena wa kureisaiei.”

Jisas nukas roasiret ouratianik, utototeäin ämän marowon.

(Matiu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Jisas nukas ätäi awarowon, “Meter kiro keser äiein, ‘Inok ro ko kon asir utonuk, manaun ko kar pepa eteinak opok jer weanik, asir nuria, kiro asir utonuk, manai.’ *Lo 24:1-3*

³² Utianik, is ak awarom, kar ro kon wau sapum onok aru mau wa, erar utai, kiro ros onok aru senes kon wau opok keseru. Ko kon wau usu nuriäu, owon, wau ko ätäi kar ro onunuk, ko roasir ouratäiäi akan sintore ämän espäiäu. Kar

ro kiro asir owai, kiro ro ko nais kiro sintore ämän espäiäu.”

Jisas nukas roasir paip maun ämän onok marowon.

³³ Ko ätäi äiewon, “Ak meter roasiret keser awaroin roin, ‘Na owo paip Anut pak moirin kiro wa utam, utianik, na owo paip Näwäu pak momon siar, kiro keseriar tainoram.’ *Wok Pris 19:12*

³⁴ Utianik, ruris is ak awarom, na kar ämän mia, kiro ämän paip pak wa sakau mau. Na ämän äianik, na omar nukan enip wa atau, owon, omar kiro Anut nukan taneäwon patan. ³⁵ Na omnokou erar wa enip atau, owon, kiro opok Anut kon isou mianik, sume raiäu. Na Jerusalem enip wa atau, owon, kiro Anut iken kamoikeäwon ro näwäu kon näu mena. *Buk Song 48:2*

³⁶ Na kar ämän mianik, na tapan wous kiro ämän ronkatemoui, wa sakau mau, owon, nan kar tapan urik aurta, ärneu ra, mokup ra, wa päi.

³⁷ Na erar keser ‘io’ ra, ‘wa’ ra, äiäüm. Na owo kar ämän areäum, kiro ämän Satan nuka pakas koiäu.”

Jisas nukas roat akan jaunakat akas akwarona, ak ätäi akan jaunakat pak wa weräiäi kiro ämän marowon.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Jisas nukas ätäi äiewon, “Meter ak keser arena, roin, ‘Kar ros nan amunauk aru musonuk, nas nais ätäi kon amukauk karar aru muram, kar ros nan aunpanak porurnuk, nas nais kon aukpanak karar poruram.’ *Kisim Bek 21:24*

³⁹ Utianik, rusapai is ak awarom, kar ros iwosonuk, nas ätäi ko wa wäu. Kar ros nan

sipon nāu kaimas purnuk, ätäi pirirnam, sipon sau kaimas nuruta, purai. ⁴⁰ Kar onok kesek, kar ros na ämän roiäi ro opok imäisi potauri nan omjo rumukāu onunuk, nas wa tämurau. Utota, nan kar omjo nais owaura.

⁴¹ Kar onok kesek, kar marai ros kon jo oianik, apu rumukur imäiri manau aisonuk rai, nas pak kiro ro imäianik, apu rumukāu senes imäi pote mam. ⁴² Kar ses opok, kar ros nan osap owaun aisonuk, na wa tämarau, na ko nuram. Kar ros pak nan o ra, karauk osap ra oia, 'ätäi amuk isam aisonuk rai, na ko wa sumkänäu, na ko nuram.' "

Jisas nukas roasiret keser awarowon, "Akan iwäi jaunakat akanun woiakas meiiäiei."

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Kos ätäi äiewon, "Meter ak ämän keser arein roin, 'Nan wonas nan jaunanan karar meieäum, utianik, na nan iwäi jaunat mesin wonas wa meieäum.'

Wok Pris 19:18

⁴⁴ Utianik, rusapai is ak awarom, akan iwäi jaunakat akanun woiakas meienai, kiro roat akas ak akwaroin akanun ak Anut nukas sarwaraun auraiei. ⁴⁵ Keseria, ak akan momonaka omar oik rau nukan mokoit saräiei. Anut nukas san ate mianik, arou merek kiro roasiret aru pak roasiret eposek pak arou mareäu. Om nais kesekur roasiret eposek pak Satan nukan onok aru miäi roat pak erek om ne mareäu. ⁴⁶ Karauk roat akas akanun woiakas meieäi, akas nais ätäi kiro roat akanun karar woiakas meieäi. Keserna, Anut nukas ak kar osap eposek arai ra? Kiro roat onok aru orip akas nais kir keseriäi. ⁴⁷ Ak akan jaunakat karar ämän eposek maraiei, ak karauk

roat ämän eposek wa maraiei. Akan onokus karauk roasiret akan onok wa itimwaraiei. Owon, Anut nukan ämän wa roiäi roat akas nais kir keseriäi. ⁴⁸ Akan momonaka omar oik rau kon onok eposek senes. Keseria, ak nais ko senek onok eposek senes orip rawaiei.”

6

Jisas nukas karauk roasiret sarwaraun onok awarowon.

¹ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak jekur ronkatewe. Ak akan onok eposek eposek karauk roasiret akan amiakap wa keserwe. Utianik, ak kiro onok roasiret amiakap keserna roi, akan momonaka omar oik rau, kos ak kar osap wa arai.

² Ak kar saruku ro osap nuraurmana, ak karauk roasiret urwarna, wa koi aparaiei. Kiro sätäiäi roat akas Juda roasiret akan tururiäi owa, apu opok akan onok keser ariena, roasiret akas apwareanik, iken enmok roror mukaurai räi keseriäi senek. Ak wa keserau. Is ak epar senes awarom, kiro sätäiäi roat akan osap erekapu oin. Tawa Anut nukas kiro roat osap wa arai. ³ Kar ses opok, na saruku ro osap nuraun, ämäi ämäi nuram. Keserta, nan jaunat ak na siatap rai akas wa apaisianik, äpu maiei. ⁴ Na keseram, kiro nan onok ämäi rawai. Na kiro onok ämäi kesermon nan Momonas karar apaisianik, kos na ro eposek aisianik, tawa na osap isai.”

Jisas nukas roasiret Anut auraun onok ätär marowon.

(Luk 11:2-4)

⁵ “Ak Anut auriäi ses opok, sätäiäi roat akas keseriäi senek wa keserau! Ak roasiret akas apaikia, akan enmak roror maurai rai, nepipiri-anik tup owa pak näu apu kasakup tai raianik, Anut auriäi senek ak wa keserau. Is ak epar senes awarom, kiro roat akan osap erekapu oin. Tawa Anut ak kar osap wa arai. ⁶ Utianik, na Anut auraun nan niniäüm ou waru uru tonoinam, im penemata, nan Momon ämäi rau aparaun, auram. Na keserta, nan Momonas nan aurumon ronkat aparianik, tawa kar osap isai. *Aisaia 26:20*

⁷ Ak Anut auraun ses opok, ämän sepuk sepuk wa arau. Roasiret Anut mesin woiaka epar mau wa, akas akan sät eitek aurianik, ämän sosop rowaura rai keseriäi senek ak kiro wa keserau. ⁸ Ak kiro roat senek wa saräu. Ak Anut aurau wa opok, ko akan ronkat meter äpu mowon.

⁹ Ak Anut keser aurwe, ‘Iken momonek, na omar oik raum. Nan enmat eposek ik jou musiäüm. ¹⁰ Nan kamoikaun ses okoro omnokou erekapu koi itok mai. Nan onsau omar oik tainoriäi senek, ik nais omnokou pakan erek tainoram. ¹¹ Omre orip orip ik nas o ikam. ¹² Ikes karauk roat akan onok aru ik opok mukiäi jākäi mareäüm senek, nas pak iken onok aru jākäi muk. ¹³ Na ik osap ate apaikaun opok wa kureikam. Na ik utoikota, onok arus wa imäikai.’

¹⁴ Keseria, ak akan jaunakat akas onok aru ak opok mareäi, akas kiro akan onok aru jākäi marona, akan momonaka omar oik rau kos nais akan onok aru miäi jākäi marai. ¹⁵ Utianik, ak akan jaunakat akan onok aru wa jākäi marona roi, akan momonakas nais akan onok aru wa jākäi marai.”

Jisas nukas o utau onok ätär marowon.

¹⁶ Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak Anut auraun o utiäi, kiro sätäiäi roat akas o utomoi, wopure raiäi senek wa keserau. Ak sou ariena, karauk roat akas apwareanik, kiro roat akas äiäiei kiro roat ak o utoinus, keserai. Is ak epar senes awarom, kiro roat ak akan osap erekapu oin. Tawa Anut nukas kar osap wa arai. ¹⁷ Na o utoinam, an joumoi, sarat putaria, nan omjo eposek takäm. ¹⁸ Na kiro onok keserta, karauk roat akas na o utomon wa äpu musaiei. Nan momon ämäi rau, ko karar äpu mai. Na kiro onok ämäi kesermon, nan momonas apaisia, kos na ro eposek aisianik, tawa kos na osap isai.”

Ak omar oik osap sosop oi rawaiei.

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak okoro omnokou opok akan osap eposek sosop sosop wa turur maiei. Ak kiro keseraiei, nunuris karauk osap aru miäi, karauk akan osap erekapu aru mau wa, karauk päu roat akas akan ou kiräianik, kiro osap päu owaiei. ²⁰ Utianik, ak akan osap eposek omar oik turur mowe. Kiro opok, nunuris wa aru maiei. Päu roat akas kiro opok akan ou wa kiräianik, akan osap erekapu wa owaiei. ²¹ Keseria, owo mena nan osap turur miäum opok nan wonauk nais kiro mena rau.”

Enmaksau arou.

(Luk 11:34-36)

²² Kos ätäi äiewon, “Akan amiaka kiro enmaksau pakan arou. Akan amiaka eposek rawai kiro akan enmaksau arou senek jere rawai. ²³ Utianik,

nan amunauk aru saräi, nan won uru nais erekapu pututu saräi. Keseria, nan won uru merek wäpik kiro pututu rau, kiro epar pututu nāwāu senes!”

Anut nukan sarau momoi, aiauk sarau pak wa mau.

(Luk 16:13, 12:22-31)

²⁴ Kos ätäi äiewon, “Sarau ro kararas ko ro oirori opok sarau mau senek wa. Owon, ko karan wous meianik, kar ron wous wa meiäi. Ko kar ron ämän jekur tainorianik, sarau eposek momoi, kar ro sumkäineanik, kon ämän jekur wa tainoriäü. Ak Anut nukan sarau pak aiaukun sarau pak erek turur mau senek wa.”

Roat woiaka aru mianik, ronkat sosop oiäin onok.

²⁵ Jisas nukas ätäi awarowon, “Keserianik, is ak epar senes awarom. Ak awau rawaun ronkat sosop oianik, wa keser äiäü, ‘Ik owo o pak an pak jemoi, rawau?’ ‘Ik owo omjo takäu?’ keser wa äiäü. Totomaka kiro nāwāu senes, o nāwāu wäpik. Akan enmaksau nāwāu senes, omjo kiro nāwāu wa. ²⁶ Ak ai raut apwarwe! Ak o uku wa weäi, ak o arianik, pote owa wa turur miäi. Akan momonaka Anut nukas ai raut o ariäü. Akas Anut nukan amuk opok ai raut erekapu itimware rai. ²⁷ Inok ro ak kamuk opok kon ronkat sosopus okoro omnokou opok omre rumuk rawaun itok? Ko keserau senek wa.

²⁸ Ak owon omjon ronkat sosop ourai? Ak kuran am musip aparwe. Ak sarau wa miäi, omjo nais akasar wa ate miäi. ²⁹ Utianik, is ak epar senes awarom, meter kamwareäwon ro Solomon

ko kon omjo eposek miäwon, kiro omjo am musip eposek senek wa. ³⁰ Kurukan amurik erar kiro Anut nukas omjo areäu. Kiro amurik rurisa rawai, kiro ariwa epis erekapu jerai. Kiro amurik erar raiäi kiro Anut nukas omjo areäu. Akan woiaka epar moin kiro eteinak! Ak äpu mowe, Anut nukas ak nais kamwareäu. ³¹ Keseria, ak ronkat sosop mianik, keser wa äiäu, ‘Isan o eras kowai? An eras kowai? Isan omjo eras kowai?’ ³² Kiro Anut nukan ämän wa roiäi roat akas, ak okoro omnokou pakan osap owaun ronkateäi. Utianik, akan momonaka omar oik rau ko äpu mowon, kiro osap sarau orip, okon, kos ak arai. ³³ Ak Anut nukan mena tonaun amke ronkateanik, kon onok eposek tainoraiei, kos ätäi kiro osap erekapu ak arai. ³⁴ Keseria, ak ariwan ronkat rusapai wa owau. Rusapaian usu kiro kon atap. Ariwa nais usu orip. Ak rusapaian usu karar ronkatewe.”

7

Ak karauk roat akan ämän kurte wa wasare marau.

¹ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak karauk roat akan onok wa wasare marau. Ak keserna, Anut nukas nais akan onok wa wasare marai. ² Ak karauk roasiret akan owo ämän wasare maraiei, Anut nukas nais kesekur akan ämän wasare marai. Ak karauk roat opok owo onok miäi senek, Anut nukas ak opok nais keseriar keserai.

³ Na owon nan jaunanan amuk opok us eteinak oi kuräun aparum? Nakan amun opok am sawau rau na aparau senek wa ra? ⁴ Nakan amunauk

opok am sawau näwäu raunuk, na owose nan jaunan amuk opok us oi kuräun aurum, ‘Jai, is nan amun opok us oi kuräm.’ ⁵ Na sätwäreäum ro, amke am sawau näwäu nakan amun opok rau oi kureinam, ätäi eposek apu aparianik, epar jaunan us amuk opok rau oi kuräm.

⁶ Ak owo osap Anut nuraun sare moin kiro en oraut wa arau. Ak karoroi eposek eposek po nepukup wa känküräu. En po ories kiro osap jau senek wa. Keseria, akas ätäi piririanik, akan isorakas kiro osap tai kunorianik, ätäi aka tukwaraiei.”

Ak Anut aurna, kos ak osap arai.

(Luk 11:9-13)

⁷ Jisas nukas ätäi äiewon, “Ak owo osap owaun Anut aurna, kos osap arai. Ak owo osap itanäiei, ak aparai. Ak im ut koukouraiei, Anut nukas imtue marai. ⁸ Inok roasir ko osap owaun Anut aurai, ko osap owai. Inok roasir osap itanäi, ko aparai. Inok roasir ko Anut nukan im ut koukourai, Anut nukas ko im tue murunuk, owa tonai.

⁹ Utianik, kar ron mokois momok aurai, ‘Moni, is ma jam,’ aurnuk, momokus aiauk omnokou pakan oi nuriäu ra? ¹⁰ Utianik, kon mokois, ‘Moni, is was jam,’ aurnuk, momokus kar män aru oi nuriäu ra? ¹¹ Is ak epar senes awarom, roat onok aru miäi akas akan mokoit owo osap eposek araun äpu miäi, keseriar akan Momonaka omar oik rau aurna, kos ak osap eposek senes arai.

¹² Kiro ämän Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan ämän pak akan onoktapau, owon kiro owo onok eposek

roasiret akas ak opok keseraun keserna, ak nais kiro onok karar ak opok keserwe.”

Awau rawaun ororok eteinak.

(Luk 13:24)

¹³ Kos ätäi äiewon, “Ak ororok eteinak tonowe. Ep unik naun apu näwäu apsasawo roasiret sosop ak kiro apu opok säpkäri tainoriäi. ¹⁴ Utianik, kiro awau rawaun ororok eteinak. Kiro roasiret sosop tonaun senek itok wa. Roasir karar karar ak kiro ororok apariäi.”

Sät ämän areain roat akan ämän jekur wasarewe.

(Luk 6:43-44)

¹⁵ Jisas nukas roasiret keser awarowon, “Ak sät ämän roianik, ariäi roat jekur apwarwe. Kiro roat apwareanik, akas ak sipsip senek ronkateäi, utianik, ak epar kurukan en sei senek. ¹⁶ Kiro sät roat akan onok owoseäi pakaima ak epar äpu maiei. Roat wain nemauk mur katuuau pakan oiäi ra? Roat ak uran nemauk isiäu amurik pakan oiäi ra? Wa senes, wa. ¹⁷ Keseriar, owo am eposek ko nemauk eposek muriäu. Owo am aru ko nemauk aru muriäu. ¹⁸ Am eposek ko nemauk aru wa muriäu. Am aru ko nemauk näu wa muriäu. ¹⁹ Kiro am erekapu nemauk näu wa muriäi, kiro erekapu toreanik, ep uru amke kuräiei. ²⁰ Kesek, okon, kiro sät ämän areain roat akan onok owoseäi pakaima ak äpu maiei.”

Tawa wasarewaraun omre päi.

(Luk 13:25-27)

²¹ Jisas nukas ätäi awarowon, “Roasiret erekapu isan enim atomoi, äiäi, ‘Näwäu, Näwäu,’ kiro roasiret Anut nukan kameäu mena wa

tonaiei. Utianik, inok ro isan moni omar oik rau kon ämän tainoriäu ro karar ko epar tonai. ²² Tawa wasarewaraun omre päi opok, roasiret sosop akas pema, keser airaiei, 'Näwäu, Näwäu, ik nan enmat pakaimas ik Anut nukan ämän oumoi, karauk roasiret pote ätär mareäumun, ik nan enmat pakaimas karauk roat ak osou aru orip raiäi jekwareäumun, nan enmat pakaimas ik kurur atap atap miäumun.' ²³ Kiro ses opok is ak keser awaram, 'Ak onok aru miäi roasiret, ak eurwe! Is ak äpu wa.' ”

Ou maun onok oiroror.
(Luk 6:47-49)

²⁴ Kos ätäi äiewon, “Keseria, inok ro ko isan ämän roianik, tainoriäu ro, ko ro ronkat eposek orip. Kon ou aiauk sosop sakau opok miäu senek. ²⁵ Om nonuk, joi näwäu nea, urir näwäu peanik, kiro ou suworwon, sinuk, sorokäiäu wa, owon, ou tutu aiauk sakau opok mowon, okon, ou sakau senes rau.

²⁶ Utianik, inok ro ko isan ämän roumara, tainorau wa, ko karauk otop roat ronkat wäpik senek, kon ou usnokou opok mowon. ²⁷ Om nonuk, joi näwäu nea, urir näwäu peanik, kiro ou usnokou opok mowon erekapu suornuk, sorokäieanik, erekapu aru mowon.”

Jisas nukan ämän sakau orip.

²⁸ Jisas nukas kon ämän erekapu roasiret mare kurenuk, ak kon ämän atap tamarowon roianik, karkairin. ²⁹ Kon ämän sintore ämän tamareäi roat akan ämän senek wa. Ko kar ro enip orip senekus ämän awarowon.

8

Jisas nukas kar ro sip aru repros orip jekurwon.

¹ Jisas ko omtapau oikas ute nonuk, roasiret sosop ko tainor potoin. ² Kar ro sip aru repros orip kos Jisas siakup koianik, uou sur wemara, auruwon, “Näwäü, na, isan ui aru jākäi muraun itok, utianik, nan ronkat pakas keser. Na is rapoire murota, is eposek saräm.”

³ Jisas kon ipous kiro ro atomara, auruwon, “Isas aisom. Na eposek saräm.” Kiro ses opokar, Jisas nukas kiro ro repros orip jekur mowon.

⁴ Keseria, Jisas nukas auruwon, “Is okoro onok keserim na pote karauk roasiret wa awarau. Utianik, na Anut kamuk raiäü ro siakup potea, nan enmat näu sarewon ätär muruta, apaisai. Apaisonuk, na Moses nukan sintore ämän tainornam, opur oianik, Anut jou muruta, kiro epar roasiret erekapu äpu maiei, na ätäi eposek saremon.”

13:49

Wok Pris

Jisas nukas marai roat akan ro näwäü nukan sarau ro jekurwon.

(Luk 7:1-10)

⁵ Kiro ses opok, Jisas ko Kapaneam mena potonuk, Rom marai roat akan ro näwäü nukas pemara, kon sarau ro jekuraun rai Jisas auruwon,

⁶ “Näwäü, isan sarau ro ko sip näwäü oianik, ko tätäi näwäü orip ariäü senek wa, ko owa patan opok nini rau.”

⁷ Jisas nukas ätäi auruwon, “Is potoita, kiro ro jekur mam.”

⁸ Kiro marai roat akan ro nāwāu nukas ātāi Jisas auruwon, “Nāwāu, is onok aru miāim ro, okon, na isan owa wa potau. Utianik, na onsaus karar äieta, isan sarau ro ko eposek sarāi. ⁹ Is nais roat nāunāu akan inkaruru raiāim. Karauk marai roat ak isan inkaruru raiāi. Isan kar marai ro auriāim, ‘Na okoro opok koi,’ aurita, koiāu. Kar auriāim, ‘Na enro opok pot,’ aurita, poteāu. Isan sarau ro ko ‘Na okoro sarau mo,’ aurita, sarau miāu.”

¹⁰ Jisas ko kiro marai roat akan ro nāwāu nukan āmān roianik, ko karkairianik, roasiret ko tainori potoin keser awarowon, “Is epar senes awarom, is kar Israel ro okoro ro senek kon wou epar mowon wa aparmin. ¹¹ Is ak epar senes awarom, roasiret san peāwon pakan pak san neāwon pakan pak koianik, Abraham, Aisak, Jekop pak koi Anut nukan kamwareāwon mena tururmoi, Anut nuka pak taneanik, erek o je rawaiei. ¹² Utianik, karauk roat ak Anut nukan amukup āmān orip rain ak oi kurwarnuk, pututu rawaiei, kiro roasiret ak akan aiakpanak kartitiri-anik, wai rawaiei.”

¹³ Keseria, Jisas nukas marai roat akan ro nāwāu auruwon, “Na nan mena man! Is nan won epar momon apaisom. Kiro epar pāi.” Kiro ses opokar, marai roat akan ro nāwāu nukan sarau ro eposek sarewon.

*Jisas nukas roasiret sosop sip orip jekwarowon.
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Jisas ko Pita nukan owa toneanik, ko Pita nukan tanau asir sip enip sopou orip patan opok nini rawon aparwon. ¹⁵ Jisas nukas kiro asiren ipou atonuk, sip kiro asir opok rawon ute

manowon. Kiro asir ko siräianik, Jisas nukan o jekur muruwon.

¹⁶ Iukärir sarenuk, karauk roasiret akas roasiret sosop osou aru akan woiaka uru rain Jisas rawa imware koin. Jisas nukas kiro roasiret osou aru orip oksaus äienuk, kiro osou aru kiro roasiret pakan utware manoin. Jisas nukas nais karauk roasiret sip orip jekwarowon. ¹⁷ Ko kiro kesernuk, ak kiro ämän Anut nukan ämän roianik, areawon ro, Aisaia nukas arewon, 'Kiro ro nukasar iken sip pak osou aru pak jækäi mukianik, oi manowon.' *Aisaia 53:4*
Kiro epar peu.

Roat akas Jisas tainoraurin.

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Roat sosop ak Jisas siakup tururmoi, karirim kator rauna, kos apwareanik, kon tamareäu roat Galili An Unik karaima potaun rai awarowon.

¹⁹ Kar sintore ämän tamareäu ros Jisas siakup koumara, Jisas auruwon, "Tamareäum ro, na erapok manam is na orip orip tainoise manam."

²⁰ Jisas nukas ätäi auruwon, "Kurukan opur sei raut ak ninaun ou orip, ai raut ak ninaun tou orip, utianik, Ro Nukan Mokoï ko ninaun omoi wäpik."

²¹ Jisas nukan tamareäu ro karas Jisas auruwon, "Näwäu, amke na is utoirota, pote isan moni up kureita, ätäi koi, na tainoise manam."

²² Jisas nukas ätäi auruwon, "Na is tainoir. Meiein roat akasar akan jaunakat meiein up kurwaraiei."

Jisas nukas urir näwäu aurnuk, utowon.

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jisas ko kon tamareäü roat pak ous opok erek toneanik, manoin. ²⁴ Urir näwäü peanik, an ekur pakurnuk, ous mas an unik uru naurwon. Utianik, Jisas ko ekep ninowon. ²⁵ Kon tamareäü roat akas poteanik, ko turarianik, auring, “Näwäü, na ik sareik. Ik anas oike jauru!”

²⁶ Jisas nukas ätäi awarowon. “Owon ak imin-erai? Akan woiaka epar mowon kiro eteinak!” Keseria, ko siräianik, urir pak mas an pak ke-watonuk, utoirin. Kiro mas an kon rawon siar päurar rawon.

²⁷ Kesernuk, roat erekapu ronkat sosop oianik, aka aka äiein, “Okoro ko owo ro rä? Urir mas an ori kon ämän tainorir!”

*Jisas nukas ro oirori osou aru orip jekwatowon.
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Kiro ses opok Jisas ko Gadara roasiret akan omnokou opok, an unik karaima kasakup potowon. Kiro mena roat meiäi up kurwareäi omoi pakas kar ro oirori kiro up uru rairinus, peanik, Jisas apu opok tararirin. Kiro roat ori au osou aru orip otop sareirin. Roasiret erekapu ak kiro otop roat ori iminewateanik, kiro apu pakas wa poteäi. ²⁹ Kiro roat ories Jisas sakau urweanik, keser auring, “Na Anut nukan Mokoi, na iu owoseitaun koum? Na iu usu itaun koum ra? Iken wasareikaun ses rusa wa, tawa kowai.”

³⁰ Kiro roat ori raiäirin opok, poat sosop ak kiro opok atapukar senek o je rain. ³¹ Keseria, kiro osou aru akas Jisas sakau ämän auring, “Na ik äsimoikaurumata, ik enro po raut rai akan woiaka uru äsimoikota, nam.”

³² Jisas nukas osou aru awarowon, “Ak manowe!” Keseria, kiro osou aru ak po raut akan woiaka uru ute tonoin. Kiro po raut ak kurte iminemoi, om aru opokas pote an unik uru nopteanik, an jemana, meiein.

³³ Po kamwareäin roat ak kiro onok aparianik, kurte akan näu mena imine poteanik, kiro roat ori osou aru orip owoseirin ämän erekapu karauk roasiret awaroin. ³⁴ Keseria, kiro menan roasiret erekapu Jisas aparaun potoin, ak pote ko aparianik, akan omnokou utomoi, kar mena manaun rai sakau ämän aurin.

9

Jisas nukas kar ro isou ipou tipinewon jekurwon.

¹ Jisas ko ätäi ous opok toneanik, Galili An Unik kureanik, kon mena Kapaneam potowon.

² Karauk roat akas kar sip ro kon isou ipou tipinewon orip patan opok mianik, Jisas rawa imäi koin. Kiro roat akan woiaka Jisas mesin epar moin apwareanik, kiro ro isou ipou tipinewon orip auruwon, “Mokoi, nan won päurar rawai, is nan onok aru jäkäi musom.”

³ Keser aurnuk, karauk sintore ämän tamareäi roat akas akan woiaka uruas aka aka keser ronkatein, “Kiro ro ko Anut jeje ämän auru.”

⁴ Jisas ko kiro roat akan ronkat äpu momara, awarowon, “Ak owon akan woiaka uruas kiro ronkat aru ourai? ⁵ Is owo ämän äiäun itok, owo ämän äiäun itok wa? ‘Nan onok aru jäkäi musom,’ is keser äiem ra, ‘Na siräinam, manam,’ is keser äiem ra? Is owo ämän äiem, ak akan woiaka is

mesin epar maiei? ⁶ Utianik, ak Ro Nukan Mokoï ko enip orip, ko okoro omnokou pakan onok aru jākäi maun itok äpu maun is keseram.” Keseria, kos kiro sip ro auruwon, “Na siräinam, nan mat oinam, nan mena man!”

⁷ Kesernuk, kiro ro siräianik, kon mena manowon. ⁸ Roasiret ak kiro onok aparianik, ak Anut nukan enip jou moin. Owon, kos Jisas sakau nurunuk, kos roat siräi mareäwon.

Jisas nukas Matiu uruwon.

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisas ko Kapaneam mena utomara, apu opok pote, kar ro kon enip Matiu ko takis aiauk oiäwon ro kon sarau miäwon owa tane rawon aparwon. Ko Matiu keser auruwon, “Na koi, is tainoir.” Keser aurnuk, Matiu ko siräianik, Jisas tainori manowon.

¹⁰ Jisas ko Matiu nukan owa o jenuk jenuk, karauk takis aiauk oiäin roat pak, onok aru miäin roat pak peanik, Jisas kon tamareäu roat pak tane raiäin patan opok pe erek tane o jein. ¹¹ Karauk Parisi roat akas kiro roat apwareanik, Jisas nukan tamareäu roat totwaroin, “Akan tamareäwon ro ko owon kiro takis oiäi roat pak onok aru miäi roat pak erek o jera?”

¹² Jisas ko kiro ämän roianik, awarowon, “Roasiret sip wäpik ak dokta siakup wa poteäi, roasiret sip orip karar epar ak dokta siakup potaiei. ¹³ Ak kiro ämän Anut nukas äiewon ak pote onoktapau itanenai, äpu maiei. ‘Opur amkeanik, is iraiiei kiro is woi eräu utou.’ Ak kiro onok wa keserau, ak karauk roat akanun woiakati mianik, sarwaraiei kiro isan woi ereai.

Is roasiret onok eposek miäi urwaraun kowau wa. Is roasiret onok aru miäi urwaraun koimin.”

*Jisas nukas roasiret o utaun ämän awarowon.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Kiro ses opok Jon, an jomareäwon ro nukan tamareäu roat akas Jisas siakup pemana, keser totorin, “Ik Parisi roat pak karauk omre opok o utiäüm. Nan tamareäüm roat owon ak o wa utiäi?”

¹⁵ Jisas nukas ätäi awarowon, “Kar ro ko asir awau owaurnuk, kon jaukut pak raunuk, akan woiaka aru miäi ra? Wa! Karauk roat akas kiro ro asir owon imäi manona, ko ak pak rawau wa, kiro ses opok, ak woiaka aru mianik, o utai.

¹⁶ Kar ros kon omjo kiräiwon, omjo si awau oianik, omjo mustäi opok wa näke mai. Kiro omjo an kosoriäu ses opok, omjo awau eteinak sareanik, kon omjo ätäi kiräimara, amarer näwäu saräi.

¹⁷ Kar ros wain an awau meme kerau mustäi opok wa äräine miäu. Ko kesernuk rai, kiro wain an awau sipar kurarianik, meteran meme kerau kiräianik, wain an omnokou opok kour nai. Kiro meme kerau nais erek jäkäiai. Wain an awau ko meme kerau awau opok äräine mota, au eposek rawaiei.”

Jisas nukas asinak meiewon pak sip asik pak jekwatowon.

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Jisas ko roasiret kiro ämän maronuk maronuk, kar Juda ro näwäu kos Jisas siakup pe uou sur weanik, auruwon, “Isan asinak rusapai

meiewon, utianik, na potea, nan ipon ko opok mota, ko ätäi siräiäi.”

¹⁹ Keser aurnuk, Jisas ko siräianik, kiro ro tainori potowon. Kon tamareäu roat nais ak erek potoin.

²⁰ Kar asir ko keir sip orip orip oiäu, kiro sip nukan woisan 12 orip rawon. Jisas ko manonuk manonuk, ko Jisas mekesup pemara, Jisas nukan omjo peteu atowon. ²¹ Kiro asir kon wou uruas ronkatewon, ‘Is kon omjo karar atoita, is ätäi eposek saräm.’

²² Jisas ko ätäi pirirmara, kiro asir aparwon, kos keser äiewon, “Asinak, nan won päurar rawai. Na is mesin won epar momon, okon, na eposek saräm.” Kiro ses opokar kiro asir ätäi eposek sarewon.

²³ Keseria, Jisas ko ro nāwäu nukan owa potowon. Roasiret ak kar asinak meienuk, karauk roat ak paraur we rain, karauk roasiret akas waiauk kure rain apwarwon. ²⁴ Kos awarowon, “Ak roasiret erekapu kasik nowe! Kiro asinak ko meiäu wa, ko erar nini rau!” Jisas nukas keser äienuk, roasiret akas ko apari ioin. ²⁵ Roasiret ak erekapu kasik ute nona, Jisas ko kiro asinakun ou waru uru tonomara, kon ipou oirori atonuk, kiro asinak ätäi siräiwon. ²⁶ Ko kiro onok keserwon ämän kiro omsau erekapu manowon.

Jisas nukas ro oirori amiaka utup jekwatowon.

²⁷ Jisas ko kiro mena utomara, apu opok potonuk potonuk, ro amiawa utup oirories ko tainori pote rai, sakau urweirin. “Devit nukan Mokoï, na iwenun wonti mutoinam, na iu sareit.”

²⁸ Jisas ko kar owa tononuk, kiro ro ories ko siakup tonosa, kos au totwatowon, “Awan woiawa is au sarwataun mesin epar moir ra?” Ories ätäi keser äieirin, “Näwäu, io, na itok, keseitam.”

²⁹ Jisas nukas awan amiawa ateanik, äiewon, “Awan woiaka is mesin epar moirin, okon, awan amiawa uräiäi!” ³⁰ Jisas nukas keser äienuk, kiro roat orien amiawa orärewon. Jisas nukas ätäi keser sakau ämän awatowon, “Au pote, roasiret wa awarau!”

³¹ Utianik, kiro roat ori au kasik neanik, Jisas nukas jekwatowon kiro omsau erekapu ämän areirin.

Jisas nukas kar ro ok utup jekur mowon.

³² Jisas kon tamareäu roat pak manaurna, karauk roasiret akas kar ro ok utup osou aru orip Jisas rawa imäi koin. ³³ Keserna, Jisas nukas kiro osou aru ok utup ro pak raiäwon oi kurewon. Kesernuk, kiro ro arewon, roasiret ak ronkat sosop oianik, keser äiein, “Ik kiro onok meter Israel roasiret kamuk opok aparau wa.”

³⁴ Utianik, Parisi roat akas keser arein, “Ko kiro osou aru akan näwäus ko sakau nurunuk, ko osou aru oi kurwareäu.”

Jisas nukas roasiret akanun wouti mowon.

³⁵ Jisas ko näu mena pak eteinak mena pak erekapu poteanik, ko akan tururiäi owa roasiret ämän marowon. Anut nukas roasiret kamwaraun kowai Ämän Eposek sakau marowon. Ko roasiret sip atap atap orip sarwareäwon. ³⁶ Ko roasiret sosop koi tururna, apwareanik, wouti mowon, owon, ak kar ros wa sarwareäu, ak akan ronkat

atap atap rain kiro onok ak sipsip kamwaraun roat wäpik senek. ³⁷ Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat keser awarowon, “Kiro woia o sosop itok sare rau, kiro woia o ariaun sarau roat sosop wa. ³⁸ Ak kiro woi atak ro ko aurna, kos karauk sarau roat äsimwaronuk, akas pote kiro o turur maiei.”

10

Jisas nukas kon ämän oi ariaun roat 12 orip sare marowon.

¹ Jisas nukas kon tamareäu roat 12 orip urwaronuk, kouna, osou aru oi kuräun pak, roasiret sip atap atap orip jekwaraun pak sakau arowon. ²⁻⁴ Okoro Jisas nukan tamareäu roat 12 orip, ak Anut nukan ämän oi ariain roat akan enmaka kesek: Saimon kon kar enip Pita, kon amakun enip Andru, Jems kon amak Jon ori, au Sebedi nukan mokoit ori. Filip, Bartolomiu, Tomas, Matiu ko takis oiäwon ro, Jems ko Alfius nukan mokoi, Tadius, kar Saimon ko kar tupsiu enip Serot pakan, Judas Iskariot kos Jisas kon iwäi jaukut ipiakap marowon.

Jisas nukas Anut nukan ämän oi ariaun roat sarau arowon.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Jisas nukas kiro roat 12 orip äsimwareanik, awarowon, “Ak karauk omsau pakan roasiret akan omsau pak, ak Samaria akan karauk näu mena wa potau. ⁶ Utianik, ak Israel roasiret sipsip senek ämäi räi opok potowe. ⁷ Ak potea, keser awaraiei, ‘Anut nukas roasiret kamwaraun omre siarakap pe rau.’ ⁸ Ak pote keseraiei, roasiret sip

orip jekware maiei, meiein roasiret ätäi siräiware maiei, roasiret sip repros orip jekware maiei pak osou aru roasiret opok rai oi kuräiei. Ak kiro sarau maiei, keser ronkateanik, äiewe, 'Tk kiro sakau erar oumun, keseria, ikes karauk roat akas ik aiauk ikaun wa awaram.' ⁹ Ak karauk aiauk akan jo päisau uru joke maiei, wa oi manaiei. ¹⁰ Ak apu opok manauria, kar ros kon jo ra, omjo ra, su ra, kar narauk ra wa oi manaiei. Sarau miäu ro kos kiro osap epar oiäu.

¹¹ Utianik, ak kar näu mena ra eteinak mena toneanik rai, ak roasiret akan onok jekur apwaraiei, owo ro kon onok eposek ra, owo ro kon onok aru ra, ak kiro roat eposek pak jekur rawaieis, ätäi kiro mena utware manaiei. ¹² Ak kiro roat akan owa tonea rai, ak keser äiäiei, 'Tken woiok ak pak eposek rau.' ¹³ Kiro owan ros ak imwareanik, eposek kamwaronuk, akan jekur rawaun ämän kiro ro pak rawai. Utianik, inok ro ko ak kon owa wa imware tononuk, akan jekur rawaun ämän ko pak wa rawai. ¹⁴ Karauk roat akas akan ämän rowau utomoi, jekur wa kamwarona rai, ak kiro mena utoinai, akan onok aru ätär maraun akan isorak pakan maimai putarwe. ¹⁵ Is ak epar senes awarom, wasarewaraun ses opok Sodom Gomora roasiret usu äiäknak owaiei, utianik, kiro menan roasiret ak usu näwäu senes owaiei." Jisas nukas nukan ämän oi ariain roat keser awarowon.

Karauk usu atap atap ak opok päi.

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Jisas nukas ätäiar keser awarowon, "Ak rowe, is ak sipsip senek en sei raut rai kamuk

opok äsimwaroita, pote rawaiei. Keseria, ak män senek päurar pote rai apu jekur aparaiei, ak ai manap akan onok tainorna, ak päurar rawe. ¹⁷ Ak karauk roat jekuriar apwarwe. Karauk roat akas ak sakatwareanik, wasarewaraun ro siakup imware potaiei. Ak sakatwaromoi, akan tururiäi owa atap atap imware potea, mänkäsiwaraiei. ¹⁸ Ak isan enim pakas sarau mona, apwareanik, karauk roat akas karapus owa kurwaraun akan kamwareäin roat näunäu opok imware potaiei. Keserna, kiro ses opok akas ak pak karauk omsau pakan roat pak, isan ämän awaraiei. ¹⁹ Karauk roat akas ak karapus owa kurwaraun imware potona, ak imineanik, 'Ik owose aräu', 'Ik owo ämän ätäi awarau', keser ronkateanik, ak woiaka aru wa mau. Kiro ses opok, ak Anut nukas ronkat aronuk, ak aräiei. ²⁰ Ak kiro ämän akan oiaksaus akasar wa aräi. Akan momonakan Osou Näu nukasar ronkat aronuk, ak aräiei.

²¹ Karauk roat akasar akan aunakat pak amunakat pak, akan iwäinakat akan ipiakap marona, kiro iwäinakat akas akwarona, meiaiei. Momonakat akas akan mokoit keseriar kesewarona, akwaraiei, keserna, mokoit akas nais ätäi piririanik, akan momonakat keseriar kesewaraiei. *Maika 7:6*

²² Utianik, ak isan sarau muriäin, okon, roat akas akanun kasiak peanik, sauk maraiei. Inok ro ko isan sarau wa utai, ko orip orip sakau me rawai, tawa wasarewaraun ses opok, Anut nukas ko ätäi imäiai. ²³ Utianik, ak kiro näu menan roat akas ak opok onok aru marona rai, ak ätäi kar näu mena imine manaiei. Is ak epar senes awarom ak

Israel akan mena nāunāu sarau erekapu patarau wa opok Ro Nukan Mokoï ätäi kowai.

²⁴ Kar skul mokoï kon tamuriāwon ro itimorau senek wa, kar sarau ros kon kameāu ro itimorau senek wa. ²⁵ Keseria, kiro mokoï kon ronkat kon tamuriāwon ro senek sareanik, kiro epar kon wou nāu sarāi. Sarau ro nais keseriar, ko kon kameāwon ro senek sareanik, kon wou nāu sarai. Karauk roat akas is akan kamwareāu ro Bielsebul nukan enip is opok muraiei, akas ak isan tamareāimin roat opok enmak aru senes maraiei.”

*Roasiret ak Anut karar iminewe.
(Luk 12:2-7)*

²⁶ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Keseria, ak karauk roat wa iminewarau. Owo osap rusapai oturu ämäi rau, kiro amop päi. Owo ämän ämäi rau, roat ak kiro äpu maiei. ²⁷ Isan ämän umtutu awaroram akas pak sanpeu aräiei. Is ak owo ämän akararnak äiäurar awaromin, akas pak roasiret amiakap siräia, tai raianik, ämän amop awaraiei. ²⁸ Ak karauk roat akas roat akwariain meiäi, kiro roat ak wa iminewarau, akas ak akwarianik, akan totomaka aru marau senek itok wa. Ak Anut karar iminäiei, kos epar akan enmaksau pak totomaka orip erekapu ep nāwāu uru kurwaraun itok. ²⁹ Na aiauk eteinak wan toia senekus ainak simnak oiroror kau miāum. Kar ainak nan momonas utom äienuk, kiro ainak omnokou opok wa utonuk, nai. Anut nukas ai raut eposek kamwareāu, okon, kos ak nais eposek kamwarai. ³⁰ Kos akan tapiaka urik karar karar kiro erekapu ninarewon rau. ³¹ Keseria, ak wa

iminäü, Anut nukan amuk opok ak roat eposek, akas ai raut itimware rai.”

Jisas Kraiss nukan enip jou maun onok.

(Luk 12:8-9)

³² Jisas nukas ätäiar äiewon, “Inok ros ko roasiret amiakap ‘Is kon jauk’ äiäi, isas nais isan moni omar oik rau kon amukup kiro ro ‘Ko isan jai’ äiäm. ³³ Utianik, inok ros ko ‘Is kon jauk’ roasiret amiakap wa äienuk rai, isas nais isan Moni omar oik rau kon amukup kiro ro ‘Ko isan jai’ wa äiäm.”

Is tamuräi rawaun kowau wa, utianik, is weräiäun marai ori koimin.

(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak keser wa ronkatewe, ko okoro omsau opok roasiret tamurai rawaun kou rai wa äiäu. Is ak pak tamuräi rawaun kowau wa, utianik, ak pak weräiäun is marai oi koimin. ³⁵ Is mokoit akan woiaka pirwaroita, akan momonakat pak iwäi muratäiei. Asinakut akan aninakat pak iwäi muratäiei. Asiret nais akan pusirakat pak iwäi muratäiei. ³⁶ Roasiret ak tupsiu karar ätäi aka aka iwäi saräiei.

Maika 7:6

³⁷ Inok mokoi ko kon momok, anakun wous meieanik, ko isanun wous meiäu wa, ko isan tamareäim ro wa rawai. Inok ro ko kon mokoi, asinakun wous meieanik, ko isanun wous meiäu wa, ko isan tamareäim ro wa rawai. ³⁸ Inok ro ko kon am äpäs ämäianik, is tainoirau wa, kiro ro ko isan tamareäim ro wa. ³⁹ Utianik, inok ro nukasar kon totok awau rawaun sarau mai, kiro ro kon totok aru mai. Utianik, inok ro ko

isanun ronkatemara, kon enipsau utiäu, kiro ro kon totok awau orip orip rawai. Ko wa meiäi.”

Jisas nukas roasiret osap eposek owaun ämän awarowon.

(Mak 9:41)

⁴⁰ Kos keser awarowon, “Inok ros ak imware-anik, jekur kamwareäu, kiro ros is pakur erek imäiriäu. Inok ros is imäiriäu, kiro ro ko Anut pakur erek imäiäu. Kiro keseraun Anut nukas is äsimoirnuk, koimin. ⁴¹ Inok ro ko kar ro Anut nukan ämän roianik, areawon ro äpu mianik, ko kiro ro imäiäu, tawa omar oik ko osap kiro ämän roianik, areawon ro owon senek owai. Inok ro ko kar ro tuku ariäu äpu mianik, ko kiro ro imäiäu, tawa ko osap kiro ro tuku owon senek owai. ⁴² Inok ros kar ro enip näwäu wäpik ko isan onok tainoriäu äpu mianik, ko kiro ro an ore nurai, is ak epar senes awarom, kiro ro Anut nukas wa sumkäinai, tawa ko epar omar oik osap eposek owai.”

11

An jomareäwon ro Jon nukas kon tamareäu roat Jisas siakup äsimwaronuk, potoin.

¹ Jisas nukas kon tamareäu roat 12 orip, sarau maun ämän awareanik, ko kiro mena utomara, karauk mena kiro mena siakupaiar pote Anut nukan ämän roasiret marowon.

² An jomareäwon ro, Jon ko karapus owa raianik, Kraiss nukas owosewon ko kiro ämän roianik, kon tamareäu roat Jisas siakup äsimwaronuk, potoin. ³ Kos ak Jisas keser totoraun awarowon, “Ik äpu kar ro näwäu kowai

äiein. Na kiro ro ra, ara, ik kar ro tawa kowai kumäu ra?”

⁴ Jisas nukas kiro roat ätäi awarowon, “Ak owo ämän roumoi, akan amiakas owo onok apari kiro erekapu, ätäi pote Jon aurwe. ⁵ Amiak utup roat ak ätäi amiak uräräumoi, ätäi om apari. İsiaka tipinewon roat ak ätäi apu arirai. Roat sip repros orip ak ätäi eposek sarei. Raiaka utup roat ak ätäi ämän jekur roi. Meiein roat ak ätäi awau siräiein. Saruku roat ak Anut nukan Ämän Eposek roi. ⁶ Inok ro ko isanun wou epar mianik, ko sakau tai rawai, kiro ro kon wou näu saräi.” *Aisaia 35:5, 61:1*

⁷ Jon nukan tamareäu roat ak ute manona, Jisas nukas Jon nukan ämän roasiret turur rain opok awarowon. Ko keser totwarowon, “Ak ro wäpik mena om puru opok Jon siakup owo aparaun potoin? Ak kar pakpak uriris atonuk aparau potoin ra? ⁸ Ak owo pote aparin? Ak kar ro omjo eposek mer amke rawon pote aparin ra? Kesek roat ak omjo eposek eposek orip mer amkeanik, ak kamwareäin roat näunäu akan mena eposek opok raiäi. ⁹ Utianik, ak owo aparau potoin, is airoie. Ak kar Anut nukan ämän roianik, areawon ro aparaun potoin ra? Kiro epar senes. Is epar awarom, ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro. Kos karauk Anut nukan ämän roianik, areäi roat itimware rau. ¹⁰ Anut nukan ämänis Jon mesin keser äiewon, ‘Anut nukas äiewon, “Rowe, isan ämän oi aräun ro äsimorta, amke koi, nan apu tuku sare musai.” ’ *Malakai 3:1; Aisaia 40:3*

¹¹ Is ak epar senes awarom, Jon nukas okoro omnokou pakan roasiret erekapu itimware rau.

Utianik, inok ro ko Anut nukan amuk opok enip jou wäpik, kos äiäu, ‘Anut isan kamoireäu ro nāwäu, is kon inkaruru raim’ kiro ros Jon itimori rau. ¹² An jomareäwon ro, Jon nukan ämän area-won ses rurisapai koi utou, karauk roat sakau orip akas Anut akan Nāwäu senek ak kamwaraun sakau ataurin. Keseria, ak Anut nukan kamwaraun onok eposek aru murin. ¹³ Jon päu wa opok, meter Anut nukan ämän roianik, areain roat pak Moses nukan sintore ämän pak akas Anut ik kamoikaun kowai rai ämän miäi. ¹⁴ Kiro roat akas keser äiein, ‘Elaija ätäi kowai.’ Ak kiro roat akan ämän roianik, akan woiaka epar moin rai, ak äpu Jon kosar ko Elaija, kowai äiein. ¹⁵ Roasiret raiaka orik ak kiro ämän rowe!

¹⁶ Utianik, is rusapaian roasiret ak owo senek awaram? Ak mokoit eteinanak akas om sorik opok tane raumana, karauk mokoit pak sipiräiäun keser urwareäi.

¹⁷ ‘Ik asir oiäin parau urumun, utianik, ak karäu wa.’ ‘Ik op meieäin sir wemun, utianik, ak waiäu wa.’ ¹⁸ Jon ko pemara, karauk omre opok ko o pak wain an pak wa jeäwon. Kesernuk, roasiret akas keser äiein, ‘Kiro ro ko osou aru ko opok rau.’ ¹⁹ Utianik, Ro Nukan Mokoï kowon, ko o pak wain an pak jenuk, roasiret akas keser äiein, ‘Kiro ro aparwe! Ko o pak wain an sosop jeäu. Ko takis oiäi roat pak onok aru miäin roat pak akan jaunaka!’ Ak keser äiein. Utianik, Anut nukan ronkat eposek ak tawa aparua, äpu maiei kon onok eposek senes.”

Wopurut karauk menan roasiret Jisas nukanun

woiaka epar mau wa.

(Luk 10:13-15)

²⁰ Karauk mena kiro pakan roasiret, ak Jisas nukas kon kurur atap atap ätär marowon. Ak kiro aparianik, akan onok aru utomoi, ak woiaka pirirau wa. Keserna, Jisas nukas kiro menan roasiret kewarowon. ²¹ Ko äieu, “Korasin roasiret, is ak apware woiti mou. Betsaidar roasiret, ak nais apware woiti mou. Is kiro kurur näwäu atap atap Taia menan roasiret pak Saidon menan roasiret pak ak kiro kurur ätär maromin senek maro, kiro Airen roasiret ak woiaka aru monuk, kurte omjo sirop takeanik, aita opok tane rawoi. Kiro onok keserin kiro akan onok aru pakan ätäi woiaka piririn! ²² Is ak epar senes awarom, tawa Anut nukas ätäi koi roasiret wasarewaraun ses opok Taia pak Saidon roasiret pak ak usu äiäknak owaiei, utianik, rusapaian roasiret ak usu näwäu senes owaiei! ²³ Ak Kapaneam roasiret, ak akasar omar oik tonaiei ra? Epar senes, ak wa tonaiei. Anut nukas ak up uru ep näwäu opok känkurwarai. Okoro kurur ak ätär marom senek Sodom menan roasiret ak nais kesek kurur ätär maromin maro, ak rurisapai rawoi! ²⁴ Keserianik, is ak awarom, ak äpu maiei, Anut nuka ätäi koi roasir wasarewaraun ses opok Sodom usu äiäknak owaiei, utianik, rusapaian roasiret usu näwäu senes owaiei.”

Jisas nukas roasiret ko rawa koi sumaun ämän awarowon.

(Luk 10:21-22)

²⁵ Kiro ses opok Jisas nukas äiewon, “Moni, na karar omar pak omnokou pak akan Näwäu, is nan enmat jou mom, owon, na nan onok eposek

äpu miäin roasiret pak skul manoin roasiret akan amiakap ämäi maromon. Utianik, na kiro onok eposek äpu wa roasiret erekapu ätär maromon. ²⁶ Moni kiro onok epar nakasar nan ronkatis kesermon.

²⁷ Isan Monias osap erekapu isan ipi opok mowon. Kar ros kon Mokoï äpu wa miäu, momok nuka karar äpu. Kar ros kiro mokoin momok äpu mau senek wa, kon mokoï karar momok äpu. Kiro mokoï roasiret kosar sare mareanik, kon momok ätär maronuk, ak nais ko äpu maiei.

²⁸ Roasiret, ak sarau sakau momoi, usu näwäu orip orip ämäi ariai, rusapai ak erekapu is siarap kouna, sume rawaiei. ²⁹ Ak okoro ämän isas ak tamaromin oianik, tainoraiei. Owon, is kasi wa peäu, is roasiret eposek sarwareäim. Keserita, akan woiaka päurar rawai. ³⁰ Ak isan ämän tainornai, kiro usu näwäu wa, ak tainoraun itok.”
Jeremaia 6:16

12

Parisi roat akas akan sumaun omre opok Jisas totorin.

¹ Kar Juda akan sumiäi omre opok, Jisas kon tamareäu roat pak ak wit woi kamukas potoin. Kon tamareäu roat ak sou akwaronuk, kiro woian wit nemauk oianik, jein. ² Karauk Parisi roat akas kiro onok keserin aparianik, akas Jisas aurin, “Apar! Nan tamareäum roat akas iken sumaun omre opok kiro onok aru keseri. Ak iken sintore ämän espäiäi.”

³ Jisas nukas ätäi awarowon, “Devit kon roat pak sou akwaronuk, owosein? Ak kiro ämän

ninarein ra? ⁴ Devit kon roat pak sou akwaronuk, Anut nukan tup owa toneanik, bret kiro Anut nurin oianik, jein. Ak sintore ämän tainorau wa, kiro bret sepuk roat akas wa jeäi, Anut kamuk raiäin roat karar kiro jaun itok. ⁵ Ak Moses nukan sintore ämän buk ninarai ra, sumaun omre opok Anut kamuk raiäin roat akas Anut osap nuriäi ou näwäu opok sarau miäi. Kiro roat ak sumaun omre opok sintore ämän jekur wa tainoriäi, utianik, ak Anut nukan amuk opok ämän wäpik. ⁶ Is ak epar senes awarom, kar ro okoro rau kos Anut nukan osap nuriäi ou itimori rau. ⁷ Anut nukan ämänis keser äieu, ‘Ak opur amkeanik, is iraiiei, kiro is woi ererau utou. Ak kiro onok wa keserau. Karauk roat akanun woiakati mianik, sarwaraiei, kiro epar is woi ereräi.’ *Hosea 6:6*

Ak kiro ämän onoktapau äpu momana, ak karauk roat onok aru wa miäi akan enmakap keser sätwaromoi, ak onok aru moin rai wa awarau. ⁸ Ro Nukan Mokoï ko karar sumaun omre kameäu.”

*Jisas nukas kar ro ipou aru orip jekur mowon.
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Jisas kiro mena utomoi, ko Juda akan tururiäi owa tonowon. ¹⁰ Kiro owa kar ro ko ipou aru orip rawon. Karauk roat akas Jisas kar onok aru monuk, aparaun rai, ko totorin, “Iken sintore ämän tainorianik, ik iken sumaun omre opok roat sip orip jekuraun itok ra, wa?”

¹¹ Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Kar ron sipsip sumaun omre opok up uru nai, ak owosäiei? Ak kiro sipsip up uruan imäi oi maiei

ra? ¹² Ro ko totok orip, ko sipsip itimori rau, okon, iken sintore ämänis io aikowon ik karauk roat sumaun omre opok sarwaram.”

¹³ Kos kiro ro ipou aru orip auruwon, “Nan ipon kur.” Keser aurnuk, kiro ros kon ipou kurenuk, kar ipou näu rau senek, kon ipou eposek sarewon.

¹⁴ Kesernuk, Parisi roat ak ute maneanik Jisas wäun ämän atoin.

Anut nukas Jisas kon sarau muraun sare mowon.

¹⁵ Jisas ko nuka wäun ämän roianik, ko kiro mena ute manowon. Roasiret sosop ko tainori potona, kos sip roasiret erekapu jekwarowon. ¹⁶ Jisas nukas kiro roasiret sakau ämän awarowon, “Ak is mesin karauk roasiret wa awaraiei.” ¹⁷ Ko kiro ämän keser awarowon, kiro Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukas ämän jer wewon kiro ämän rusa epar peu. ¹⁸ Anut nukas äiewon, ‘Okoro isan sarau ro, ko isakasar sare momin, konun isan woiäs meiewon, konun isan woi näu sarewon. Isan Osou Näu ko opok äsimorta, kos ätäi koi karauk omsau pakan roasiret wasarewaram ämän erekapu awarai. ¹⁹ Ko wa kewarai, ko apu opok ämän näwäu wa are ariäi. ²⁰ Kos karauk roat sakau wäpik rai sarwarai, karauk roat akas akan jaunakat sakau wäpik sarwareäi kos sarwarai. Kon sarau kiro mowos tawa kon wasarewaraun onok eposekus karauk onok eposek erekapu itimorai. ²¹ Omsau erekapu roasiret konun akan woiaka epar mianik, ko kame rawaiei.’ *Aisaia 42:1-4*

Karauk roat akas Jisas ko Bielsebul (kon kar enip Satan) nukan jauk äiein.

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10)

²² Kiro ses opok, karauk roat akas kar ro osou aru nukas amuk utup sareanik, ok utupre mowon Jisas siakup imäi koin. Jisas nukas kiro osou aru kiro ro opokan oi kurenuk, kiro ro aremara, ko ätäi amuk amarewon. ²³ Jisas nukas kiro onok keserwon roasiret akas aparianik, karkairmana, ak äiein, “Kiro Devit nukan Mokoï ra, ko wa ra?”

²⁴ Parisi roat ak kiro ämän roianik, akas roasiret keser awaroin, “Ko Bielsebul, eitek aru akan kamwareäu ro näwäu, nukas sakau nurunuk, ko osou aru oi kureäu,” keser äiein.

²⁵ Jisas ko akan ronkat äpu momara, keser äiewon, “Kar omsau pakan roasiret ak aka aka weräianik, aka aka inäimoi, ak om rumuk wa rawaiei. Kar menan roasiret ak nais aka aka weräianik, aka aka inäimoi, ak aru maiei. Kar tupsiu nais keseriar keseraiei. ²⁶ Utianik, kiro osou aru ak Satan nukan mena rai akan jaunakat pak aka aka weräianik, aka aka inäimoi, ak owose rawaiei. ²⁷ Akas is mesin keser arein, ‘Ko Bielsebul nukas sakau nurunuk, ko osou aru oi kureäwon.’ Kiro onok keseriäim maro, inokos akan tamareäi roat sakau aronuk, akas osou aru oi kureäi? Akan tamareäi roat akas akan ämän kiro itok wa äiaiei! ²⁸ Utianik, is Bielsebul nukas sakau wa iriäu, Anut nukan Osou Näu nukas is sakau ironuk, is osou aru oi kureäimin. Keseria, ak kiro äpu maiei Anut nukan kamwaraun ses ak siarakap rusapai koi rau.

²⁹ Kar ros kar sakau ron owa kiräi tonea, amke ko kiro ou atak ro ipou isou muris sisikäi mianik,

kon owan osap erekapu owai.

³⁰ Inok roasir isan jai wa, ko isan iwäi jai. Inok roasir is sareirianik, karauk roat is siarap imware kowau wa, ko roasiret emwaronuk, ak mane kureäi.

³¹ Keseria, is ak epar senes awarom, inok ro ko onok aru miäu pak ämän aru areäu, Anut nukas kiro onok aru jäkäi mai, utianik, inok ro ko Anut nukan Osou Näu jeje ämän aurai, Anut nukas kiro ron onok aru wa jäkäi murai. ³² Inok roasir ko Ro Nukan Mokoi enip opok ämän aru monuk, Anut nukas kiro kon onok aru jäkäi murai, utianik, ko Anut nukan Osou Näu opok ämän aru äiäu, Anut nukas kiro ämän rusapai wa jäkäi murai, tawa nais wa jäkäi murai. Kiro ron onok aru mowon ko ämän orip, ko keseriar orip orip rawai.”

Am aru kon nemark aru, am näu kon nemark näu.

(Luk 6:43-45)

³³ Jisas nukas ätäi awarowon, “Am eposek apariäi, kiro kon nemark nais eposek. Am aru kiro kon nemark nais aru. Roat ak am kon nemark aparianik, ak äpu maiei kiro am näu ra aru ra. ³⁴ Ak roat aru, män raut senek. Akan woiaka uru onok aru ok pe rau? Owoseanik, akan oiaksaus ämän eposek areäi? ³⁵ Ro eposek ko kon ronkat eposek orip ko ämän eposek kon wou uruas penuk, areäu. Ro aru ko kon ronkat aru orip ko ämän aru miäu. Owo ronkat kon wou uru rau, kiro kon oksau pakas ämän miäu. ³⁶ Anut nuka ätäi koi okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun ses opok, ak owo ämän sepuk sepuk ariain, Anut amukup owose ariain

ak keseriar aräiei. ³⁷ Akan owo ämän areain, kiro ämänisar ätäi aka wasarewarai. Ak ämän eposek areain Anut keseriar wasarewareanik, ak roasiret eposek äiäi. Ak ämän aru areain keseriar wasarewareanik, ak roasiret onok aru miäin äiäi.”

Karauk roat akas Jisas kurur atap atap monuk, aparaun rai aurin.

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Kiro ses opok karauk sintore ämän tamareäi roat pak karauk Parisi roat pak akas Jisas aurin. “Tamareäumon ro, rusa, nan kar kurur ätär mukota, ik aparam.”

³⁹ Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak rusapaian roasiret, ak onok aru miäin. Ak Anut nukan ämän wa tainoriäi. Akas is kar kurur moita, aparaun rai totoiroi ra? Wa senes wa! Is Anut nukan ämän roianik, areäwon ro Jona nukan kurur karar kiro epar ätär maroita, ak kiro epar aparaiei. ⁴⁰ Jona ko omre 3 orip pak pututu 3 orip ko was näwäu nukan wou uru rawon senek, Ro Nukan Mokoï nais keseriar, omre 3 orip pak pututu 3 orip ko up uru rawai. ⁴¹ Tawa, Anut nuka ätäi koi okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun ses opok Niniwa roasiret meiein ätäi siräianik, Anut nukan amuk opok rusapaian roasiret pak erek tai rianik, auraiei, ‘Rusapaian roasiret ak onok aru miäi’. Owon, Niniwa roasiret ak Jona nukas Anut nukan ämän marowon, akan onok aru utomoi, ätäi woiaka piririanik, Anut mesin akan woiaka epar moin. Is ak epar senes awarom, rusa okoro opok kar ro rau ko näwäu, kos Jona itimori rau. Ak kiro ro näwäu nukan ämän rowau utoi.

⁴² Tawa Anut nuka ätäi koi okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun ses opok, Siba omsau kamwareäwon asir ko meiewon ätäi siräjanik, ko Anut nukan amukup tai raianik, aurai, 'Rusapan roasiret ak onok aru miäi'. Owon, kiro asik ko apu opok om rumuk koumoi, kamwareäwon ro Solomon nukan ämän rowau kowon. Is ak epar senes awarom, okoro opok kar ro rau, ko näwäu, kos Solomon itimori rau. Ak kiro ro näwäu nukan ämän rawau utoi!"

*Osou aru ätäi kon owa kowon.
(Luk 11:24-26)*

⁴³⁻⁴⁴ Jisas nukas ätäi äiewon, "Osou aru ro opi-akapan oi kurena, ko potea, ro wäpik mena sume rawaun omoi itanäi. Ko pote sumaun omoi war-nuk, kiro osou aru ko ätäi ronkateanik, äiewon, 'Is ätäi isan mustäi owa potam.' Keseria, ko ätäi pote kiro ou om kasar jekur moin, erar rawon aparwon. ⁴⁵ Aparianik, ko pote karauk osou aru 7 orip akan onok aru senes orip inwareanik, ätäi kiro owa erek rawaun koin. Keseria, kiro osou aru rantes kiro ro opok onok aru senes mona, kiro ko kon meter aru rawon senek wa, ko rusa aru senes rau. Kiro onok keseriar rusapan roasiret opok päi."

Jisas nukan anak amakut pak Jisas auraun koin.

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisas ko roasiret pak owa arenuk arenuk, kon anak amakut pak koin. Ak kasik koi tai raianik, keser arein, "Ik Jisas pak aräun koum." ⁴⁷ [Keseria, kar ros apwareanik, kos tone Jisas keser auruwon, "Nan anin amunat pak na

apaisaun ak koi kasik tai rai, ak na pak aräun rai.”]

⁴⁸ Jisas nukas ätäi kiro ro auruwon, “Isan ani inok? Isan amaiat inokot?” ⁴⁹ Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat ipous ätär mareanik, awarowon, “Apwarwe, roasiret okoro opok rai, kiro isan ani amaiat! ⁵⁰ Inok roasir ko isan Moni omar oik rau kon ronkat tainoriäu, kiro roasir epar ko isan ani, isan äpi, isan amai.”

13

Ro o uku wewon totok ämän.

¹ Jisas ko ninowon ou utomara, pote Galili An Unik kasakup tane raumoi, roasiret Anut nukan ämän maraun keserwon. ² Roasiret sosop sosop senes koi ko siakup turur surwate rauna, ko kar ous oik tone tane raunuk, roasiret ak an kasakup tai rain. ³ Ko totok ämänisar onok sosop awariäwon. Ko keser awarowon, “Kar omre opok kar ro o uku kuräun kon woia potowon. ⁴ Ko kiro o uku woia kuräun oi potonuk potonuk, karauk o uku apu opok nekure rawon. Kesernuk, ai rantes pe oi jein. ⁵ Karauk o uku ai marmar opok nekurein. Omnokou eposek sosop wa, okon, kiro o uku kurte tu peanik, käuäu orip sarein. ⁶ Utianik, san sakau peanik, kiro o uku tu pein erekapu rurnein. Akan kinip om wou uru rapor nau wa, okon, erekapu kusakusaianik, uräi kurein. ⁷ Karauk o uku amurik katuaus sop uru neanik, tu pein. Katuaus oi jenuk, jekur tone murau senek wa. ⁸ Utianik, karauk o uku omnokou eposek opok noin, kiro o uku tu peanik, nau murkurein. Karauk nemark sosop senes

murkurein, karauk nemauk sosop murkurein, karauk nemauk karar karar murkurein.”

⁹ Jisas nukas kiro totok ämän aware kureanik, ko keser äiewon, “Roasiret ak raiaka orip raroi, ak kiro totok ämän roianik, onoktapau äpu maiei!”

Owon Jisas nukas roasiret totok ämän pakas awareäu.

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Jisas nukan tamareäu roat ak ko siakup keresir koianik, totorin. “Owon na totok ämänis roasiret ämän awareäum?”

¹¹ Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Anut nukas roasiret kamwaraun onok meter ämäi rawon. Rusapai ak isan tamareäim roat, okon, kiro onoktapau ätär marom. Utianik, karauk roasiret ko kiro onoktapau ätär marau wa. ¹² Kar ro ko karauk ronkat eposek orip, kiro ro Anut nukas karauk ronkat eposek nais nurai. Kesernuk, ko ronkat eposek senes owai. Utianik, inok ro ko ronkat eposek wäpik, Anut nukas kon ronkat eteinak ate rau kiro erekapu ätäi senri owai.

¹³ Is totok ämänis karauk roasiret awareäim, is kiro keserita, ak owo osap akan amiakas apariai, sinuk, ak jekur wa apariai, ak owo ämän akan raiakas roiäi, sinuk, ak jekur wa roianik, onoktapau äpu maiei. ¹⁴ Keseria, Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia ko kiro roat akanun areawon, rusapai epar peu. Anut keser äiäu,

‘Ak ämän akan raiakas roiäi, sinuk, ak jekur wa roianik, onoktapau äpu miäi, ak osap amiakas apariäi, sinuk, ak jekur wa apariäi.

¹⁵ Kiro roasiret ak wa ronkateäi, kiro akan raiaka itur we mianik, amsinemoi raiäin,

Ak kiro onok wa keseraiei, akan amiakas owo onok aparaiei, akan raiakas owo ämän rowaiei, akan ronkat eposek penuk, ak kiro onoktapau äpu maiei, ak akan onok aru utomoi, ätäi woiaka pirirna, is akan onok aru jäkäi maram.’ Anut nukas keser äieü.

Aisaia 6:9-10

¹⁶ Rusapai, ak isan ämän tamareäimin roat ak akan woiaka näu saräiei! Akan amiakas osap aparaiei, akan raiakas ämän roiäi. ¹⁷ Is ak epar senes awarom, meter Anut nukan ämän roianik, areain roat pak karauk roat Anut nukan amuk opok eposek raiäi pak, ak kiro osap ak rusapai apari senek aparaun rai keserin, ak aparau wa. Ämän rusapai ak roi senek meteran roat ak rowam rai keserin, ak rowau wa.”

Jisas nukas ro o uku kurewon totok ämän onoktapau kon tamareäu roat awarowon.

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Keserianik, Jisas nukas kon ämän tamareäu roat keser awarowon, “Ak kar ros woia o uku kurewon, kiro totok ämän kon onoktapau kesek ak rowe. ¹⁹ Roat sosop ak Anut nukas kon roasiret kamwaraun ämän awaronuk, roiäi, kon onoktapau ak jekur äpu wa, kiro roasiret ak o uku apu opok noin senek. Keserna, Satan ko kurte ak opok peanik, Anut nukas kon ämän akan woiaka uru mowon kurte oikureäu. ²⁰ Karauk o uku ai marmar opok neanik, tu pein, kiro kon onok kesek, karauk roasiret ak Anut nukan ämän roianik, oumoi, kurte nepipiriäi. ²¹ Utianik, kiro ämän eposek akan woiaka uru orip orip

wa raiäü. Keseria, kiro ämän eposek mesin karauk onokun akan woiaka aru monuk, kiro Anut nukan ämän erekapu utiäi. ²² Karauk roasiret ak o uku amurik katuau sop uru tu pein, kiro kon onok kesek, karauk roasiret ak Anut nukan ämän roiäi, utianik, ak okoro omnokou pakan onok ronkateanik, osap sosopun akan woiakas meieanik, Anut nukan ämän utiäi. Kiro ämän eposek ak oin kiro amurik katuau o uku oi jeäu senek jekur wa muriäu. ²³ Karauk o uku kiro omnokou näu eposek opok neanik, tu pein, kiro kon onok kesek, karauk roasiret ak ämän roianik, akan woiaka uru moin. Ak kiro Anut nukan ämän onoktapau jekur äpu moin, kiro ämän eposek oin o sosop muriäu senek, karauk nemauk sosop senes 100 orip muriäu, karauk nemauk sosop 60 orip muriäu, karauk nemauk karar karar 30 orip muriäu.”

Amurik aru nukan totok ämän.

²⁴ Jisas nukas kar totok ämän kon ämän tamareäu roat keser awarowon, “Anut nukan roasiret kamwaraun onok kesek, kar ros wit uku eposek kon woia wewon. ²⁵ Kesernuk, kar umtutu roasiret erekapu ninona, kiro ron iwäi jaukus peanik, kon wit uku wewon woia amurik uku aru kureanik, ko ute manowon, ²⁶ Rai rai, kiro wit uku tu peanik, amurik aru pak erek tu penuk, aparin. ²⁷ Kiro woi kameäi sarau roat akas woi atak ro siakup poteanik, keser aurin, ‘Näwäu, iken ronkat na o uku eposek nan woia wemon rai äiemun. Kiro amurik aru nan woia owose pe rau?’ ²⁸ Kos ätäi keser awarowon, ‘Kiro iken iwäi jaunok karas kiro keserwon.’ Kon sarau roat

akas ätäi woi atak ro keser aurin, ‘Nan ronkat ik pote kiro amurik aru ure kuräm ra?’ ²⁹ Kiro ros keser awarowon, ‘Wa, ak amurik aru urearir wit pak uräiei, okon, kiro wa keserau. ³⁰ Ak amurik utona, wit pak erekur rawaurair. Tawa wit näu owaun ses opok ak amke amurik aru oia, sisikäi mianik, makaiei, wit näu karar oianik, isan o miämim owa pote muraiei!’ ”

Jisas nukas kar totok ämän marmar uku opok mowon.

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jisas nukas kon tamareäu roat kar totok ämän keser awarowon, “Anut nukas roasiret kamwareäu onok kesek. Kar ros kar am enip marmar uku eteinak senes oianik, kon woia wewon. ³² Kiro marmar uku ko eteinak senes, karauk o uku senek wa, utianik, kiro marmar uku tu peanik, karauk woian o uku erekapu itimwareäu, kiro am näu säu senes saräi. Kiro am mu näu säu sarenu, ai raut ak koi kiro am iporu opok tou mokuräiei.”

Jisas nukas kar totok ämän bret amkeäin marasin kon enip jis opok marowon.

(Luk 13:20-21)

³³ Jisas nukas kon tamareäu roat kar totok ämän keser awarowon. “Anut nukas roasiret kamwareäu onok kiro kar marasin enip jis senek. Kar asires kiro jis eteinak oianik, plaua kap 40 orip ore oumara, tururmoi, etwairnuk, kiro plaua noroianik, mup näu säu sareäu.”

Jisas nukas roasiret ämän awaraun ko totok ämän pakas karar awareäu.

(Mak 4:33-34)

³⁴ Kiro ämän sosop Jisas nukas roasiret totok ämän pakas awareäü, ko kar ämän amop äiäu wa, ko totok ämän pakas karar awareäü. ³⁵ Ko kiro totok ämän areäü kiro Anut nukan ämän roianik, areawon ro nukas ämän roasiret awariäwon, kiro ämän rusapai epar peu. Kos keser jer wewon, 'Is totok ämän pakas roasiret ämän awareäim. Ämän omnokou ate mowon ses opok pote rusapai ämäi rawon is ak awarom.'

Buk Song 78:2

Jisas nukas amurik aru nukan totok ämän onoktapau kon tamareäü roat awarowon.

³⁶ Jisas ko roat sosop utwareanik, ko owa tonowon, kon tamareäü roat akas peanik, keser aurin, "Na ik kiro amurik uku aru woia tu pewon nukan totok ämän onoktapau aikam."

³⁷ Jisas nukas ätäi keser awarowon, "Ro o uku eposek weäwon, kiro Ro Nukan Mokoi. ³⁸ Woi kiro okoro omnokou, o uku eposek kiro Anut nukas kamwareäü roasiret, amurik aru kiro ak Satan nukan roasiret. ³⁹ Amurik uku aru woia kurewon ro, kiro iken iwäinok, Satan. Woian o uku owaun ses iken Anut nuka ätäi koi roasiret wasarewarai, o owaun roat kiro Anut nukan sarau eitek. ⁴⁰ Keseria, amurik aru sisikäianik, ep opok makaiei, tawa Anut nukas wasarewaraun ses opok, okoro omnokou opok keseriar keseraiei. ⁴¹ Ro Nukan Mokoi nukas kon sarau eitek äsimwaronuk, koia, akas Anut nukan roasiret kamuk opok karauk roasiret onok aru maun äiein pak, karauk roat erek onok aru miäi pak erekapu oikurwarai.

Sefanaia 1:3

⁴² Kiro roasiret ak ep näwäü jerera, uru känkurwaraiei, ak ep uru ne waianik, akan

aiakpanak kartitir rawaiei. ⁴³ Kiro ses opok, Anut akan momonaka nukas roasiret kamwareaun onok amop penuk, roasiret woiaka epar moin ak san nukan arou senekus merek kurwarai. Roasiret ak raiaka orip, kiro ämän roianik, onoktapau äpu maiei.” *Daniel 12:3*

Jisas nukas kar totok ämän keser äiewon, kar ros bokis aiauk orip omnokou uruan owon.

⁴⁴ Jisas nukas keser äiewon, “Omnokoukan roasiret ak Anut nukan roasiret saräun kiro kesek, kar ros kon aiauk sosop bokis uru mianik, kon woia ämäi mowon. Kiro ro nuka meienuk, kar ros kiro bokis aiauk orip aparianik, kos pak ätäi ämäi mowon. Ko nepipirmara, kon osap erekapu karauk roat aronuk, kau mona, kos pak kiro aiauk oianik, pote kiro woi kau mowon. Kesermara, kiro aiauk bokis uru rawon, kon sarewon.”

Kar ro ko karoroi sosop kau miäwon totok ämän.

⁴⁵ Jisas nukas ätäi äiewon, “Anut nukas roasiret kamwareäu onok kar kiro kesek. Kar ro ko karoroi eposek eposek aiauk näwäus kau maun itane ari rawon. ⁴⁶ Ko kar karoroi eposek senes aparianik, ko ätäi pote kon osap erekapu karauk roat aronuk, kau mona, kos pak kiro aiauk oumara, pote kiro karoroi eposek kau mowon. Keseria, kiro karoroi kon senes sarewon.”

Was oiäin jo nukan totok ämän.

⁴⁷ Jisas nukas ätäiar äiewon, “Anut nukas roasiret kamwareäu kon onok kar kiro kesek. Karauk was oiäin roat akas was owaun jo an unik

nāwāu opok kureanik, was sosop aru pak nāu pak sepuk oin.

⁴⁸ Was sosopus jo ok penuk, ak kiro jo was orip ate reurna, kasakup kounuk, ak taneanik, was wasarewaroin. Was eposek akan maro opok mokurein, was aru oi kākānkurein. ⁴⁹⁻⁵⁰ Kiro totok āmän kon onok kesek, Anut nukas ātäi koi roasiret wasarewaraun ses opok, kon sarau eitek akas Satan nukan roasiret ak Anut nukan roasiret pak erek turur rain pakan wasare imwareanik, ep nāwāu orip orip jere raiāu opok pote ep unik uru kurewarna, ak akan aiakpanak kartitirianik, wai rawaiei.”

Meteran āmän pak rusapaian āmän awau pak.

⁵¹ Jisas nukas kon tamareāu roat totwarowon, “Ak kiro āmän onoktapau ak āpu ra?” Akas ātäi ko aurin, “Io, ik āpu.”

⁵² Jisas nukas keser awarowon, “Kiro āmän kon onoktapau kesek. Sintore āmän tamareāu ro ko Anut nukan kamwaraun onok āpu momara, ko isan tamareāim ro sarāun, ko toneanik, kiro owan osap meteran pak awau pak oi koiāu.”

*Nasaret menan roasiret akas Jisas sumkäinein.
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jisas ko kiro totok āmän awareanik, kiro mena ute manowon. ⁵⁴ Keseria, ko nukan mus mena ātäi potowon. Ko roasiret akan tururiāi owa tone Anut nukan āmän marowon. Roasiret akas kon āmän roianik, karkairin. Keseria, akas keser äiein, “Kiro ro ronkat eposek pak karauk onok erapakan owon? ⁵⁵ Ko kurur atap atap maun sakau erapakan owon? Ko ou miāwon ro nukan mokoi wa ra? Maria kiro kon anak

ra? Jems, Josep, Saimon, Judas kiro kon awakut ra? ⁵⁶ Kon äpiaukut okoro opok rai ra? Ko kiro onok erapakan owon?” ⁵⁷ Ak keser areanik, Jisas sumkäinein. Keserna, Jisas nukas keser awarowon, “Karauk mena Anut nukan ämän roianik, areawon ro, ko enip jou orip, roasiret akas akan woiakas konun epar miäi, utianik, nukan mena enip jou wäpik, okon, kon roasiret pak kon tupsiu pak akas ko sumkäinein.” ⁵⁸ Kiro pakan roasiret akan woiaka epar mau wa, okon, ko kiro mena karauk kurur sosop ätär marau wa.

14

An jomareäwon ro, Jon ko meiewon.

¹⁻¹² Kiro ses opok, Herot ko Galili provins kameäwon ro näwäu king. Meter Herot nukas kon amak Filip nukan wau Herodias senri owon. Kesernuk, an jomareäwon ro, Jon nukas Herot keser auruwon, “Na nan amunan asir Herodias oumon. Kiro na sintore ämän espäumon!” Jon nukas keser aurnuk, Herot ko Jon wäun ronkatewon, utianik, ko Juda roasiret akas Jon Anut nukan ämän roianik, areawon ro äiäin. Keseria, Herot ko ak rauna, apwareanik, iminewarowon. Iminemara, ko karauk roat awaronuk, poteanik, Jon sakateanik, ipou muris sisikäimana, karapus owa kurein.

Herot nukan anakus an jowon omre tararmana, roasiret sosop tururmoi, kiro omre jou me rain. Kiro omre opok, Herodias nukan asinak ko roasiret amiakap pe kare rawon. Kesernuk, Herot ko kiro asinak makun aparianik, kon wou näu sarewon. Ko kiro asinak makun pak paip

mia, kos keser auruwon, “Is epar senes aisom, na owo osap owaun is airota, isas na erekapu isam.”

Kiro asinakus kon anak totormara, ko anakun ronkat oianik, ätäi koi Herot keser auruwon, “Na an jomareäwon ro, Jon nukan pou patirnam, kon tapau wou kar maro opok mia, oi koi iram.”

Kiro asinak nukas Herot keser aurnuk, ko roianik, ko wou usu sarewon. Utianik, roasiret ko pak tane o je rain akan amiakap kiro asinak pak paip momara, epar äiewon ämän ronkatemara, ko utau senek wa. Keseria, ko kiro asinakun ämän tainoria, kon sarau ro auruwon, “Na pote, Jon nukan pou patir.” Kon sarau ro kar keser aurnuk, ko pote Jon karapus owa rawon pakan pou patirwon. Jon nukan tapau wou kar maro opok mianik, oi koumoi, kiro asinak nurunuk, kos pak oi pote kon anak nuruwon. Jon kon tamareäwon roat akas kon enipsau karar oianik, pote up kurein.

Rai rai, Herot nukas Jisas nukan sarau mowon ämän roumara, kos kon sarau roat keser awarowon, “Kiro an jomareäwon ro, Jon ko meiewon ätäi up uruas ätäi siräi pewon, okon, ko kiro kurur atap atap maun sakau orip.”

*Jisas nukas roat 5,000 orip o arowon.
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

¹³ Jisas ko Jon meiewon ämän roianik, ko ous oumara, kiro mena utomoi, nukarar ro wäpik mena om puru opok manowon. Kesernuk, roasiret ak Jisas manowon ämän roianik, akan mena utomoi, apu pakas ak ko tainori potoin.

¹⁴ Jisas ko kasakup pote sumomara, ous opokas

neanik, roasiret sosop rain apwareanik, ko akanun wouti momara, karauk roasiret sip orip jekwarowon.

¹⁵ Jisas nukan tamareäu roat akas iukärir o jaun ses opok ko pe keser aurin, “Om iru okoro ro wäpik mena raum. Na roasiret äsimwarota, akan mena mena atap atap pote o kau momoi, jaurai.”

¹⁶ Keser aurna, Jisas nukas ätäi kon ämän tamareäu roat keser awarowon, “Kiro roasiret ak owose manaei? Akasar o jaun araei.”

¹⁷ Akas ätäi ko keser aurin, “Ik o sosop oi kowau wa. bret 5 orip pak was oiroror pak oi kounun rau.”

¹⁸ Jisas nukas kon ämän tamareäu roat awarowon, “Kiro o oi koi is irowe.” ¹⁹ Ko roasiret awaronuk, ak amurik opok tane rauna, kos kiro bret 5 orip pak was oiroror pak oianik, omar oik eisane aparmara, Anut ‘pere’ auruwon. Ko kiro bret pärärmara, kon tamareäu roat aronuk, akas pak oianik, roasiret arona, jein. ²⁰ Roasiret erekapu ak kiro o jeanik, nokomaka pewon. Kiro o autau raunuk, Jisas nukan tamareäu roat akas basket 12 orip oianik, joke mona, kiro basket erekapu ok pewon. ²¹ O jein roat 5,000 orip, asiret mokoit pak ak o jein ninarewarau wa.

Jisas ko Galili An Unik oikas ariewon.

(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)

²² Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat awaronuk, “Ak ous oik tonea, Galili An Unik karaima amke potaei.” Awaromara, nuka roasiret äsimwaronuk, akan mena mena manaei rai awarowon. ²³⁻²⁴ Ko roasiret äsimwaronuk, manona, ko nukarar omtapau oik tonea, Anut

auri rawon. Iukärir, omiri kounuk kounuk, Jisas nukarar kiro pakar raunuk raunuk, kiro ous kon tamareäu roat akas oi potoin ko an unik näu kamuk opok potonuk, urir näwäu peanik, kiro ous atonuk anas kiro ous kururur maurwon.

²⁵ Tapera, om teine kounuk kounuk, 3 klok pote 6 klok opok senek, Jisas ko ätäi kon tamareäu roat rain opok an unik oikas ari ari kowon. ²⁶ Kon tamareäu roat akas ko an atat kounuk, aparianik, ak sakau iminein. Keser äiein, “Kiro kar op!” Äianik, ak sakau imineanik, aru piorin.

²⁷ Kurte Jisas nukas awarowon, “Ak sakau rawe. Okoro isaka. Ak wa iminäu!”

²⁸ Pita nukas ätäi keser auruwon, “Näwäu, kiro epar na raroi, is airota, an oikas na raum opok potam.”

²⁹ Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, na koi!” Keser aurnuk, Pita ko ous oikas pitir nomara, an oikas Jisas rawon opok potowon. ³⁰ Kesernuk, Pita ko urir näwäu nukas an unik uru kururur maurnuk, aparianik, ko sakau näu imineanik, urwewon, “Näwäu, na is sareir!”

³¹ Jisas nukas kon ipou kurte ateanik, keser auruwon, “Nan won epar momon kiro eteinak senes. Na owon ronkat oirori oumon?”

³² Jisas ko Pita ori ätäi pote ous opok tonosa, urir utowon. ³³ Jisas nukan tamareäu roat ak ous uru rain ak kon enip rororin. Ak keser äiein, “Epar senes, na Anut nukan Mokoi.”

Jisas ko Genesaret omnokou opok sip roasiret sosop jekwarowon.

(Mak 6:53-56)

³⁴ Jisas kon tamareäu roat pak ak Galili An Unik kure poteanik, Genesaret omnokou kasakup potoin. ³⁵ Kiro pakan roasiret ak äpu moin kiro Jisas kou. Kesermana, akas ämän surna, kiro omnokou pakan roasiret karauk roasiret sip orip Jisas siakup imware koin. ³⁶ Karauk roasiret akas Jisas keser sakau aurin, “Na kiro sip roasiret utwarota, akas koi nan omjo peteu ataiei.” Keseria, sip roasiret akan ipiakas Jisas nukan omjo atianik, ak erekapu näu sarein.

15

Askanai akan sintore ämän.

¹ Karauk Parisi roat pak sintore ämän tamareäi roat pak ak Jerusalem menas koianik, Jisas keser totorin, ² “Owon nan tamareäum roat akas iken askanai akan sintore ämän wa tainoriäi? Ak o jauri akan ipiak an wa kosoriäi.”

³ Jisas nukas owon Anut nukan ämän wa tainoriäi, ak akan askanai akan onok karar tainoriäi? ⁴ Anut nukas äiewon, ‘Na nan momon aninan ämän tainor.’ Ko ätäi äiewon, ‘Inok ro ko kon momok anak jeimarai, karauk roat akas ko wena, meiäi.’

Kisim Bek 20:12-17

⁵ Utianik, ak keser ämän miäi, ‘Inok ro ko osap orip kon momok anak ori sarwataun itok. Utianik, ko au awateäu. “Is kiro osap Anut nuraun karar sare momin rau. Keseria, is au sarwatau senek wa.”’ ⁶ Ak Parisi roat keser äiäi, ‘Kiro itok, ko kon momok anak wa saräi.’ Kiro onokus ak Anut nukan ämän tonoi mianik, akan askanain ämän karar epar tainoriäi. ⁷ Ak sätäiäin roat! Anut nukan ämän roianik, areawon

ro Aisaia nukas ak mesin epar äiewon. Ko keser jer wewon,

⁸ ‘Anut nukas äiewon,

“Kiro roasiret akas erar oiaksaus isan enim rororiäi, utianik, akan woiakas isanun meiäu wa. Ak isan ämän awareäim ak jekur wa tainoriäi. ⁹ Ak kar ron sintore ämän tainoria, ak keser äiäi kiro Anut nukan ämän. Ak sät ämän tainorianik, ak isan enim erar rororiäi!” ’ ’ ”

Aisaia 29:13

*Osap atap atap kis roat ukun kurwareäwon.
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisas nukas roasiret sosop urwarnuk, ko siakup kouna, keser awarowon, “Ak okoro ämän awaram roinai, jekur äpu maiei! ¹¹ Kar ro ko o jeäu kis Anut nukan amukup ukun wa kureäu. Ronkat aru wou uru rau siräjenuk, kon oksaus äiäu kis epar ko ukun kureäu.”

¹² Kiro ses opok kon tamareäu roat akas ko siakup koianik, keser aurin, “Na kiro ämän aremon mesin Parisi roat ak kiro ämän roianik, akan woiaka aru moin, na kiro äpu ra?”

¹³ Jisas nukas ätäi kon tamareäu roat awarowon, “Isan Moni ko omar oik rau, ko woi orip. O uku nuka ipous wäu wa, kiro erekapu akan kinip orip siräi kuräi. ¹⁴ Ak kiro utwarona, rawe, kiro roat ak amiak utup, ak kar jaunakat amiak utup apu ätär marau senek wa. Kar ro amuk utup kos kar amuk utup jauk apu ätär murim rai, au jauk ori erek erek owateanik, up uru naieir.”

¹⁵ Keser äienuk, Pita nukas Jisas keser auruwon, “Na kiro totok ämän onoktapau ik aikota, rowam.”

¹⁶ Jisas nukas awarowon, “Is ak ämän sosop ätär maromin sinuk, akan ronkat eposek senes saräu wa. ¹⁷ Ak kiro onok äpu wa ra? Owo o jeäi kiro pimur uru ne raiäu, kiro ätäi pimur uruas koianik, neäu. ¹⁸ Utianik, ronkat aru woiaka uru raiäu siräienuk, oiaksau opokas peäu, kiro ronkatis karar roasiret epar ukun kurwareäu. ¹⁹ Woiaka uruas roasiret ak kiro ronkat aru keser oiäi: Ak roasiret akwarona, meiäun ronkateäi, ak ro oin asiret aru maraun ronkateäi, ak kaurauk memes onok maun ronkateäi, ak osap päu owaun ronkateäi, ak osap aparianik, meswareäu, ak ämän sät äiäun pak, roasiret enmakap ämän maun pak ronkateäi. ²⁰ Kiro onok aru kis roasiret ukun kurwareäu. Utianik, ak ipiak an kosorau wa, o jeäin kis roasiret Anut nukan amuk opok ukun wa kurwareäu.”

*Kenan asir kar ko Jisas mesin wou epar mowon.
(Mak 7:24-30)*

²¹ Jisas ko kiro mena utomoi, kar omsau Taia näu mena pak Saidon näu mena kamuk opok potowon. ²² Kar Kenan asir ko kiro mena raiäwon, ko pemara, Jisas auruwon, “Näu ro, na Devit nukan Mokoï, na isanun wonti moinam, is sareir! Isan asinak osou aru nukas erekapu aru mowon rau.”

²³ Utianik, Jisas nukas kiro asir ätäi kar ämän aurau wa. Kon tamareäu roat akas ko siakup peanik, keser aurin, “Kiro asir ko ik tainoike koi

rai, ur orip koura, okon, na ko äsimorta, ätäi manai!”

²⁴ Keserna, kos ätäi awarowon, “Israel roasiret ak sipsip senek kamwaraun ro wäpik. Isan moni nukas kiro Israel roasiret akanun karar is äsimoirruk, kamwaraun koimin.”

²⁵ Keser awaronuk, kiro asir ko Jisas siakupai pemara, ate waianik, keser auruwon, “Näu ro, na is sareir.”

²⁶ Jisas nukas ätäi keser auruwon, “Ik mokoit akan o oianik, enat wa kure mareäüm. Kiro onok aru.”

²⁷ Kesernuk, kiro asires Jisas keser auruwon, “Näu ro, kiro epar äiem, utianik, enat ak akan momonakat patan opok o jena, karauk o usip omnokou opok nonuk, akan enat akas kiro o usip jeäi.”

Buk Song 62:12

²⁸ Kesernuk, Jisas nukas kiro asir auruwon, “Asir, nan won epar momon kiro näwäu senes! Nan owo onok is na sareisaun airon, kiro sareisam.” Jisas ko kiro asir keser aurnukar, kiro asiren asinak ko ätäi eposek sarewon.

Jisas nukas roasiret sosop sip aru atap atap orip jekwarowon.

²⁹ Jisas ko kiro mena utomoi, Galili An Unik kasakup potowon. Ko kar omtapau opok toneanik, tane rawon. ³⁰ Karauk roasiret akas karauk roasiret sosop, amiak utup roat, isoraka aru roat, pak oiaka utup roat pak, karauk sip roat pak ak Jisas nuka siakup imware koi maroin. Kos kiro roasiret sip orip erekapu jekwarowon. ³¹ Kesernuk, ak ko kiro onok keserwon aparianik, ak ronkat sosop oin. Oiaka utup roat ak ätäi

eposek arein, isiaka mämäinewon roat ak ätäi tuku sarein, amiaka utup roat ak amareanik, osap aparin, wa ariain isorak aru roat ak ätäi ariein, karauk roat ak sip atap atap orip ak eposek sarein. Kesernuk, kiro roasiret akas Israel akan Anut enip rororin.

*Jisas nukas roat 4,000 orip o arowon.
(Mak 8:1-10)*

³² Jisas nukas kon tamareäu roat ur warnuk, kouna, keser awarowon, “Is okoro roasiret ak omre 3 orip o wäpik ik pak erek erar rain apwareanik, woiokti mou. Ak apu opok pote sous meiäiei. Keseria, is erar akan mena äsimwaroita, manau senek wa.”

³³ Kon tamareäu roat akas ätäi keser aurin, “Ik okoro ro wäpik mena raum, okoro roasiret sosop, ik o erapakan oianik, roasiret arota, jaiei?”

³⁴ Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak bret esap esap rau?” Akas ätäi aurin, “Ik o sosop oi kowau wa, bret 7 orip pak karauk was eteinanak pak rau.”

³⁵ Keserna, Jisas nukas ätäi roasiret omkapai tanewe räi awaronuk, ak tanein. ³⁶ Kos bret 7 orip pak was pak oianik, Anut ‘pere’ auruwon. Keserianik, kon tamareäu roat aronuk, akas pak kiro roasiret arona, jein. ³⁷ Roasiret ak kiro o jeanik, erekapu nokomaka pewon. Karauk o autau utoin Jisas nukan tamareäu roat akas basket 7 orip oianik, kiro o jein autau joke mona, ok pewon. ³⁸ O jein roat ak 4,000 orip, utianik, asiret mokoit pak ak ninarewarau wa.

³⁹ Keseria, Jisas nukas kiro roasiret äsimwaronuk, akan mena mane kurena, ko ous oik toneanik, Magadan omnokou opok potowon.

16

Parisi pak Sadusi roat pak akas Jisas nukas kar kurur monuk, aparaun rai totorin.

¹ Karauk Parisi pak Sadusi roat pak akas Jisas ate aparaun koin. Keseria, ak Jisas aurin, “Na kar kurur ätär muk. Keserta, ik äpu mam, na Anut omar oik rau nukasar kiro sakau isiäu.” [² Utianik Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Ak iukärir san nomara, omar osou sarenuK, aparianik, ak keser äiäi, ‘Ariwa omre eposek.’ ³ Tapera ak omar osou pak mokup pak aparianik, keser äiäi, ‘Om nai.’ äiäi. Ak omar aparia, kiro onok ak epar äpu miäi. Utianik, owo onok rusapai peu, ak kiro onoktapau äpu wa.] ⁴ Ak roasiret aru, ak Anut nukan onok eposek wa tainoriäi! Akas is kar kurur moita, aparaun totoiroi ra? Utianik, is ak kiro kurur wa ätär maram! Jona nukan kurur karar ätär maroita, kiro epar ak aparaiei.”

Keser awareanik, Jisas ko utware manowon.

Jisas nukas Parisi pak Sadusi pak akan onok bret makona, noroiäwon marasin enip jis senek äiewon.

(Mak 8:14-21)

⁵ Jisas nukan tamareäu roat ak rakuswarnuk, karauk bret owau wa, ak erar Galili An Unik kureanik, karaima potoin. ⁶ Jisas nukas kon tamareäu roat keser awarowon, “Ak Parisi pak

Sadusi roat pak akan bret makona, noroiäwon marasin enip jis jekur aparaiei.”

⁷ Aka aka keser areanik, äiein, “Ik bret oi kowau wa, okon, ko kiro ämän aikou.”

⁸ Jisas ko akan ämän are rain äpu momara, kos keser totwarowon, “Ak owon keser arerai? ‘Ik bret oi kowau wa.’ Akan woiaka epar moin kiro eteinak! ⁹ Utianik, ak ronkat eposek wäpik ra? Is bret 5 orip oumoi, pärärianik roat 5,000 orip aroita, jein, ak kiro ronkatäu wa ra? Ak basket esap esap oianik, bret autau joke mona, ok pewon? ¹⁰⁻¹¹ Kar ses opok, is bret 7 orip oianik, roat 4,000 orip aroita, jein ak kiro ronkat oin ra? Ak basket esap esap oianik, bret autau oi joke mona, ok pewon? Öwon ak kiro ronkatäu utoi? Rusapai is ak bret mesin awarau wa. Is ak Parisi pak Sadusi roat pak akan jis kiro jekur aparaun rai is ak awarom!”

¹² Kesernuk, kon tamareäu roat ak ätäi äpu moin. Jisas ko bret makona, noroiäwon marasin enip jis kinun awarau wa, utianik, ko ak Parisi pak Sadusi roat pak akan ämän tamareäi jekur wasarewaraun rai awarowon.

*Pita nukas Jisas nukan enip amop mowon.
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Jisas kon tamareäu roat pak ak Sisaria-Filipai provins opok poteanik, kon tamareäu roat keser totwarowon, “Roasiret akas Ro Nukan Mokoi inok äiäi?”

¹⁴ Ak ätäi aurin, “Karauk roasiret akas keser äiäi, ‘Ko an jomareäwon ro, Jon.’ Karauk roasiret akas keser äiäi, ‘Ko Elaija.’ Karauk roasiret akas

äiäi, ‘Ko Jeremaia ra, ara, ko Anut nukan ämän roianik, areawon ro kar rä.’ ”

¹⁵ Keser aurna, Jisas nukas kon tamareäü roat awarowon, “Akasar is inok äiäi?”

¹⁶ Saimon-Pita nukas ätäi auruwon, “Na Kraiss, na Anut ko awau orip orip raiäü nukan mokoi.”

¹⁷ Jisas nukas Saimon ätäi keser auruwon, “Saimon, Jona nukan mokoi, na nepipir! Kar omnokoupaian ros kiro ämän na aisau wa, utianik, nan ämän kiro isan moni omar oik rau kosar na ätär musowon. ¹⁸ Keseria, is na aisom, na Pita, aitapau senek. is isan roasiret kiro aitapau oik turur maram, utianik, meiäun onokus kiro roasiret wa aru marai. ¹⁹ Is nan enmat näwäü isom. Nas roasiret wasarewarea, kar ro keser auram, ‘Na kiro onok keseraun itok.’ Na kar ro keser auram, ‘Na kiro onok wa keserau.’ Inok roasir na omnokou opok auram, ‘Na kiro onok wa keserau,’ Anut nukas nais omar oik keseriar aurai. Inok roasir nas omnokou opok auram, ‘Na kiro onok keseraun itok.’ Anut nukas nais omar oik keseriar aurai.”

²⁰ Keseria, Jisas nukas kon tamareäü roat ämän keser awarowon, “Ak karauk roasiret ko Kraiss ak keser wa awarau.”

Jisas nuka meianik, ätäi siräiaun ämän kon tamareäü roat marowon.

(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22–27)

²¹ Kiro ses opok, Jisas nukas kon tamareäü roat amop ämän marowon, “Is Jerusalem mena potoita, kiro pakan roat näunäü pak, Anut kamuk raiäi roat näunäü pak, sintore ämän tamareäi roat pak akas is tätäi näwäü irai. Is tätäi näwäü

irianik, akas iworona, meiäm, utianik, omre 3 opok, is ätäi siräiam.”

²² Pita nukas Jisas ämäi ämäi kasakup keraun imäi manowon. Pita nukas kermara, keser auruwon, “Wa senes! Kiro onok na opok wa päi!”

²³ Kesernuk, Jisas nukas ätäi piritirianik, Pita keser auruwon, “Satan, na is mekesirap man! Na isan ami pe wa sor rau, is apu anauraim opok. Na roat akan ronkat karar tainoriäum, na Anut nukan ronkat eposek wa tainoriäum.”

²⁴ Ko Pita keser aurianik, ko kon tamareäu roat awarowon, “Inok ro is tainoire päun, ko nukanun wa ronkatäi, ko kon am äpäs nukasar ämäianik, is tainorai. ²⁵ Inok ro ko kon totok awau rawaun ronkateäu kiro kon totok aru mai. Utianik, inok ro kon totok isanun meiäi, kiro ro kon totok orip orip jekur eposek rawai. Ko eposek rawaun apu itanai. ²⁶ Kar ro omnokoupaian osap erekapu oumara, ko meiäi. Kiro osapus nukan totok awau rawaun owose saräi? Ko owo osap oianik, ätäi nukan totok awau rawaun kau mai? Wa, ko ätäi nukasar nukan totok kau mau senek wa. ²⁷ Utianik, Ro Nukan Mokoï kon momokun arou pak, kon sarau eitek raut pak erek koianik, roasiret wasarewarai. Inok roasiret ak onok eposek miäin, ko osap eposek arai. Inok roasiret ak onok aru miäin, ko osap wa arai. Ko roasiret erekapu wasarewarai. ²⁸ Is ak epar senes awarom, karauk roat ak okoro omnokou opok rai, karauk wa meiäiei, utianik, ak rauna raunar, Ro Nukan Mokoï kamwareäwon ro näwäu senek kounuk, ak aparaiei.”

17

Jisas nukan enipsau atap pirirmara, pewon.

¹ Omre 6 orip utia, Jisas nukas Pita, Jems, kon amak Jon pak ak karar kos imwaromara, kar omtapau rumukäu oik tonoin. ² Ak akan amiak opok, Jisas nukan enipsau pirirmara, atap pewon aparin. Kon neputapau san amuk senek aparin, kon omjo nais san nukan merek senek. ³ Kesernuk, ak Moses, Elaija ori au peanik, Jisas pak are rairin apwatoin. ⁴ Keseria, Pita nukas Jisas keser auruwon, “Näwäu, ik okoro opok rawaun eposek! Na äuta, is okoro opok akan jan ou 3 orip mam, kar nan, kar Moses nukan, kar Elaija nukan.”

⁵ Ko keser arenuk arenuk, kar iou ärneu senes koi kurururwaronuk, Anut nukas kar ämän kiro iou uruas keser arewon, “Kiro mokoi epar isan senes, is konun isan woias meieäm, is kon onok aparianik, isan woi näu sareäu. Ak kon ämän rowaiei!”

⁶ Kiro ses opok, Jisas nukan tamareäu roat akas kiro pätu roianik, ak sakau imineanik, om tonoi rain. ⁷ Keserna, Jisas ak siarakap pemara, atwareanik, kos keser awarowon, “Ak siräwe. Ak wa iminäu!” ⁸ Kesernuk, ak siräianik, akan amiakas aparin, ak kar ro aparau wa, Jisas karar rawon aparin.

⁹ Jisas kon tamareäu roat pak omtapau ute ne ne rai, ko ak keser ämän awarowon, “Ak okoro onok ak amiakap pewon aparin ak pote kar roasir wa aurau, utianik, Ro Nukan Mokoi meiemara, ätäi up uruas siräienuk, kiro ses opok ak owo onok aparin kiro epar roasiret awaraiei.”

¹⁰ Utianik, Jisas nukan tamareäu roat akas ko keser totorin, “Sintore ämän tamareäi roat akas owon Elaija ko amke kowai äiäi?”

¹¹ Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Ak kiro epar äiäi, Anut nukan ämänis keser äiewon, Elaija ko amke koia, ko ätäi osap erekapu jekur mai.

¹² Utianik, is ak epar awarom, Elaija ko amke kowon, roasiret ak ko jekur äpu mau wa, akas akan ronkatis onok aru atap atap ko opok keserin. Ak ko keser rain siar akan onok aru Ro Nukan Mokoi opok kir keseraiei.”

¹³ Ko keser arenuk, kon tamareäu roat ak äpu moin, ko an jomareäwon ro, Jon nuka mesin äieu rai äiein.

Jisas nukas kar mokoi osou aru orip jekur mowon.

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴⁻¹⁵ Jisas kon tamareäu roat pak roasiret sosop turur rain opok potona, kar ros Jisas siakup peanik, uou sur wemara, äiewon, “Näwäu, na isan mokoi mesin wonti moinam, ko jekur muram! Ko sip arus ate kareäu. Ko kesernuk, orip orip epuru neäu. Kar muti an opok neäu. ¹⁶ Is ko nan tamareäum roat rawa imäi koimin, utianik, akas ko jekurau senek wa.”

¹⁷ Jisas nukas roasiret kewareanik, awarowon, “Ei, owon akan woiaka epar mau wa! Ak tapiaka sakau miäi. Omre esap esap is ätäi ak pak rawam? Omre esap esap is akanun ätäi woias meiäm. Ak kiro mokoi is siarap imäi kowe.” ¹⁸ Ak kiro mokoi imäi kouna, Jisas nukas kiro osou aru kiro mokoi opok rawon sakau kernuk, kiro ses

opokar osou aru kiro mokoi ute manowon. Kiro mokoi ätäi eposek sarewon.

¹⁹ Ko kesernuk, Jisas nukan tamareäu roat akas ämäi ämäi peanik, Jisas keser totorin, “Ik owo onokun kiro osou aru oi kuräun senek itok wa?”

²⁰ Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak akan woiaka epar moin kiro eteinak senes. Kesek, okon, ak itok wa. Is ak epar awarom, akan woiaka epar moin kiro am uku eteinak marmar senek, akas okoro omtapau keser auraiei, ‘Na okoro pakas siräinam, enro opok pot,’ keser aurna, ko potai. Akan woiaka epar senes mia, ak owo sarau maun kiro maiei. ²¹ [Utianik, kar apu pakaimas kiro osou aru oikuräu senek wa. Anut aurmana, o utomoi, kiro pakas karar epar keseraiei.]”

Jisas nuka meieanik, ätäi siräiäun ämän kon tamareäu roat ätäi awarowon.

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Kar ses opok, Jisas kon tamareäu roat pak erek Galili potaun pote rai, kos keser awarowon, “Karauk roat akas Ro Nukan Mokoi sakateanik, karauk roat akan ipiaka opok maiei. ²³ Kiro roat akas ko wena, meïäi. Keserna, omre 3 opok ko ätäi up uruas siräiai.” Kon tamareäu roat ak kiro ämän roianik, akan woiaka usu senes sarein.

Jisas nukas Anut osap nuriäi owa aiauk miäin ämän awarowon.

²⁴ Kiro ses opok Jisas kon tamareäu roat pak Kapaneam mena potona, Anut osap nuriäi owa takis aiauk oiäin roat akas koi Pita totorin, “Akan ämän tamareäwon ro ko takis aiauk tup owa miäu ra?”

²⁵ Pita nukas äiewon, “Io, ko miäu.” Keseria, Pita ko owa tononuk, Jisas nukas amke ko to-torwon, “Saimon nan ronkat owo senek? Okoro omsau kamwareäin roat näunäu akas inok roat pakan takis aiauk owaiei? Akan omsau pakan roat ra, karauk omsau pakan roat?”

²⁶ Keser aurnuk, Pita nukas ätäi Jisas auruwon, “Kar omsau pakan roat akas aiauk maiei!” Jisas nukas ätäi ko keser auruwon, “Keseria, okoro omsau pakan roat ak takis aiauk wa maiei, ak erar rawaiei. ²⁷ Utianik, ik kiro roat pak wa ketäiäm. Keseria, na nan huk oinam, pote an unik opok huk kureinam, was amke owam. Kiro was kon au uru kar aiauk rau paraine apari owam. Kiro itok, nas kiro aiauk oi pote tup owa arota, kiro aiauk iwen erek karar.”

18

Inok ro näwäu senes ko Anut nukan roasiret kamuk opok rau?

¹ Kar omre opok, Jisas nukan tamareäu roat akas, ko rawa koianik, ak keser totorin. “Inok ro näwäu senes ko Anut nukan roasiret kamuk opok rau?”

² Keseria, Jisas nukas kar mokoi eteinak aura kounuk, kiro mokoi roat amiakap kamuk tai momara, awarowon, ³ “Is ak epar senes awarom. Utianik, ak akan woiaka ätäi piririanik, okoro mokoinakut senek saräu wa, kiro ak Anut nukan roasiret wa saräiei. ⁴ Inok ro nukasar kon enip wa rororai, ätäi okoro mokoinak senek saräi, kiro ro epar kos karauk roat itimwareanik, Anut nukan amuk opok ro näwäu saräi. ⁵ Inok

ros isanun ronkatemara, ko kar mokoi okoro mokoinak senek imäianik, jekur kameäu, kiro ko is imäiriäu.”

Onok arus woiaka epar miäin roasiret aru mareäu.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Jisas nukas ätäi awarowon, “Kar mokoinak is mesin kon wou epar mowon kar ros ko onok aru ätär muronuk raroi, kiro onok aru senes. Karauk roat akas aiauk usuäu oianik, kiro ron pou opok muris pararar mianik, an unik uru känkurena, nai, kiro itok, kiro usu eteinak. Warnuk, tawa omar oik, ko usu nāwäu senes owai. ⁷ Wopur senes, karauk omnokou pakan roat akas onok aru mianik, kiro onokus karauk roasiret eposek akan woiaka epar moin utiäi. Kiro onok aru epar peäu, utianik, kiro ro kiro onok aru miäu, wopur, ko tawa usu nāwäu senes owai.

⁸ Utianik, nan ipon ra ison ra, kis onok aru maun reusona rai, nan kiro ipon ra ison ra patirnam, känkuram, kiro itok. Na orip orip eposek awau rawam. Na kiro wa keserta rai, na kiro ipon oirori ra, ison oirori orip pak erekapu ep wa koseriäu uru kureisaiei. ⁹ Utianik, nan amunauk kararas onok aru maun reusonuk rai, kiro amunauk kiro etkoi kuräm amunauk karar kiro itok. Na orip orip awau rawam. Na kiro keserta rai, na kiro amunauk oirori orip pak erekapu ep orip orip jeräu mena kureisaiei.”

Jisas nukas kar sipsip ämäiwon kon totok ämän mowon.

(Luk 15:3-7)

¹⁰ Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak jekur rowe, ak keser wa ronkatäu okoro mokoit ak erar mokoinakut rai wa äiäu. Wa! Is ak epar awarom, omar oik akan kamwareäwon sarau eitek rai, ak orip orip isan Moni omar oik rau kon amuk opok tai raiäi. ¹¹ [Kiro owon, Ro Nukan Mokoï ko roasiret wasarein ätäi imwaraun kowon.]

¹² Kar ro kon sipsip 100 orip, utianik, ko kon sipsip karar ämäienuk, akan ronkat owosäiei? Ko wa itanäi ra? Wa. Ko karauk sipsip 99 orip omtapau opok utwaronuk, amurik je rauna rauna, ko kar sipsip ämäiewon pote itanäi. ¹³ Is ak epar senes awarom, kiro ro ko pote kiro sipsip ämäiewon itane aparmoi, ko wou näu sareanik, nepipirwon. Ko karauk 99 sipsip akanun näwäu nepipirau wa, owon ak ämäiäu wa. ¹⁴ Kiro kon onok kesek akan Momonaka ko omar oik rawos okoro mokoit eteinanak utwaronuk, wa wasaräiei.”

Nan jaun onok aru na opok monuk, nas ätäi ko saret, eposek rawaun ämän.

¹⁵ Jisas nukas ätäi awarowon, “Utianik, nan jaunas na opok onok aru monuk, nas ko siakup potea, kon onok aru mowon mesin auram. Utianik, aukararnak ämäi ämäi kiro keseraieir. Keserta, kos nan ämän rounuk rai, kiro itok nas nan jaun ätäi ki imäum. ¹⁶ Utianik, ko nan ämän rowau utonuk rai, na ro karar ra ro oirori imwateanik, ak ko pak koi taneanik, kon wou ätäi piriraun auraieir. Keseria, kiro ro oirories kon ämän tuku rai aparäieir. *Lo 19:15*

¹⁷ Keserna, ko akan ämän rowau utonuk rai, ak roasiret woiaka epar moin kiro ron onok aru mowon kon ämän awarona, akas pak ko saräiei.

Utianik, ko roasiret akan ämän keseriar rowau utonuk rai, ak ko keser auraiei, ‘Na won epar mau wa ro senek, na takis oiäu ro senek, na ik pak wa turur rawam.’ ”

Jisas nukas omnokoupaian karauk onok aru utia, karauk onok eposek ate rawaun ämän awarowon.

¹⁸ Jisas nukas ätäi äiewon, “Is ak epar senes awarom, omnokou opok, inok roasir ak auraiei, ‘Na kiro onok wa keserau’ Anut nukas nais omar oik keseriar aurai. Omnokou opok, inok roasir ak auraiei, ‘Na kiro onok itok keser,’ Anut nukas nais omar oik keseriar aurai.

¹⁹ Is ak ätäiar awarom, okoro onkapai kar omre opok ro oirories awan woiaka karar mianik, au ämän ateanik, owo osap owaun Anut auraieir, isan Moni ko omar oik rau kos au kiro osap atai. ²⁰ Keseria, ro oirori ra 3 orip akas is mesin ronkateanik, isan enip pakas ak turur raiäi, kiro is ak pak rawam.”

Omsau kamwareäwon ro kon sarau ro nukan onok aru jäkäi murau wa.

²¹ Kiro ses opok Pita nukas Jisas siakup koianik, keser totorwon, “Näwäu, utianik, isan jaias orip orip is opok onok aru monuk, omre esap esap is kon onok aru jäkäi muram? Omre 7 orip ra?”

²² Jisas nukas ätäi keser auruwon, “Is keser wa aisom. Utianik, is 70 orip keserai kiro 7 orip na aisom. ²³ Ak rowe, Anut nukan kamwareäu onok kiro senek: Kar ses opok kar omsau kamwareäwon ro näwäus kon sarau roat akan ai auk amuk owaun pote totwarowon. ²⁴ Ko osap amuk owaun kiro onok kesernuk kesernuk,

kiro omre opokar karauk roat akas kar ro, ko ro nāwāu nukān aiāuk sosop ten milion owon imāianik, koin.

²⁵ Kiro sarau ros kiro aiāuk amuk ātāi nurau senek wa. Kesernuk, kiro ro nāwāu nukas ko keser auruwon, 'Is naka pak nan asik pak nan mokoit pak erekapu is ak aiāuk wa oiāin sarau roat senek sare maroita, nan osap pak erekapu karauk roat akas ak kau marona, is kiro aiāuk amuk ātāi kiro pakan irona, owam.'²⁶ Kiro sarau ros kamwareāwon ro nāwāu ko siakup pemara, wopur āmān keser auruwon, 'Na isanun wonti mo. Is nan aiāuk oimin erekapu ātāi na isam.'

²⁷ Omsau kamwareāwon ro nāwāu nukas kiro ro mesin wouti momara, kos kiro ro keser auruwon, 'Na isan aiāuk oumon kiro is ātāi wa irau. Is kiro aiāuk tamkāsirowon.' Ko keser aurnuk, kiro sarau ro ute manowon.

²⁸ Utianik, kiro sarau ro ko ute maneanik, apu opok kar sarau ro jauk kon aiāuk amuk eteinak owon tararmara, kos kon jauk pou ate siermara, keser auruwon, 'Na isan karauk aiāuk erar oumon ātāi amuk erekapu kurte iram.'

²⁹ Kesernuk, kiro sarau jaukus omnokou opok kurir ninomara, wopur āmān orip kiro sarau jauk auruwon. 'Na isanun wonti mota, is nan aiāuk amuk ātāi isam.'³⁰ Utianik, kos kon sarau jaukun āmān rowau wa, kos kiro ro auruwon. 'Utianik, na isan aiāuk erar oumon ātāi irau wa, okon, is na karapus owa musam. Na isan aiāuk kiro amuk ātāi iromata, epar na ute manam.'

³¹ Kesernuk, kon karauk sarau jaukut akas ak kiro onok aparianik, ak woiakati maronuk, akas akan

kamwareäwon ro nāwāu kiro ämän erekapu pote aurin. ³² Keseria, kamwareäwon ro nukas kon sarau ro aru urirawa, siakup kounuk, kos keser auruwon, 'Na sarau ro aru senes. Na isan aiauk erar isota, oumon, nas is aiauk wāpik airota, is epar rai isan aiauk amuk na pakan ätäi owau wa. ³³ Isas nanun woiti momin, nas nan sarau jaun mesin wonti mau utomon. Isas nanun kesermin senek, nas pak konun keserau utomon. Na onok aru mom.' ³⁴ Keseria, kiro omsau kamwareäwon ro ko kasak penuk, kiro sarau ro karapus owa kuremara, ko sarau nāwāu senes nurmoi, ko keser auruwon, 'Na ätäi isan aiauk amuk erekapu iram.' "

³⁵ Jisas nukas kiro ämän patarianik, ätäi keser awarowon, "Akan woiaka sakau monai, akan jaunakat akas onok aru moin erekapu jākāi maraiei. Ak wa keserna rai, kiro omsau kamwareäwon ro nukas kon sarau ro keseru senek, kiro onok keseriar isan Moni ko omar oik rau kos nais ak erekapu, kiro onok kesewarai."

19

Jisas nukas roasir ouratäiäis, ätäi utototäiäin ämän mowon.

¹ Jisas nukas roasiret kiro ämän mare kuremara, ko Galili provins utia, Judia provins Jordan An karaima rau opok potowon. ² Potonuk, roasiret sosop sip orip ko tainori potona, kos kiro opok karauk roasiret sip orip jekwarowon.

³ Karauk Parisi roat akas Jisas ate aparaun ko siakup koianik, keser totorin. "Iken sintore

ämānis äieü, kar asir onok aru mau wa, kon komus kon ronkatis utaun itok ra, wa?”

⁴ Jisas nukas ätäi keser awarowon. “Ak Anut nukan ämän kesek rau wa ninareäi ra? ‘Amke Anut nukas ro pak asir pak ate matowon.’ *Stat 1:27*

⁵ ‘Kiro onokun, ro kon wau ori erekur atap raianik, awan enmaksau karar tururaieir.’ *Stat 2:24*

⁶ Keseria, kiro ro asir ori awan enmaksau atap atap oiroror rawau wa, utianik, awan enmaksau karar senek sare rawai. Keserianik, Anut nukas au karar enmaksau senek turur matowon, okon, kar roasires ätäi wa inäi matau.”

⁷ Kesernuk, Parisi roat akas Jisas keser aurin. “Nan ämän epar maro, Moses nukan sintore ämänis owon keser aikowon, kar ro kon asir utonuk, manaun kar jer wemara, kon wau nurai, kiro kesermara, epar kon wau utonuk, manai? Ko owon keser äiewon?” *Lo 24:1-4*

⁸ Jisas nukas ätäi awarowon, “Moses nukas akan woiaka sakau mona, apwareanik, roat ak asiret owaroin, utwarona, manaun itok awarowon. Utianik, meter ro asir pak atwate mowon ses opok, kiro onok kesek rawau wa. ⁹ Is ak epar awarom, inok ro kon wau sapum onok mau wa, kiro ros kon wau erar utomoi, ko kar asir owai, kiro ko nukasar kon asir utomoi, ko nukasar roasiret ouratäiäi sintore ämän espäiai.”

¹⁰ Parisi roat ak manona, Jisas nukan tamareäu roat akas ko keser aurin, “Asir pak rawaun onok kesek, okon, iken ronkat roat ak asir wa owaiei erar rawaiei, kiro onok itok.”

¹¹ Keserna, Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Kiro ämän roasiret erekapu tainorau senek wa. Utianik, Anut nukas karar karauk roasiret sakau maronuk, ak kiro ämän tainoriäi. ¹² Ak rowe! Karauk roat ak asir wa oiäin, kon onoktapau kesek: karauk roat akan aninakat akas sip aru orip an jowaroin, okon, ak mokoi mau senek wa. Utianik, karauk roat akas karauk roat aru maroin, okon, ak asir owau senek wa. Karauk roat ak Anut nukan sarau oianik, ak asir wa oiäi. Owo ro ko okoro ämän roumoi, tainoraun ko tainoraura.”

Jisas nukas mokoi eteinanakut jekur rawaun ämän arowon.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Kiro ses opok, roasiret akas akan mokoinakut Jisas nukas akan tapiaka atomara, Anut nukas ak sakau araun rai auraun ko siakup imware koin. Utianik, kon tamareäu roat akas kiro roasiret kewaroin. ¹⁴ Keserna, Jisas nukas kon tamareäu roat awarowon, “Ak kiro mokoit utwarona, is siarap kowaiei. Ak wa tämarau. Roasiret ak okoro mokoinakut senek, ak äpu Anut akan kamwareäu ro näwäu.”

¹⁵ Ko kon ipou kiro mokoit akan tapiakap minik, Anut ak mesin aumara, ute manowon.

Kar mokoi awau ko osap sosop orip.

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Kar ro ko Jisas siakup koumara, auruwon, “Tamareäum ro, is owo onok eposek kesermoi, isan totom orip orip awau rawai?”

¹⁷ Keser aurnuk, Jisas nukas auruwon, “Na owon onok eposek maun is totoirom? Kar ro

karar ko eposek. Utianik, na awau rawauria, sintore ämän erekapu tainoram.”

¹⁸ Kiro ros ätäi Jisas auruwon, “Owo sintore ämän?”

Keser aurnuk, Jisas nukas ätäi kiro ro auruwon, “Sintore ämän kesek, ‘Na kar ro weta, wa meiäu’, ‘Na kar ron asir wa imäi ariäu’, ‘Na karauk roat akan osap wa päu owau’, ‘Na kar ron enkup sät ämän wa mau’, ¹⁹ ‘Na nan momon anin orien ämän erekapu tainor,’ ‘Na nakanun wonas meieäum senek, karauk roat akanun keseriar keseram.’ ”

Kisim Bek 20:12-16

²⁰ Kiro mokoi awaus ätäi keser auruwon, “Is kiro sintore ämän erekapu tainoriäm. Utianik, owo onok eposek is keserau wa?”

²¹ Jisas nukas kiro ro ätäi keser auruwon, “Utianik, na ro eposek senes saräuria, na po-toinam, nan osap erekapu karauk roat are kureta, akas kiro osap kau mona, kiro aiauk oinam, saruku roat osap wäpik kiro aiauk inäi aram. Na keserta, nan osap sosop senes omar oik rawai. Keseria, na koi is tainoir.”

²² Kiro mokoi awau ko kiro ämän roianik, kon wou usu sarenuke, ko ute manowon. Owon, ko osap sosop orip, okon, kiro onok keserau senek wa.

²³ Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat awarowon, “Is ak epar senes awarom. Roat osap sosop orip ak Anut nukan roasiret saräun kananäiei.

²⁴ Is kiro ämän ätäi awarom. Kar opur kamel ko omjo näkeäi nil nukan amarer uruas tonaun kananäi. Utianik, roasiret osap sosop orip ak Anut nukan roasiret saräun sakau kananäiei.”

²⁵ Kon tamareäü roat akas kiro ämän roianik, ak karkairmoi, äiein, “Keseria, Anut nukas inok ro imäienuk, ko pak erek orip orip rawai?”

²⁶ Jisas nukas apwaromara, awarowon, “Roat akas kiro onok keseraun itok wa. Utianik, Anut nukas karar kiro onok erekapu keseraun itok.”

²⁷ Ko keser äienuk, Pita nukas ätäi auruwon. “Na ik apaik, ik iken osap erekapu utomoi, na tainoise koumun. Ik owo osap owam?”

²⁸ Jisas nukas ätäi awarowon, “Is ak epar senes awarom, omnokou awau penuk, Ro Nukan Mokoï ko enip nāwāu orip kamwareäü ro nukan sia opok tanenuk, kiro ses opok ak is tainoireäin roat ak nais kamwareäi roat akan sia 12 orip opok taneanik, akan sarau Israel akan tupsiu karar karar 12 orip akan onok wasarewaraiei.

²⁹ Inok roasir isan enim jou maun ronkateanik, ko kon ou, kon awak, kon amak, kon äpiauk, kon momok, kon anak, kon mokoit, kon asinakut, kon omnokou utomoi, isan onok tainorwon, tawa Anut nukas kiro osap ute kowon senek, 100 orip nurunuk, ko orip orip eposek awau rawai.

³⁰ Rowe, roat sosop ak rusapai enmaka nāwāu orip rai, tawa ak enmaka wāpik erar ro senek rawaiei. Utianik, roat rusapai erar rai, tawa akas enmaka nāwāu orip rawaiei.”

20

Roat wain woia sarau miäin totok ämän.

¹ Jisas nukas ätäi äiewon, “Anut nukan kamwareäwon onok kesek rau. Kar omre tapera senes, wain woi atak ro nukas kon woia sarau maun karauk roat amket opok rai itanware

potowon. ² Ko pote karauk roat tarwareanik, keser awarowon, 'Ak isan wain woia, pote sarau mona, is ak aiauk omre karar opokan aiauk keseriar aram.' Kesernuk, kiro roat akas ior aurna, ko ak äsimwaronuk, kon woia sarau maun potoin. ³ Kiro woi atak ro ko ätäi 9 klok senek amket opok ätäi potea, karauk roat erar tai rain apwarwon. ⁴ Keseria, kos kiro roat awarowon, 'Ak nais pote isan wain woia sarau mona, is ak aiauk aram.' ⁵ Kesernuk, kiro roat ak sarau maun manona, ko ätäi 12 klok keseriar keserwon. Rai rai, ko 3 klok kir keserwon. ⁶ Kiro ro ko 5 klok utonuk, ätäi amket opok potea, ko karauk roat kiro opok erar rain apwarwon. Kos awarowon, 'Ak owon okoro opok erar rai?' ⁷ Kiro roat akas ätäi ko keser aurin, 'Ik kar ros sarau ikau wa, okon, ik erar raum.' Akas keser aurna, kos ätäi kiro roat awarowon, 'Ak pote isan wain woia sarau mowe.'

⁸ Keseria, iukärir sarenuk, woi atak ro nukas sarau roat kamwareäwon ro näwäu auruwon, 'Na sarau roat urwarota, kouna, akan aiauk ar. Ruris pote sarau moin roat ak aiauk amke aroinam, tawa amke pote sarau moin roat ak ätäi aiauk ruris aram.' ⁹ Kiro roat atap atap ak rusapai pote, sarau moin omre karar opokan aiauk oin. ¹⁰ Keserna, amke pote sarau moin roat akas 'Ik aiauk sosop senes owam' rai ronkatein, utianik, ak nais keseriar omre karar opokan aiauk oin. ¹¹⁻¹² Ak kiro aiauk oianik, woi atak ro pak korururianik, ak keser aurin, 'Kiro roat ak ruris pote, sarau eteinak moin. Ik taperar pote, sarau momun sanas atap pakakaikowon. Utianik, ik

aiauk näwäu ikau wa. Kiro roat aiauk oin senek ik nais kesekur ikom.’

¹³ Keser äiena, kiro woi atak ros kar sarau ro keser auruwon, ‘Jai, is na sät aisau wa. Is na pak ämän ateanik, aisomin, na okoro omre karar opok sarau mota, is omre karar opokan aiauk isam, keser aisoita, naka io rai airomon. ¹⁴ Rusapai na nan aiauk oinam, nan mena ute man. Kiro ro ko ruris koi sarau mowon ko nais na oumon siar nuraurim. ¹⁵ Okoro isan aiauk, okon, isakasar ronkateanik, kiro onok keserim. Is kiro onok eposek keserim, owon na won aru mom?’ ”

¹⁶ Keseria, Jisas nukas äiewon, “Kiro roat ak enmak näwäu wa ruris rai ak amke rawaiei. Amke rai roat ak enmak orip ak ruris rawaiei.”

*Jisas ko meieanik, omre 3 opok ätäi siräiaun ämän kon tamareäu roat ätäiar awarowon.
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Jisas kon tamareäu roat 12 orip ak erek Jerusalem mena pote pote rai, kos ämän ämäi awarowon, ¹⁸ “Ak isan ämän rowe! Rusapai ik Jerusalem mena potota, kiro pakan roat akas Ro Nukan Mokoi Anut kamuk raiäi roat näunäu pak, sintore ämän tamareäi roat pak, akan ipiak opok maiei. Kiro roat akas akan ämän roianik, wena, meiaun ämän ataiei. ¹⁹ Akas ko karauk omsau pakan roat akan ipiak opok mona, kiro roat akas ko jeje ämän auria, mänkäsi oumana, am äpäs opok äsäi mona, meiäi. Utianik, omre 3 opok Anut nukas ko ätäi siräi mai.”

*Jems Jon orien aniakas Jisas kar ämän totor-won.
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Utianik, kiro ses opok, Sebedi nukan waus kon mokoit ori Jisas siakup imwate koia, ko kar osapun totoraunwon.

²¹ Jisas nukas kiro asir auruwon, “Na owo osap owam?” Kiro asires ätäi keser auruwon, “Na is pak paip keser mam. Isan mokoit ori okoro tawa awas na kamwaraun ro näwäu sareta, kar mokois ipon näu kaima tanäi, kar mokois ipon saunan kaima tanäi, au na pak rawaieir.”

²² Ko keser äienuk, Jisas nukas ätäi awarowon, “Kiro ämän totoiroi kon onoktapau ak äpu mau wa. Is kiro an kap opok rau jam, au kiro an jaun itok ra?” Kiro mokoit ories ätäi auririn, “Iu kiro an jaun itok.”

²³ Jisas nukas kiro mokoit ori ätäi awatowon, “Kiro epar, au isan kap pakan an jaurir, utianik, inok ro ko isan ipi näu kaima tone tanäi, inok ro ko ipi saunan kaima tone tanäi, kiro isan sarau wa. Isan Monias karauk roat akan omoi jekur marowon rau.”

²⁴ Jisas nukan karauk tamareäu roat 10 orip akas kiro ämän roianik, ak kiro mokoit ori mesin kasiaka pewon. ²⁵ Jisas nukas kon tamareäu roat awaronuk, ak koi erekapu tururna, kos keser awarowon, “Ak äpu kiro omnokoupaian roat akan karauk kamwareäin roat näunäu akas akan enmak rorormoi, akan roasiret kamwareäi. Roasiret akan roat näunäu akas roasiret akan ämän tainoraun sakau ämän awareäi. ²⁶ Ak isan roat ak kiro onok wa keserau. Utianik, kar ros akan näwäu rawam äienuk, kiro itok, amke ko akan sarau ro rawai. ²⁷ Kar ros ‘is enim jou orip amke rawam’ äienuk rai, kiro itok, amke ko akan sarau ro (slev) senek rawai. ²⁸ Kiro senek, Ro

Nukan Mokoi karauk roasiret akas ko isanaraun kowau wa. Wa! Ko karauk roasiret sarwaraun kowon. Ko meieanik, roasiret sosop ätäi Anut nuka rawa imware tonai.”

*Jisas nukas amiawa utup ro oirori jekwatowon.
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Jisas kon tamareäü roat pak Jeriko mena potona, roasiret sosop akas tainware potoin.

³⁰ Amiawa utup ro oirori au apu kasakup tane rairin. Au Jisas pe itimwate manaurnuk, ämän roianik, awas keser ur weirin, “Näwäü, na Devit nukan Mokoi, na iwenun wonti mutoinam, iu sareit.”

³¹ Roasiret sosop akas kiro ro ori kewateanik, ur uter rai sakau näu awatoin. Utianik, au akan ämän rowau wa, au kakapar sakau ur weanik, keser äieirin, “Näwäü, na Devit nukan Mokoi. Na iwenun wonti mutoinam, iu sareit.”

³² Jisas ko tai raianik, kiro roat ori urwatomara, awatowon, “Is au owoswataun airoir?”

³³ Kiro roat ories ätäi auririn, “Näwäü, na iwen amiok uräre mutota, iu om aparamur.”

³⁴ Jisas ko kiro ro orien wouti momara, ko awan amiak ipous atonuk, kiro ses opokar awan amiak urärenuk, ätäi apu aparirin. Keseria, au ko tainori manoirin.

21

Jisas ko kar omsau kamwareäwon ro king senek, Jerusalem mena potowon.

¹⁻² Jisas ko kon tamareäü roat pak Jerusalem näu mena potaun pote rai, Betfasi mena Olivet omtorou opok potomana, Jisas nukas kon

tamareäü ro oirori äsimwatomara, awatowon, “Au enro mena eteinak opok potea, opur donki kon nak pak muris pararar moin rair aparinair, mur uräinäir, kiro donki nak orip is siarap imäi kower. ³ Utianik, kar ros au totwatonuk rai, kiro donki atak ro keser aurwer, ‘Kiro donki kon nak ori iken Näwäü, ko au pak sarau orip.’ Keseria, ko kurte au äsimwatonuk, kowaieir.”

⁴ Kiro onok kar Anut nukan ämän roianik, areäwon ro nukas ämän äiewon kiro erekapu peu. ⁵ “Ak Saion roasiret keser awaraiei, ‘Akan omsau kamwaraun ro näwäü kou. Ko nukasar kon enip wa rororiäü, ko donki opok taneanik, kou.’”

Aisaia 62:11; Sekaraia 9:9

⁶ Keseria, Jisas nukan tamareäü ro ories kon ämän awatowon siar keseririn. ⁷ Keseria, au donki nak Jisas siakup imäi koianik, awan omjo rumukäü donki nukan mekesu opok puris rue mosa, Jisas nuka oik tone tanewon. ⁸ Karauk roasiret sosop akas akan omjo oianik, apu opok puris rue potoin. Karauk roasiret akas ukumai pisau senek patir okukureanik, apu opok puris rue potoin. ⁹ Keseria, karauk roasiret akas Jisas kamuk mianik, amke potoin. Karauk roasiret akas ruris tainoria, keser ur we we potoin, “Devit nukan Mokoi enip oik jou murau. Kiro ro ko Näwäü nukan enip pakas kou, jou murau, Anut nukan enip karar oik jou murau.” *Buk Song 118:26*

¹⁰ Jisas ko Jerusalem näu mena tononuk, kiro menan roasiret akas ko aparianik, karkairmoi, keser äiein, “Kiro ro inok?”

¹¹ Ko pak erek potoin roasiret akas keser awaroin, “Ko Jisas, Anut nukan ämän roianik,

areäu ro. Ko Nasaret mena Galili provins pakan.”

Jisas ko Anut osap nuriäi ou năwău enip tempel owa tonowon.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Jisas ko Anut osap nuriäi ou năwău tempel owa toneanik, roasiret ak osap kau momana, amuk we rain opokan Jisas nukas emwaronuk, erekapu manoin. Ko roat akan aiauk amuk we oiäin patan pak ainak moi rain bokis pak oianik, kănkukurewon. ¹³ Kos kiro roat awarowon, “Anut nukan ämän jer we moin rau, ‘Isan osap iriäi ou năwău kiro roasiret akas is pak airăun ou äiäiei.’ Utianik, rusapai akas pău roat akan ämäi rawaun omoi senek sare moi.” *Aisaia 56:7; Jeremaia 7:11*

¹⁴ Jisas ko Anut osap nuriäi ou năwău owa raunuk, karauk roat amiak utup pak isorak aru pak ko siakup kouna, kos jekwarowon. ¹⁵⁻¹⁶ Mokoit akas kiro owa raianik, keser ur wein, “Devit nukan Mokoit kon enip rororau.” Anut kamuk raiäi roat năunău pak sintore ämän tamareäi roat pak ak Jisas nukas karauk kurur atap mowon aparianik, kiro mokoit akan ämän roianik, woiaka aru monuk, akas Jisas keser totorin, “Na kiro ämän arei roum ra?” Jisas nukas ätäi awarowon, “Io. Is roim. Utianik, ak Anut nukan ämän kiro wa ninareäi ra? ‘Na mokoit pak karauk mokoit eteinak apur jeäi pak kosar ämän ätăr maronuk, akas nan enmat eposek senes roror musaiei.’ ” *Buk Song 8:2*

¹⁷ Jisas ko kiro roat utwareanik, nău mena ute pote, ko Betani mena ninowon.

*Jisas nukas kar am uran kernuk, rurunewon.
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Jisas ko kon tamareäu roat pak ak tapera senes ätäi näu mena kowaun koirai, Jisas ko sou wewon. ¹⁹ Ko apu kasakup kar am uran senek aparianik, siakup potowon. Utianik, kiro am nemauk murau wa, ko käuwa sapai raunuk, aparwon. Keserianik, kos kiro am auruwon. “Na nemauk ätäiar wa muram. Wa senes.” Kos keser aurnukar, kiro am kurte kusakusaiwon.

²⁰ Kon tamareäu roat akas kiro onok aparmoi, karkairianik, akas keser äiein, “Kiro am owose kurte rurneu?”

²¹ Jisas nukas ätäi kon tamareäu roat awarowon, “Is ak epar senes awarom, akan woiaka epar mianik, ak ronkat oirori wa owaiei, is kiro am keserim senek, ak nais kir keseraiei. Utianik, ak kiro onok karar wa keseraiei. Wa senes! Ak enro omtapau auraiei, ‘Na siräunam, an unik uru pitikänir nam!’ aurna, ko keserai. ²² Keseria, ak akan woiaka epar mianik, owo onok Anut nukas keseraun auraiei, ko kiro onok keserai.”

*Jisas ko inokos sakau nuruwon roat akas kiro onoktapau aparaun totorin.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jisas ko ätäi Anut osap nuriäi ou näuwa owa tonea, roasiret Anut nukan ämän tamare raunuk raunuk, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk ämän tamareäi roat pak ak ko siakup koianik, ko totorin, “Na owo sakau oianik, kiro onok keseriäum? Inos kiro sakau na isowon?”

²⁴ Jisas nukas ätäi kiro roat awarowon, “Isas pak kar ämän totwaraurim. Akas amke isan ämän onoktapau kiro totwaraurim airona, isas pak is owo sakau pakas kiro onok keseriäim kiro onoktapau ak awaram. ²⁵ An jomareäwon ro, Jon, kon sakau erapakas kowon? Kiro sakau Anut nukas nuruwon ra, ara kar ro nukas kiro sakau nuruwon ra?”

Ak kiro ämän roianik, aka aka areanik, äiein, “Ik ko owo räi aurau? Ik ko Anut nukan sakau pakas an jomareäwon äieta, kos aikai, ‘Keseria, ak owon akan woiaka epar mau utoin?’ ²⁶ Utianik, ‘Kon sakau kiro ro nukas nuruwon,’ keser aurta, roasiret akas ik owoseikaiei räi iminewaroin. Owon, ak Jon ko Anut nukan ämän roianik, areawon ro keser sakau ronkateäi.” ²⁷ Keseria, akas Jisas ätäi aurin, “Ik äpu wa.” Kos ätäi kiro roat awarowon, “Is nais, inokos is sakau ironuk, kiro onok keseriäim ak wa awaram.”

Jisas nukas mokoi oirori awan totok ämän mowon.

²⁸ Jisas nukas ätäi awarowon, “Akan ronkat owo senek? Kar ro ko mokoi oirori orip. Kiro ros kon urek mokoi pote, auruwon, ‘Mokoi, rusa na wain woia pote sarau mo.’ ²⁹ Kiro mokois ätäi kon momok auruwon, ‘Is woia manau utom.’ Keser äiewonus, ko ätäi ronkat oianik, woia pote sarau mowon. ³⁰ Kiro ros kon etei mokoi keseriar pote, auruwon, ‘Na nais wain woia pote sarau mo.’ Kos ätäi auruwon, ‘Io, moni, is manam.’ Utianik, ko keser aurianik, ko woia manau wa. ³¹ Kiro ses opok, owo mokois kon momokun ämän tainoru?” Roasiret akas keser äiein, “Urek mokois kon momokun ämän tainorwon.”

Keseria, Jisas nukas kiro roat awarowon, “Is ak epar senes awarom, takis aiauk oiäin roat pak apu pakan asiret pak ak amke Anut nukan roasiret sarei. ³² An jomareäwon ro, Jon ak opok koianik, apu eposek ätär marowon, ak konun akan woiaka epar mau wa. Keserna, takis aiauk oiäin roat pak apu pakan asiret pak akas akan woiaka konun epar moin. Ak kiro roasiret akan onok apwareanik, akas akan onok aru pakan ätäi wa piririanik, konun woiaka epar wa moi.”

*Roat aru akas wain woi kameäin totok ämän.
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Jisas nukas awarowon, “Ak kar totok ämän rowe. Kar ro ko omnokou näwäu orip, ko wain woi momara, wain uku weanik, porim wate mowon. Kiro woia wain nemauk äsiraun up tuweanik, woi kamäun ou rumukäu kämioik mowon. Woi erekapu jekur raunuk, karauk roat kon woia sarau maun kau mareanik, sarau mona mona, kiro woi atak ro nuka ko kar mena atapuk manowon. *Buk Song 80:8*

³⁴ Wain nemauk murunuk, owaun ses kounuk, kiro woi atak ros kon karauk sarau roat awaronuk, ‘Karauk wain nemauk owaun kiro woi kumeäin roat rai opok potowe,’ keser awaronuk, potoin.

³⁵ Wain woi kameäin roat akas kiro sarau roat 3 orip sakau atwareanik, kar ro wena, manowon, kar ro wena, meiewon, kar ro ko aiaukus wena, meiewon. Ak keserna, ³⁶ kiro woi atak ros ätäi kon sarau roat sosop äsimwaronuk, ak wain woi kameäin roat siarakap potoin. Kiro roat akas sarau roat 3 orip amke akwaroin siar, kiro sarau

roat sosop ak nais kir akwaroin. ³⁷ Keserna, kiro ros nukan mokoi senes äsimornuk, kiro roat rain opok potowon. Momokus keser ronkatewon, ‘Ak isan mokoin ämän roumoi, wa aru muraiei.’ ³⁸ Utianik, kiro woi kameäin roat akas woi atak ron mokoi kounuk, aparianik, ak keser äiein, ‘Kos kon momok meienuk, kon osap erekapu owai. Ik ko weta, meienuk, kon wain woi ik owam. Kiro ik keseram.’ ³⁹ Keseria, ak kiro mokoi wain woian imäi neanik, woi kasakupai wena, meiewon.”

⁴⁰ Jisas nukas roat rain awarowon, “Akan ronkat owo senek? Woi atak ro ko wain woia koia, kiro woi kameäin roat owosewarai?”

⁴¹ Akas ko aurin, “Kos kiro aru roat erekapu akware kureanik, ko ätäi karauk roat ak kiro wain woi kamäun imwarai. Tawa kiro wain murunuk, owaun ses opok kiro wain woi kamäiei roat akas woi atak ro karauk wain nemauk nuraiei.”

⁴² Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak Anut nukan ämän kiro äieu ninareäi ra? Kiro ou tutu ou miäin roat akas aru äumoi, sauk moin. Rusapai, kiro ou tutu kamuk opokan ou tutu sakau eposek sarewon. Näwäu nukasar kiro tutu sarau näwäu nuruwon, kiro eposek senes ik aparum.” *Buk Song 118:22*

⁴³ Jisas nukas kiro roat awarowon, “Meter Anut nukas ak kamwareäwon, rusapai Anut nukas ak utwareanik, karauk roasiret ak kon sarau eposek muriäi kos kiro roasiret kamwarai. [⁴⁴ Inok roasir kiro tutu opok sitorai, kiro roasir erekapu pitpatir, usipnirnaräi. Kiro tutus kar ro opokup nonuk, kiro ro ko maimai senek saräi.]”

⁴⁵ Anut kamuk raiäi roat näunäu pak Parisi roat pak akas Jisas nukan totok ämän roianik, ak äpu

moin, ko akan onok mesin äieu. ⁴⁶ Keseria, akas kipakar Jisas sakataurin. Utianik, ak äpu roasiret akas Jisas ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro rai ronkatein, okon, ak roasiret iminewaromoi, utoin.

22

Asik oianik, o năwău amkeäin totok ämän.

¹ Jisas nukas totok ämän pakas roasiret keser awarowon, ² “Anut nukas kamwareäu onok kiro kesek. Kar omre opok kamwareäwon ro năwău king nukas kon mokoï asir owaurnuk, o makaurwon. ³ Keseria, kon sarau roat äsimwaronuk, pote kiro roat kos meter awarowon, awarianik, imware koi ak kon o makai opok kowaiei. Utianik, ak kiro roat awaroin kowau utoi.

⁴ Keserna, kos kon karauk sarau roat sakau ämän orip äsimwareanik, awarowon, ‘Is ruris o makaurim. Isan bulmakau sawai pak opur sirau orip erekapu weanik, mis momin. Ak asir owaun o makomin opok kowe.’

⁵ Utianik, kon sarau roat äsimwaronuk, ak pote kiro ämän awarona, kiro roat akas akan ämän rowau wa, ak akan sarau opok atap atap manoin. Kar ro ko kon woia potowon. Kar ro ko kon stua opok potowon. ⁶ Karauk roat akas kon sarau roat säkatwareanik, jeje ämän awaromoi, akwarona, meiein. ⁷ Keserna, kamwareäu ro năwău king ko kasak penuk, kon marai roat äsimwaronuk, pote kiro roat erekapu akware kureanik, akan nău mena episai makoin.

⁸⁻⁹ Keseria, kos kon karauk sarau roat awarowon, ‘Is asir owaun o makomin. Utianik, is

roasiret awaromin ak koi o jau utoi, okon, ak näu apu opok potoinai, roasiret sosop apwareanik, awarona, o makam opok kowaiei.’ ¹⁰ Kos keser äienuk, kon sarau roat akas apu opok erekapu pote roasiret eposek pak aru pak erek awarona, kon o jaun owa erekapu koi ok pe rain.

¹¹ Keserna, kamwareäu ro näuäw ko kiro owa tonea, kar ro ko omjo eposek orkäu wa aparwon.

¹² Kiro omsau kamwareäu ro näuäw nukas kiro ro keser auruwon. ‘Jai, na owon omjo eposek orkäu wa, na okoro owa pemon?’ Utianik, kiro ro ko aräu wa, ko äpik rawon.

¹³ Keseria, kiro ro näuäw kon sarau roat awarowon, ‘Ak kiro ron isou ipou pak, muris parararnai, kasik oi känkurena, ko pututu wai rai aukpanak kartitir rawai.’ ”

¹⁴ Jisas nukas keser äiewon, “Anut nukas roasiret sosop ko siakup kowaun urwareäu, utianik, ko roasiret sosop wa sare mareäu.”

Roat akas takis aiauk Sisa nuraun itok wa ra rai Jisas totorin.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Kiro ämän äiewon roianik, Parisi roat akas kasik nemana, aka aka Jisas atonoraun ämän atoin. ¹⁶ Keseria, akas akan karauk tamareäi roat pak Herot nukan ämän tainoriäi roat pak ak Jisas rawa äsimwarona, koin. Ak koianik, keser aurin, “Tamareäum ro, ik äpu na epar ämän areäumon ro. Na ro akan ronkat wa roiäum. Enmak orip roat karar na wa apwareäum. Na Anut nukan ämän epar senes ik ätär mukiäum. ¹⁷ Keseria, nan ronkat owo senek? Ik takis aiauk Sisa nuram ra utau? Nas ik aikam.”

¹⁸ Jisas ko nuka ate aparaun ämän moin äpu momara, kos ätäi awarowon, “Ak sätäiäi roat, ak owon is ate aparoi? ¹⁹ Ak kar takis miäi aiauk oi ätär murona, is aparam!” Akas kiro aiauk oi koi nurin. ²⁰ Kos totwarowon, “Okoro aiauk opok enip totok orip inokon?”

²¹ Akas ätäi aurin, “Sisa nukan.”

Keser aurna, Jisas nukas ätäi awarowon, “Keseria, ak Sisa nukan osap kiro Sisa nuraiei. Anut nukan osap, kiro Anut nuraiei.”

²² Ak kiro ämän roianik, ronkat sosop oumana, ute manoin.

Jisas nukas roat meieanik, ätäi siräiäi ämän awarowon.

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Kiro omre opakar, Sadusi roat akan ronkat kesek, roat meieäi, ätäi wa siräiäiei rai äiäi, akas Jisas siakup pemana, keser totorin, ²⁴ “Tamareäum ro, meter Moses nukas keser äiewon, ‘Kar ro ko asir oumara, kon wau mokoi wäpik meie ute manonuk, kon amakus pak awakun wäimäs oumara, mokoi mai, kiro mokoi awak meiewon nukan mokoi senek saräi.’ *Lo 25:5*

²⁵ Utianik, kar muti kar ro kon mokoit orip. Mokoi urektapau asir oumara, ko mokoi wäpik meiewon. Keseria, kar amunakas kon wäimäs owon. ²⁶ Ko nais mokoi wäpik meiewon. Keseriar pote, kiro roat 7 orip akas kiro asir oin, erekapu mokoi wäpik erar meiein. ²⁷ Keserianik, kiro wäimäs asir rawonus, ruris meiewon. ²⁸ Kiro asir roat 7 oripas oin, tawa meiein roasiret ätäi siräiäiei ses opok, kiro asir inon tuku rawai?

Omnokou opok, kiro roat 7 orip meiein akas kiro asir karar oin.” ²⁹ Keser aurna, Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Ak Anut nukan ämän pak kon sakau pak ak äpu wa. Keseria, ak sätäpu roat senes! ³⁰ Roasiret meiein ätäi siräianik, ak Anut nukan sarau eitek omar oik rai senek rawaiei. Ak wa ouratäiäi. ³¹ Anut nukasar meiein roat ak ätäi siräiäiei rai äiewon. Ak kiro ämän ninareäi ra? ³² ‘Is Apraham, Aisak, Jakob akan Eit.’ *Kisim Bek 3:6*

Anut ko roat meiein akan Eit wa, ko roat orip orip awau raiäi akan Eit.”

³³ Keser awaronuk, roasiret ak kon ämän eposek roianik, karkairin.

*Owo sintore ämän kiro năwău senes?
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Jisas nukas kiro ämän Sadusi roat awaronuk, ak ätäi arău senek wa. Kesernuk, Parisi roat ak kiro ämän roumoi, tururianik, ³⁵ Parisi ro kar sintore ämän tamareău ro nukas Jisas ate aparaun keser totorwon, ³⁶ “Tamareăum ro, owo sintore ämän kiro năwău senes?”

³⁷ Kesernuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “‘Na nan won pak nan tomat pak nan ronkat pak nan Năwău, Anut nukanun erekapu meie.’ *Lo 6:5*

³⁸ Kiro sintore ämän epar măwău senes, amke rau. ³⁹ Kar sintore ämän năwău kiro kon onok kesek. ‘Na nakanun meieăum senek, nan jaunan keseriar meie.’ *Wok Pris 19:18*

⁴⁰ Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan ämän pak kiro sintore ämän năwău oirori opok sakau miäi.”

*Krais ko inokon mokoi?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Jisas nukas karauk Parisi roat ko siakup koi turur rauna, kos totwarowon, ⁴² “Akan ronkatis Krais ko inok äiäi? Ko inokon mokoi?” Akas ätäi ko aurin, “Ko Devit nukan Mokoi.”

⁴³ Jisas nukas ätäi awarowon, “Owose Osou Näus Devit ronkat nurunuk, kos Krais kon Näwäu äiäwon? ⁴⁴ Devit nukas äiewon, ‘Anut Näwäu nukas isan Näwäu auruwon, “Na isan ipi näu kaima taneta, isas nan iwäi jaunat erekapu itimwareanik, nan isonap mareita, nan inkaruru rawaiei.” ’

Buk Song 110:1

⁴⁵ Devit nukasar ‘Krais ko isan Näwäu’ äiewon. Keseria, owose ak Krais ko kon mokoi äiäi?”

⁴⁶ Keseria, kiro omre opokas pote, kar ros Jisas karauk ämän aurau wa, ak ko sakau imineanik, kar ämän totorau wa.

23

Jisas nukas sintore ämän tamareäi roat pak Parisi roat pak akan onok aru mesin awarowon.

¹ Keseria, Jisas nukas roasiret pak kon tamareäu roat pak ämän marowon. ² Ko keser awarowon, “Tamareäi roat pak Parisi roat pak akas ak sintore ämän tamareäi, kiro Moses nukan sintore ämän senek. ³ Keserianik, ak kiro ämän arorai ak roianik, erekapu tainorwe. Utianik, akan onok keseriäi, ak kiro wa tainorau. Owon? Ak erar ämän sosop miäi, utianik, aka kiro ämän wa tainoriäi. ⁴ Akas usu sosop roasiret arona, ak kiro usu oi kuräu senek wa. Utianik, kiro usu roasiret ariai ak ätäi wa sarwareäi.

⁵ Ak owo onok keseria, kiro erekapu keserna, roasiret akas apaikaun rai keseriäi. Ak roat apwaraun räi, ak karauk Anut nukan ämän kar pepa eteinak opok jer weanik, akan oioraka, ipiaka opok muris rakir miäi. Ak akan Anut auraun omjo opok mer eposesek mako muriäi. ⁶ Keseria, ak o jeäi owa pak tururiäi owa pak omoi eposek eposek opok amke tanäun akan woiaka meiäi. ⁷ Ak akan ronkat kesek roat akas amket opok, ‘pere,’ awareanik, ipiak atomoi, ‘Tamareäi roat,’ keser awarona, akan woiaka näu sareäi.

⁸ Utianik, ak isan tamareäimin roat, karauk roat akas ak tamareäi roat rai keser wa awaraiei. Ak erekapu tupsiu karar. Akan tamareäu ro karar. ⁹ Keseria, ak kar onkapan ro ‘Moni’ rai wa aurau. Akan Momonaka karar ko omar oik rau. ¹⁰ Karauk roat akas ak ‘iken kamoikeäi roat’ keser wa äiäiei. Akan kamwaraun ro kiro is karar Kraiss. ¹¹ Ak kamuk opok, inok ro näwäu saräun ko akan sarau ro senek rawai. ¹² Inok ro nukasar kon enip rororai kiro ron enip Anut nukan amukup näwäu wa saräi. Inok ro ko nukasar kon enip wa rororai, kiro ro kon enip jou orip rawai.”

Jisas nukas tup ou kameäi roat akan onok aru apwareanik, kewartowon.

(Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

¹³ Jisas nukas ätäi äiewon, “Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi roat pak. Ak wopurut! Ak sätäiäi roat! Anut nukas roasiret kamwaraun apu akas soriäi. Ak akasar kiro opok wa toneäi. Utianik, roasiret kiro opok tonaun keseriäi, akas akan apu tonaun sor rai.

[¹⁴ Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi roat pak, ak wopurut! Ak sätäiäi roat. Ak wäimäs asiret atonwareanik, akan owan osap erar oi maneäi. Karauk roat akan amiakap nais ak Anut aurianik, ämän rumukäu miäi. Keseria, tawa Anut nukas koi wasarewaraun ses opok, ak usu näwäu senes owaiei.]

¹⁵ Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi roat pak, ak wopurut, ak sätäiäi roat. Ak mas an siakup pak omnokou opok pak erekapu arianik, kar ro akan onok tainoraun rai itaneäin. Ak kiro ro akan onok tainoraun itanein, ko akan onok aru erekapu tainormara, ko ep wa koseriäu uru nai, aka naiei senek nai.

¹⁶ Ei! Wopurut! Ak amiaka utup roat. Akas karauk roat apu ätär mareäi. Keseria, akas keser ämän areai, 'karauk roat ämän awareanik, akas Anut osap nuriäi ou näwäu nukan enip ateäi, kiro ämän sakau wa. Utianik, ak ai auk gol owa rau nukan enip ateäi, kiro ämän epar sakau orip, ak kiro ämän jekur tainoriäi.' ¹⁷ Ak otop, ak amiaka utup roat! Owo osap kiro näwäu senes? Anut osap nuriäi ou kiro näwäu ra, ai auk gol nukas ou ate miäin kiro näwäu ra? ¹⁸ Kar ämän akas keser äiäi. 'Utianik, kar ros ämän areanik, opur amkeäi patan nukan enip atai, kiro ämän sakau wa, kiro wa tainorau. Utianik, kar ro ko opur amkea, patan opok kar osap oik raunuk, kon enip atai, kiro ämän epar sakau saräi.' ¹⁹ Ak amiaka utup roat! Owo osap kiro Anut nukan amuk opok näwäu? Anut nukan opur amkeäi patan ra, kiro osap patan opok rau ra? Osap kiro opur amkeäi patan opok rau, kiro patanis kiro osap eposek sareäu. ²⁰ Keseria, kar ro kon ämänis

sakau mianik, ko opur amkeäi patan nukan enip atai, ko erekapu osap patan opok rau akan enmak erek ateäu. ²¹ Utianik, kar ro ko Anut osap nuriäi ou nāwāu nukan enip ateanik, kon ämän kiro sakau mai, ko kiro ou nukan enip pak Anut owa rau nukan enip pak erek ateäu. ²² Utianik, kar ros omar enip ateanik, kon ämän sakau mai, ko Anut nukan taneäu patan pak Anut nuka patan opok tane rau awan enmawa erek ateäu.

²³ Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi roat pak, ak wopurut! Ak sätäiäi roat! Akan woian onin eteinak karar karar 10 orip inäianik, surwate mianik, karar sur oi Anut nuriäi. Utianik, ak karauk sintore ämän nāwāu kiro utomoi, wa tainoriäi. Kiro sintore ämän ak tainorau wa kiro onok kesek: ak karauk roat pak onok eposek wa miäi. Ak karauk roat akanun woiakati wa miäi. Ak karauk roat jekur wa kamwareäi. Ak kiro onok eposek nāwāu erekapu tainori rai, epar ak karauk onok eteinanak erek tainoraiei. ²⁴ Ak amiaka utup roat! Ak keseria, kamkeris akan o ur opok naurnuk, ak kiro emeriai. Utianik, opur kamel nāwāu ak o ur orip nimateäi. Ak sintore ämän eteinanak tainoriäi, utianik, ak sintore ämän nāwāu wa tainoriäi.

²⁵ Ei! Wopurut! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi roat pak, ak sätäiäi roat! Keseria, ak akan kap pak maro pak oi mekesupan an kosoriäi. Utianik, ak onok aru sosop miäi, okon, akan woiaka uru ukun sosop rau, ak kiro wa kosoriäi. ²⁶ Ak Parisi roat, ak amiaka utup! Ak amke akan kap wou uru ukun rau kiro kosoria, ätäi kasikan enipsau opok kosorna, kiro ukun wäpik eposek saräi!

²⁷ Ei! Wopurut! Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi roat pak, ak epar sätäiäi roat! Ak op up opok mer eposek amke muriäi senek, kiro mer roat akas apariai kiro eposek senes. Utianik, up uru op nuka poomreanik, sou aru rau. ²⁸ Kiro keseriäu senek akan onok nais kesekur, roasiret akas apwareanik, 'ak roat eposek' äiäi. Utianik, akan woiaka uru ak onok aru senes mia, sät ämän areai."

Jisas nukas owo onok aru sintore ämän tamareäi roat pak Parisi roat opok päi rai awarowon.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Jisas nukas ätäiar awarowon, "Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi roat pak, ak wopurut! Ak sätäiäi roat. Keseria, ak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan up opok patan eposek käi miäi. Ak roat akan woiaka epar moin, akan up opok mer eposek amke mareäi. ³⁰ Utianik, ak keser äiäi, 'Ik iken asonokot pak meter erek raumun senek maro, ik kiro roat wa akwarowom.' ³¹ Akan ämänisar aka ätäi amop marou, ak akan momonakat akas meter Anut nukan ämän roianik, areain roat akwarona, meiein ak akan mokoit. ³² Keseria, akan momonakat akas keserin siar, ak nais keseriar karauk Anut nukan ämän roianik, areai roat akwarona, mejäiei.

³³ Ak män aru nukan mokoit! Anut nukas ep wa koseriäu opok kurwarnuk, ak owose imine manaiei? ³⁴ Is epar senes awarom, ak rowaiei, isas Anut nukan ämän roianik, areai roat pak ämän tamareäi roat pak äsimwaroita, ak rai opok kowaiei. Akas karauk roat akwarona,

meiäiei. Karauk roat am äpäs opok äsäiware mona, meiäiei. Karauk roat akan tururiäi owa mänkäsi owaraiei. Karauk roat akas emwarona, imine pote kar näu mena potona, ätäi kiro pakan emwarona, kar näu mena potaiei. Ak keser keser ari rawaiei. ³⁵ Keserianik, karauk roat akas meter roat woiaka epar moin akwarona, meiein, kiro usu ak opok päi. Abel ko onok eposek miäwon ro wena, meiewon, keseriar pote Sekaraia, ko Berekia nukan mokoi kir keserin. Ak Sekaraia Anut osap nuriäi ou näwäu pak jou miäi patan kamuk opok wena, meiewon. ³⁶ Is ak epar senes awarom. Kiro onok meter akan askanai akas keserin mesin ak rusapaian roasiret ak kiro usu näwäu owaiei!”

Jisas ko Jerusalem mena aparmara, wouti mowon.

(Luk 13:34-35, 19:41-44)

³⁷ Jisas nukas Jerusalem mena aparmara, äiewon, “O, Jerusalem, Jerusalem! Akas Anut nukan ämän roianik, areain roat akwarona, meiein. Ak karauk roat ämän oi ariain roat Anut nukas äsimwarowon, aiaukus akwarona, meiein. Is omre sosop, kakarau anak nukas kon nakut saus kururware raiäu senek, isan ipias roasiret kamware rawaurimin. Utianik, roasiret akas is ak kesewaraun wa utoiroin. ³⁸ Ak rowe, Anut kon osap nuriäi ou ute manonuk, kiro ou erekapu aru saräi. ³⁹ Is ak epar senes awarom, rusapai is manoita, ak is ätäi wa apairaiei, pote tawa, akasar keser äiäiei, ‘Anut nukasar kiro ro sare mai, ko Näwäu nukan enip pakas kowai.’ ” *Buk Song 118:26*

24

Jisas nukas Anut osap nuriäi ou năwău enip tempel aru mai rai äiewon.

¹ Jisas ko Anut osap nuriäi ou năwău enip tempel owa rawonus, ute ne manaurnuk, kon tamareău roat akas koianik, aurin, “Na okoro ou jekur aparnam man.” ² Kos ätäi keser awarowon, “Kiro itok, ak osap erekapu aparti. Utianik, is ak epar senes awarom, iwăi jaunakat akas koia, kiro ou erekapu aru maiei. Kiro ou moin aiauk erekapu urăi naiei. Kar aiauk kon omoi wa rawai.”

*Jisas nukas tawa usu sosop päi rai äiewon.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Keserianik, Jisas ko Olivet omtapau opok pote tane raunuk raunuk, kon tamareău roat akarar ko siakup koianik, akas ko keser totorin, “Esepa kiro onok päi? Na ik aikota, rowam, owo onok amke penuk, ik kiro omre äpu mam?”

⁴ Kos ätäi awarowon, “Ak sakau tai rawe. Karauk roat akas pemana, ak sät ämän awaraiei. Ak kiro akan ämän wa rowau. ⁵ Karauk roat akas pemana, isan enim ateanik, keser äiäiei. ‘Is Krai is ak ätäi imwaraun ro pem.’ Roat sosop akas kesek ämän roianik, epar äiäiei. Ak, isan tamareăim roat, ak kiro roat akan ämän wa tainwarau. ⁶ Utianik, ak amke marai kowai ämän pak marai jejep pak siarakap kounuk, roumoi, ak wa karkairau. Kiro onok epar amke päi. Utianik, wasarewaraun ses kiro kurte wa pekeräi. ⁷ Kar omsau pakan roasiret akas sirăianik, kar omsau pakan roasiret pak iwăi muratăianik, werăiäiei.

Karauk omsau opok mim päi. Karauk omsau opok roasiret sou om rumukäu rawaiei. ⁸ Kiro onok erekapu päi kiro kon onok kesek, kar asir ko mokoi owaun amke tätäi năwău oiău senek.

⁹ Keseriar, kiro ses opok ak isan tamareäimin roat akan iwăi jaunakat akas sakatwareanik, usu năwău aromoi, akwarona, meiăiei. Omnokou pakan roasiret erekapu akas akanun kasiaka peanik, sauk maraiei. Ak isan tamareäimin roat, okon, ak roasiret akas kesewaraiei. ¹⁰ Roasiret sosop akan woiaka epar moin, kiro ses opok akan woiaka epar moin utaiei. Kesermana, aka aka akan jaunakat pak iwăi muratăianik, ak imwareanik, akan iwăi jaunakat akan ipiakap maraiei. ¹¹ Ak keserna keserna, Satan nukan âmăn roianik, areăi roat akas peanik, roasiret sosop sătwarona, ak akan âmăn tainoraiei. ¹² Ak kiro onok năwău sarenuke, roasiret sosop akan jaunakat akanun woiakati miăin, ak kiro onok eposek utaiei. ¹³ Utianik, inok ro isan sarau wa utai, ko orip orip sakau me rawai tawa wasarewaraun ses opok, Anut nukas koătăi imăiai. ¹⁴ Roasiret akas Anut nukan Âmăn Eposek omsau erekapu roasiret awarona, roasiret ak kiro âmăn äpu momoi, roi rauna rauna, epar kiro wasarewaraun ses kowai.”

Kar osap aru senes päi.

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Jisas nukasătăi äiewon, “Ak kar osap aru senes kiro meter Anut nukan âmăn roianik, areawon ro Daniel nukas arewon päi aparaiei. *Daniel 9:27*

Kiro osap aru senes peanik, Anut nukan omoi nāu eposek opok pe tai rawai. (Ak kiro ämän ninarein raroi, jekur ronkatäiei.) ¹⁶ Kiro ses opok roasiret ak Judia provins opok rai ak omtorou opok imine tonaiei. ¹⁷ Kar ro ko ou oik rawai, ko neanik, kon osap owa rau wa tone owai. Ko kurte erar imine manai. ¹⁸ Kar ro woia sarau me rawai, ko kon mer eposek owa rau koi wa owai. ¹⁹ Kiro ses opok, asiret ak amaiwo orip pak asiret mokoit apur jerai orip, ak wopuräiei. ²⁰ Ak Anut auraiei, 'Om nai ses opok ra, iken sumaun omre opok, kiro osap aru kowai wa iminäiei.' ²¹ Ak kiro usu nāwāu meter wa oiäin. Omnokou awau pewon ses opokas koi rusapai rau, tawa nais kesek usu ätäi wa päi. ²² Utianik, Anut nukas omre rumukāu kurte katu sarewon, owon, ko kiro onok keserau wa maro, roasiret sosop wa rawoi. Ko karauk roasiret imwaraun sarware mowon, okon, kiro onok kurte keserwon.

²³ Kar ros pemara, keser awarai, 'Krais okoro pe rau!' ra, 'Ko enro rau!' rai, awaronuk, ak kon ämän roianik, woiaka epar wa mau. ²⁴ Karauk roat akas pemana, sätäianik, keser äiäiei, 'Is Krais.' Karauk roat akas äiäiei, 'Is Anut nukan ämän roianik, areäim ro.' Keseria, ak kurur nāunāu pak karauk sarau atap atap maiei. Ak karauk roasiret Anut nukas nukan sare marowon, sätwaraurmana, akan amiakap kiro onok keseraiei. Sätwarona, ak Anut nukan roasiret akan onok tainorianik, ak Anut nukan onok utaun rai keseraiei. Utianik, akas kiro onok kesewaraun senek wa. ²⁵ Is ak kiro ämän awaromin jekur rowe. Owo onok tawa päun rau pak rusapai pak is ak awarom.

²⁶ Keseria, karauk roat akas pemana, keser awaraiei, ‘Ro Nukan Mokoi ko ro wäpik mena koi rau.’ Keser awarona, ak wa pote aparau. Kiro roat akas ätäi awaraiei, ‘Ko kowon enro owa ämäi rau.’ Keser awarona rai, ak akan ämän roianik, woiaka epar wa mau. ²⁷ Ro Nukan Mokoi kowaun ses kurte päi, san peäu pakas ermänirmara, nopte san neäu opok nopteäu senek keseriar kowai.

²⁸ Opur meieanik, poomre rawai kiro opok, epsimai sosop kiro opur pomou jaun pote turu-raiei.”

Ro Nukan Mokoi ätäi kowai.

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Jisas nukas ätäiar äiewon, “Kiro usu nāwäu senes erekapu pe manonuk, san ko pututu senek saräi, keir ko merek wa kuräi, pai omar opokas atere kowaiei. Keserna, omar oikan osap sakau rain erekapu ritratorai. *Aisaia 13:10*

³⁰ Kiro onok kesernuk rai, kar osap omar oikas kounuk, ak äpu maiei kiro Ro Nukan Mokoi kowai. Roasiret omnokou opok rai ak imine wai rauna rauna, Ro Nukan Mokoi omar oik iou pakas sakau nāwäu orip arou pakas kounuk, aparaiei. *Daniel 7:13*

³¹ Keseria, kos kar Anut nukan sarau eitek aurnuk, parau urwenuk, jejep nāwäu saräi. Kos karauk Anut nukan sarau eitek äsimwaronuk, om-sau erekapu poteanik, Anut nukas kon roasiret sare marowon, imware koi turware maiei.” *Kisim Bek 19:16*

Suwaro käienuk, ak äpu miäi san tawaun ses pera.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Jisas nukas ätäi awarowon, “Am suwaro nukas ak san tawaun onok ätär marai. Keseria, suwaro erekapu käianik, am kãwãu awau ätäi tu penuk rai, ak kiro äpu maiei, kiro san nãwãu pãun ses. ³³ Kiro senek tawa kiro onok atap atap penuk, ak äpu maiei, Ro Nukan Mokoï kowaun ses katu sare rau. ³⁴ Is epar senes awarom, okoro roasiret rusapai rai ak wa meïãiei opok kiro onok keser pãï ak aparãiei. ³⁵ Omar omnokou pak rau kiro erekapu wasarãieir. Utianik, isan ämãn wa wasarãï, orip orip rawai.”

Ro Nukan Mokoï kowaun omre kar ros wa äpu mai.

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Jisas nukas ätäi äiewon, “Kar ros Ro Nukan Mokoï kowaun omre wa äpu mai. Anut nukan sarau eitek nais ak äpu wa. [Kon mokoï nuka nais ko äpu wa.] Isan moni nuka karar ko kiro omre äpu. ³⁷ Meter Noa rawon ses opok roasiret akas akan onok atap atap keser rain senek Ro Nukan Mokoï ätäi kowai ses opok roasiret kir keser rawãiei. ³⁸ Joi nãwãu pãu wa opok roasiret ak o je rai, an je rai, ro asir oi rai, ak keser rauna rauna, Noa ko ous uru tonowon. *Stat 7:7*

³⁹ Utianik, ak kiro onok pãun ronkatãu wa. Keseria, joi nãwãu peanik, kiro roasiret erekapu ämãï marowon. Kiro onok keserin senek ak keserna keserna, Ro Nukan Mokoï ätäi kowai. ⁴⁰ Kiro ses opok, ro oirori au woia sarau me rawãieir opok sarau eitek akas koi kar ro imãianik, kar ro ute manaiei. ⁴¹ Asir oirori au ma rei rawãieir opok, kar asir koi imãianik, kar asir ute manaiei. ⁴² Kesek okon, ak awau tai rawe.

Owon, ak akan Nāwāu nukan kowaun omre ak äpu wa. ⁴³ Utianik, kar ou atak ro kos kar päu ro owo ses pututu pe kon ou uraianik, owa tonaun äpu momara, ko wa ninai, ko awau tai raiäu. Ko kiro ro inikernuk, kon owa wa uräi tonai. ⁴⁴ Ak nais keseriar orip orip jekur kame rawe. Owon? Ro Nukan Mokoï ko sareper kowai, kon kowaun omre ak äpu wa.”

Sarau roat aru pak eposek pak akan totok ämän.

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ Jisas nukas ätäi awarowon, “Inok sarau ro ko ronkat eposek orip ämän tainoriäu? Kiro ro karar kon kameäu ros sare monuk, kos karauk sarau roasiret kamwareanik, akan o are rawai. ⁴⁶ Kiro sarau ro ko keserai, kon kameäu ro kounuk, ko nepipirai. ⁴⁷ Is epar senes awarom, kiro sarau ro ko kon ro nāwāus kon osap erekapu kamäun sare murai. ⁴⁸ Utianik, kar sarau ro ko ronkat eposek wa, ko keser ronkatäi, ‘Isan kamoireäu ro ko kurte kowau utou.’ ⁴⁹ Kesermara, kos karauk sarau jaukut, akwaromara, ko an sakau jemara, rauk käi rawai. ⁵⁰⁻⁵¹ Ko kesernuk kesernuk, kon kameäu ro sareper koumara, mänkäsir oianik, emernuk, sätäiäi roat pak pote raianik, aukpanak kartitirmara, wai rawai.”

25

Asir 10 orip akan totok ämän.

¹ Jisas nukas ätäi awarowon, “Anut nukas roasiret kamwaraun omre päi kiro kon onok kesek. Asiret makun 10 orip akas akan lam oianik, kar ro asir awau owon ak pote apu pakan

tararmoi, imäiäun potoin. ² Kiro asiret makun 10 orip karaima 5 orip ak akan ronkat eposek wa, karaima 5 orip akan ronkat eposek orip. ³ Kiro asiret ronkat eposek wäpik akas akan lam oi koin, utianik, ak an sosparar owau wa. ⁴ Utianik, asiret ronkat eposek orip akas akan lam pakan an botol orip ok pewon oiar koin. ⁵ Kiro asir owon ro ko kurte kowau wa. Kesernuk, kiro asiret 10 orip ak amoswaronuk, ninoin.

⁶ Ak ninona ninona, pututu kar ros keser ur wewon, 'Asir awau owon ro ki kou! Ak apu opok pote tararnai, imäi kowe!' ⁷ Asiret 10 orip ak kiro ur roumana, siräianik, akan lam jekurin. ⁸ Keseria, kiro asiret 5 orip ak ronkat eposek wäpik akas jaunakat ronkat eposek orip awaroin, 'Ik akan lam pakan an mikou rawai ik äräiene mukowe. Iken lam an wäpik, okon, koserauru.' ⁹ Utianik, kiro asiret ronkat eposek orip akas ätäi keser awaroin, 'Wa, iken an okoro ak pak itok wa mai, iken lam pakan karar rau. Ak awau stua pakan atapur pote, kau mowe.' ¹⁰ Keserianik, kiro asiret ronkat eposek orip wa, ak stua opok an kau maun manona manona, asir owon ro kowon. Asiret ronkat eposek orip ak ko kounuk, aparia, ko pak o jaun owa erek tonoin. Keserna, im pene moin.

¹¹ Keserna, kiro asiret 5 orip ronkat eposek wäpik ak ätäi koia, keser äiein, 'Näwäu, Näwäu, na ik im tue muk.' " ¹² Aurna, kiro ros ätäi keser awarowon, "Epar senes, utianik, is ak äpu wa."

¹³ Keseria, Jisas kiro totok ämän aware kure-anik, ko roasiret ätäi keser awarowon, "Ro Nukan

Mokoi ko kowaun omre ak äpu wa, okon, ak awau tai rawe.”

Sarau roat 3 orip akan totok ämän.

(Luk 19:11-27)

¹⁴ Anut nukas roasiret kamwaraun omre päi kiro kon onok kesek. Kar ro kon ou ute ko kar mena atapuk manaurmara, kon sarau roat awaronuk, ak kouna, kon osap erekapu akan ipiakap marowon. ¹⁵ Ko akan onok aparianik, aiauk atap atap keseriar arowon. Ko kar ro aiauk 5,000 orip nuruwon, kar ro ko 2,000 orip nuruwon, kar ro ko 1,000 orip nuruwon. Kesermara, ko utware manowon. ¹⁶ Kesermoi, ko manonuk manonuk, kiro ro ko aiauk 5,000 orip owon ko kiro aiaukus sarau momara, ätäi kar 5,000 kiro sarau pakan owon. ¹⁷ Kar ro ko keseriar aiauk 2,000 orip owon ko nais sarau momara, ätäi kar 2,000 owon. ¹⁸ Utianik, kar ro ko aiauk 1,000 orip owon, ko kiro aiauk up tueanik, up uru ämäi monuk, rawon.

¹⁹ Omre sosop manonuk, kiro kamwareäu ro kon sarau roat aiauk arowon, kiro aiaukun ämän jekuraun ätäi kowon. ²⁰ Kiro sarau ro ko aiauk 5,000 owon ko siakup pemara, keser auruwon, “Näwäu, meter na is aiauk 5,000 iromon, is kiro aiaukus sarau momoi, ätäi kar 5,000 oimin. Okoro apar!”

²¹ Kesernuk, kon kameäu ros ätäi keser auruwon, “Na sarau ro eposek. Na sarau eteinak jekur kamemon, okon, is na sarau näwäu opok musoita, na sarau kamäm. Keseria, na is pak pea, nepipir rawam.”

²² Kesernuk, kar sarau ro ko aiauk 2,000 owon, ko nais pemara, keser auruwon, “Nāwāu, nas is aiauk 2,000 iromon. Na okoro apar. Is ätäi sarau mianik, kar 2,000 oimin.” ²³ Kesernuk, kiro kamwareäü ros auruwon, “Na sarau ro eposek. Na sarau eteinak jekur kamemon, okon, is na sarau nāwāu opok musoita, na sarau kamäm. Keseria, na is pak pea, nepipir rawam.”

²⁴ Kesernuk, kar sarau ro aiauk 1,000 owon ro ko nais pemara, keser auruwon, “Nāwāu, is äpu na kurte kasat peäu ro. Keseria, kar ros kon woia o uku weäwon, na kiro pakan o siräi oiäum. Na kar ros kon woia o uku kureäwon, na kiro pakan o jare oiäum. ²⁵ Keseria, is iminemoi, nan aiauk 1,000 iromon, is kiro aiauk oi pote omnokou uru up tue momin. Nan aiauk okoro apar.”

²⁶ Keser aurnuk, kon kameäü ros kiro sarau ro keser auruwon, “Na sarau ro aru! Na ro wäskupu senes. Kar ros kon woia o uku weäwon, is kon o siräi oiäim ra? ²⁷ Keseria, na isan aiauk benk opok murau owon utomon. Is ätäi keser koita, kiro aiauk pak karauk aiauk pak owam.”

²⁸ Keser aurnuk, kos karauk sarau roat awarowon, “Ak ko pakan aiauk 1,000 senri oianik, 10,000 orip ro nuraiei.” ²⁹ Kos ätäi awarowon, “Is epar senes awarom, inok ro ko osap sosop orip, ko sarau miäu, kiro ro ko Anut nukas karauk osap sosop senes nurai. Keseria, kiro ro osap sosop orip saräiei. Utianik, inok ro ko osap eteinak orip sarau wa miäu, kon osap erekapu senri owam. ³⁰ Kiro wäskupu ro aru, ak ko imäinai, kaik känkurena, pututu ne rawaura.

Ko roat waianik, aiakpanak kartitir rai pak erek rawaiei.”

Ro Nukan Mokoï ätäi koianik, roasiret erekapu wasarewarai.

³¹ “Kiro ses opok Ro Nukan Mokoï ko kamwareäu ro näwäu king senek, ko kounuk, Anut nukan sarau eitek pak erek kowaiei. Keserianik, ko kon patan opok taneanik, roasiret wasarewarai. ³² Omnokoupaian roasiret omsau sau rai, ak erekapu ko siakup kouna, kos karauk roasiret karaima inäi marea, karauk roasiret karaima inäi marai. Roat akas sipsip meme ori kamwareanik, inäi mareäi senek, sipsip karaima inäi mareanik, meme karaima inäi mareäi senek keserai. ³³ Kos roasiret woiaka epar moin ak kon ipou näu kaimas marai, karauk roasiret ak woiaka epar mau wa ko ak ipou saunan kaima marai. ³⁴ Keseria, kamwareäu ro näwäu king nukas keser awarai, “Roasiret isan ipi näu kaima rai, ak isan Monias sare marowon. Meter omnokou päu wa opok, isan Monias nukan kamwareäu mena akan sare marowon, ak owaiei.” ³⁵ Kos keser awarai, ‘Is sou raimin, akas is o irona, jemin. Is an pätirwon, akas is an irona, jemin. Is kar menan ro senek koimin, akas akan owa imäiri tonoin. ³⁶ Is omjo wäpik, erar raimin, akas omjo irona, takemin. Is sip raimin, akas koi kamoïroin. Is karapus owa raimin, akas pote apairoin.’

³⁷ Kos keser awaronuk, roat eposek akas ätäi ko keser auraiei, ‘Näwäu, esepa na sou raumon, ik na o isomun? Esepa na an pätisonuk, ik na an isomun? ³⁸ Ik owo ses opok na kar menan

ro senek apaisianik, iken owa imäisi potomun? Esepa ik na omjo wäpik raumon apaisianik, omjo isomun? ³⁹ Na owo ses opok sip raumon ra karapus owa raumon, ik pote apaisomun?’ ⁴⁰ Ak keser aurna, kiro kamwareäu ro năwău king nukas ätäi awarai, ‘Ak epar senes awarom, ak isan kar ro kon enip năwău wa, ak ko sarein, kiro ro karar sarau wa, ak kiro is sareiroin.’ ⁴¹ Keserianik, kos kiro roasiret kon ipou saunan kaima rain, keser awarai, ‘Ak euruwe, Anut nukan amuk opok ak ämän năwău orip. Ak ep wa koseriäu opok pote. Kiro ep isan monias Satan kon sarau eitek pak erek sare marowon kiro opok ak erek ne rawaiei. ⁴² Kiro owon, is meter sou iworowon ak is o irau wa, is an pätirwon, ak is an irau wa. ⁴³ Is kar menan ro senek koimin, akas akan owa imäiri potau wa. Utianik, is omjo wäpik raimin, akas kar omjo irau wa. Is sip orip raimin akas kamoire rawau wa. Is karapus owa raimin ak is pote apairau wa.’

⁴⁴ Keser awaronuk, akas ko ätäi auraiei, ‘Năwău, na esepe sou raumon ik apaisomun, na esepe an pätison, na esepe na kar menan ro senek koumon, na esepe na omjo wäpik raumon, na esepe sip orip raumon, na esepe karapus owa pote raumon, ik na sareisau wa?’ ⁴⁵ Kiro kamwareäu ro năwău king nukas ätäi ak keser awarai, ‘Is ak epar senes awarom, ak isan kar ro kon enip năwău wa, ak ko sarău wa, kiro ak is saroirau wa.’ ⁴⁶ Keseria, kiro roasiret ak ep năwău wa koseriäu opok ne rawaiei, utianik, roasiret eposek ak karar epar orip orip awau rawaiei.”

26

Roat näunäu akas Jisas wena, meiäun ronkat oin.

¹ Jisas nukas kiro ämän aware kurea, kiro omre opokar kon tamareäu roat awarowon, ² “Ak äpu sumaun omre kon enip Pasowa omre oirori manonuk, kiro omre päi. Ro Nukan Mokoï kiro ses opok kon iwäi jaukut akas aru murianik, am äpäs opok äsäi maiei.”

³ Kiro ses opokar karauk Anut kamuk raiäi roat näunäu pak, mena kameäi roat näunäu pak akas Anut kamuk raiäi roat akan kamwareäu ro näwäu, kon enip Kaiapas nukan owa pote tururin. ⁴ Keseria, ak Jisas sakau ateanik, wena, meiäun ämän ämäi ämäi atoin. ⁵ Utianik, ak äiein, “Ik ko kiro sumaun omre opok wa wäu, roasiret akas siräianik, akas ik pak näwäu weräiäiei.”

Kar asires uer sou eposek orip oianik, Jisas nukan tapau opok kourwon.
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Betani mena kar ro, kon enip Saimon, meter ko sip repros orip raiäwon, Jisas tone kon owa rawon. ⁷ Keseria, ko owa tanea, o jenuk jenuk, kar sarau asires botol eposek uer sou eposek orip oi peanik, Jisas nukan tapau opok kourwon. Kiro asir meter aiauk näwäus kiro uer kau mowon. ⁸ Jisas nukan tamareäu roat akas kiro onok aparianik, kasiak penuk, keser äiein, “Owon kiro asires uer sou eposek orip erar kouru? ⁹ Ik kiro uer karauk roat arota, kau mona, kiro pakan aiauk näwäu oianik, saruku roasiret araun itok.”

¹⁰ Keserna, Jisas ko akan ronkat äpu momara, kos keser awarowon, “Owon ak kiro asir wousarianik, usu nuri? Ko kiro onok eposek senes is opok keseru. ¹¹ Saruku roasiret ak pak orip orip rawaiei. Utianik, is ak pak orip orip ekep wa rawam. ¹² Kiro asir ko uer sou eposek orip isan enimsau opok kourwon, kiro is meieita, up kureiraun enimsau wäräu jekuri mou. ¹³ Is ak epar senes awarom, roat akas okoro Anut nukan Ämän Eposek omnokou erekapu roasiret aware arianik, kiro onok okoro asires keserwon kiro nais awaraiei. Keseria, roasiret ak konun ronkatäiei.”

Judas nukas Jisas roat näunäu ipiakap maun paip mianik, ojav owon.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Jisas nukan tamareäu roat 12 orip pakan kar ro, kon enip Judas Iskariot, ko Anut kamuk raiäi roat näunäu siarakap potomara, kos keser totwarowon, “Is Jisas akan ipiaka opok maroita, akas is owo osap iraiiei?” Kesernuk, akas ai auk 30 orip ninareanik, ko nurin. ¹⁶ Kiro ses Judas ko Jisas kon iwäi jaukut ipiakap maun apu itane rawon.

Jisas kon tamareäu roat pak Pasowa omre opok o jein.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ Bret jis wäpik amke jeäin omre karar amke penuk, Jisas nukan tamareäu roat akas ko keser totorin, “Ik nan Pasowa omre opok o jaun omoi erapok jekur musau?”

¹⁸ Keserna, kos kon tamareäu roat keser awarowon, “Ak Jerusalem näu mena tonoinai, kiro opok kiro ro keser aurwe. ‘Iken Nāwäus, keser aikowon, “Isan utware manaun omre siarap ki peu, okon, is isan tamareäim roat pak Pasowa omre opok nan owa koi o jam.” ’ ”

¹⁹ Kesernuk, Jisas nukas kon tamareäu roat kiro ämän awarowon siar, ak pote, Pasowa omre opok o jaun omoi jekur moin.

²⁰ Iukärir sarenuk, Jisas kon tamareäu roat pak kiro owa o jaun tanein. ²¹ Ak taneanik, o je je rai, kos keser awarowon, “Is ak epar senes awarom, kar ro ak kamuk rau kos is isan iwäi jaiat akan ipiakap murai.”

²² Ko keser äienuk, akan woiaka usu sarein. Ak karar karar akas ko keser totorin, “Nāwäu, na is mesin äiem ra? Is wa ra?”

²³ Jisas nukas ätäi awarowon, “Kiro ro ko is ori erek maro karar opok kon bret ur opok mianik, oura, kos is isan iwäi jaiat akan ipiakap murai.

²⁴ Anut nukan ämänis äiewon siar, Ro Nukan Mokoi manai, utianik, kiro ros kon iwäi jaukut akan ipiakap marowon, kiro ro ko wopur. Kiro ro anakus an jowon ses opok meiewon maro, kiro usu eteinak. Keserau wa, okon, tawa omar oik ko usu nāwäu senes owai.”

²⁵ Kiro ro Jisas kon iwäi jaukut ipiakap maraun ro, Judas kos keser äiewon, “Tamareäum ro, epar isas na keseisam ra?” Keser aurnuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, nakasar ki äiem.”

Jisas nukas bret wain an pak kon tamareäu roat arowon.

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25)

²⁶ Jisas kon tamareäü roat pak tane o je je rai, ko bret oumoi, Anut ‘pere’ aumara, ipous pärarianik, kon tamareäü roat aromara, äiewon, “Ak oinai, jeie. Okoro isan enimsau.”

²⁷ Keseria, ko ätäi wain an kap orip oumoi, Anut aumara, kon tamareäü roat aromara, awarowon, “Ak erekapu okoro kap pakan an jeie.

²⁸ Okoro isan karian, Anut nukas kiro karianas ak pak paip [awau] mou. Isan karian kournuk, kis roasiret sosop akan onok aru jäkäi marai. ²⁹ Is ak epar senes awarom, is ätäi okoro wain nemauk pakan an wa jam, pote is kar wain an awau kiro isan Monian kamwaraun mena ak pak ätäi jam.”

³⁰ Kesermana, ak kar sir wemoui, kasik neanik, Olivet omtapau opok potoin.

Jisas nukas Pita keser auruwon, “Nas roasiret is mesin awaram, ‘Is ko äpu wa.’ ”

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Jisas nukas kon tamareäü roat awarowon, “Rurisa okoro pututu kar onok is opok penuk, ak aparianik, ak is utoirea, imine manaiei. Anut nukan ämänis keser äieü. ‘Kiro sipsip kameäü ro isas weita, sipsip raut ak imine atap atap manoutaiei.’ *Sekaraia 13:7*

³² Kiro keserna, is meieanik, ätäi siräianik, amke Galili provins opok potoita, ak tainori potaiei.”

³³ Pita nukas Jisas ätäi auruwon, “Onok aru na opok penuk, aparianik, ak erekapu na utoisi manaiei. Is karar na wa utoisam.”

³⁴ Jisas nukas ätäi keser auruwon, “Is na epar senes aisom, rusapai pututu kakarau ur wäu wa

opok nas isan enim ämäi momata, 'Is ko äpu wa' rai 3 orip äiäm."

³⁵ Pita nukas ätäi auruwon, "Epar senes, is kesek ämän wa äiäm. Utianik, is na pak erek meiäm." Kesernuk, karauk tamareäu roat akas nais keseriar aurin.

*Jisas ko Getsemani woia pote Anut auri rawon.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Jisas kon tamareäu roat pak kar om enip Getsemani poteanik, keser awarowon, "Ak okoro opok tane rauna, is enro opok Anut aurau potom." ³⁷ Kos Pita pak Sebedi nukan mokoit ori pak imware manowon. Kon wou aru senes monuk, ko nepipirau wa. ³⁸ Jisas nukas kiro roat 3 orip awarowon, "Isan woi usuäu senes monuk, waiäuk patirruk, meiäurim. Ak is pak okoro opok awau tai rawe."

³⁹ Ko kiro omoi utomara, nukararnak pote ämäi raia, ko wou kumase nini rai, Anut keser auruwon. "O Moni, nas is opiapan usu oi kuräm kiro itok. Utianik, na isan ronkat wa tainorau, na nakan ronkat karar tainor."

⁴⁰ Keseria, ko kon tamareäu roat 3 orip ak nini rain opok pe apwareanik, rurawarowon. Ko Pita auruwon, "Ak is kamoireanik, tai rawau owon utoi? ⁴¹ Ak wa ninau, awau tai raianik, Anut aurwe. Keseraiei, Satan nukas wa ate apwarai. Is äpu ak onok eposek keserauriäi, utianik, akan enmaksau sakau wa."

⁴² Keseria, ko ätäiar Anut auraun potea, Anut keser auruwon, "O Moni, is okoro meiäun kap nas wa oi kureta, is kiro jeita rai, itok nan onokur tainor."

⁴³ Ko ätäi pe kon tamareäü roat ak ätäiar keseriar nini rain apwarwon. Ak amos atomaronuk, awau tai rawau senek wa.

⁴⁴ Keseria, ko ätäi utware Anut auraun manowon. Ko amke Anut auruwon siar kiro ämänir ätäi mane auruwon.

⁴⁵ Utianik, ko ätäi pemara, kon tamareäü roat nini rain apwareanik, rurawaria, keser awarowon, “Ak ninianik, sume rai ra? Ak rowe! Ro Nukan Mokoï sakateanik, roat onok aru miäi akan ipiaka opok maun ses kou. ⁴⁶ Aparwe! Enro ros is isan iwäi jaiat ipiaka opok muraun ki kou. Ak sirauwe! Ik pote ko tararau manau.”

Judas nukas Jisas kon iwäi jaukut akan ipiakap mowon.

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴⁷ Jisas nukas kon tamareäü roat kiro ämän awaronuk awaronukar, kon tamareäü roat 12 orip pakan kar kon enip Judas nukas ko siakup kowon. Menan roat näunäu pak, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak akas roat sosop Jisas sakau ataun äsimwarona, Judas tainori potoin. Ak weräiäin siräp pak utupauk pak ate koin. ⁴⁸ Judas nukas meter kiro roat keser awarowon, “Is kiro ro pote oktokorita, ak äpu maiei kiro ro karar ak sakataiei.”

⁴⁹ Keseria, Judas ko kurte Jisas siakup potomara, keser auruwon, “Pere, tamukiäu ro!” aurianik, oktokoruwon.

⁵⁰ Kesernuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Jai, na owosäun koumon rai na kurte keser.” Ko keser äienuk, kiro roat akas kurte pemana, Jisas sakau atoin. ⁵¹ Keserna, kar ro Jisas pak rawonus, kos kon siräp rumukäu oumara, Anut kamuk raiäi

roat akan kamwareäi ro nāwāu nukan sarau ro wem raiar kon rauk kāu patir kurewon.

⁵² Kesernuk, Jisas nukas kiro ro auruwon, “Nan sirāp oinam, ātai kon jowa joke mo. Roat ak sirāpis werāiāin ak sirāpis akwarona, meiāiei.

⁵³ Utianik, na āpu wa ra? Is isan Moni aurita, kos is sareirianik, kon sarau eitek sosop omsau 12 orip akan marai roat senek itimwaraiei kiro āsimwaraun itok. ⁵⁴ Utianik, isan Monias sareir-nuk rai, kon āmān buk opok rau kiro epar wa pāi. Okon, kiro onok nukasar is opok pāun āiewon pāura.”

⁵⁵ Keseria, Jisas nukas kon iwāi jaukut awarowon, “Ak werāiāun utupauk pak sirāp pak oianik, is pāu ro senek sakatoirianik, iworaun koi ra? Is omre orip orip Anut osap nuriāi ou nāwāu owa roasiret tamareāimin, ak kiro opok sakatoirau utiāin. ⁵⁶ Utianik, ak kiro onok keserna, Anut nukan āmān roianik, areai roat akas kon āmān jer we moin kiro epar pewon.” Keserna, kiro ses opok kon tamareāu roat erekapu imine manoin.

Jisas ko roat nāunāu amiakap wena, meiāun rai ate aparin.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kiro roat akas Jisas sakau ateanik, Anut kamuk raiāu ro nāwāu senes kon enip Kaiapas nukan owa imāi potoin. Kiro opok sintore āmān tamareāi roat pak menan roat nāunāu pak erek turur rain. ⁵⁸ Kiro roat akas Kaiapas nukan owa Jisas imāi tonona, Pita ko potonar, āmāi āmāi keres keres potowon. Keserna, Pita tonea,

kiro opok om kameäi roat pak taneanik, Jisas owoseanik, ätäi imäi nona, aparam rai rawon.

⁵⁹ Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk Juda roat näunäu pak akas karauk sät ämän Jisas opokup momana, owose wena, meiäun rai keserin. ⁶⁰ Roat sosop peanik, ko opokup sät ämän moin. Utianik, ak kon onok wasare aparin, ko kar onok aru mau wa. Roat sosop ämän mona, kar ro oiroror pe tai rairin. ⁶¹ Awas keser äieirin, “Kiro ros keser äiewon, ‘Is kiro Anut osap nuriäi ou näwäu uräianik, omre 3 orip ätäi mam,’ kos keser äiewon.”

⁶² Keserna, Anut kamuk raiäu ro näwäu senes, Kaiapas nukas akan amiakap tai raumara, ätäi Jisas keser totorwon, “Na owon kiro roat akan ämän aisoin ätäi awarau utom? Na owosemon, okon, na enmatap ämän miäi.” ⁶³ Utianik, Jisas ko aräu wa.

Okon, Kaiapas nukas ätäiar auruwon, “Na Anut, ko orip orip awau raiäu, nukan enip atea, nan ämän sakau momoi, na ik aik, na Kraïs, Anut nukan Mokoï ra, wa?”

⁶⁴ Keser aurnuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, naka äiem senek. Is ak erekapu epar senes awarom, kiro ses opok, Ro Nukan Mokoï ko Anut, ko sakau näwäu orip nukan ipou näu kaima taneanik, omar oik iou pakas ätäi kowai, aparai ei.” *Buk Song 110:1; Daniel 7:13*

⁶⁵ Kaiapas ko kiro ämän roumara, nukan omjo kiräianik, keser äiewon, “Kiro ro ko Anut jeje ämän auru! Ik owon karauk roat awarota, koi kon enip opok karauk ämän maiei? Ko Anut jeje ämän auruwon, ak roin. ⁶⁶ Karo, akan ronkat ko

owosäiei?” Akas ätäi äiein, “Ko ämän orip, okon, wena, meiäi.”

⁶⁷ Kesermana, akas Jisas opokup sinok kurea, ipiakas wein. Karauk roat akas sipou purianik, ⁶⁸ akas ko aurin, “Na Kraiss, na ämän roianik, areäumon ro rai, na ik aik, karo, inos na iwosou?”

Pita nukas ‘Is Jisas äpu wa’ äiewon.

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita ko Anut kamuk raiäi roat akan kamwareäu ro näwäu, Kaiapas nukan ou kiro kasakupai tane raunuk, kar sarau asires pemara, auruwon. “Na Galili provins pakan ro, Jisas nukan jauk.”

⁷⁰ Keser aurnuk, Pita nukas kiro roat amiakap Jisas nukan enip ämäi mianik, äiewon, “Na kiro ämän äiem kiro kon onoktapau is äpu wa.”

⁷¹ Keseria, ko ätäi ou rorokpai tai raunuk, kar sarau asires pemara, roasiret awarowon, “Okoro ro nais ko Nasaret menan, Jisas pak ariäu ro.”

⁷² Kesernuk, Pita nukas ipou oik mianik, ätäi äiewon, “Epar senes, is kiro ro äpu wa.”

⁷³ Rai rai, karauk roat atapuk rainus, Pita siakup pemoi, keser aurin, “Epar senes, na Jisas nukan tamusiäu ro kar. Nan arem pätunas na amop musou.”

⁷⁴ Utianik, Pita nukas ipou kämioik momara, ätäiar äiewon, “Epar senes, is ak awarom! Is sät ämän mam kar usu is opok päi. Is kiro ro äpu wa!”

Ko keser äienuk äienukar, kakarau ur wewon. ⁷⁵ Kesernuk, Pita ko Jisas nukas ämän meter auruwon, ätäi ronkatewon. “Kakarau ur wäu wa

opok, na isan enim ämäi momata, ‘is ko äpu wa’ rai 3 orip äiäm.” Keseria, Pita ko kasik neanik, näwäu waiewon.

27

Jisas ko Pontias-Pailot siakup imäi potoin.

¹ Om teinenuk, tapera, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk menan roat näunäu pak, akas Jisas wena, meiäun ämän atoin. ² Keseria, ko muris ipou parar mia, Rom akan kamwareäu ro Pailot ipokup maun imäi potoin.

Judas pomur oianik, meiewon. (Aposel 1:18-19)

³ Judas ko Jisas kon iwäi jaukut ipiakap marowon ro Pailot nukas Jisas wenuk, meiäun aparianik, ko ätäi Jisas nukanun wouti momara, ätäi pote Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk roat näunäu pak ko kiro aiauk 30 orip owon ätäi araun potowon. ⁴ Ko pote, kiro roat awarowon, “Is onok aru momin kiro ro ko kar onok aru mau wa, isas kon iwäi jaukut ipiakap momin, okon, ko wena, meiäuru.” Akas ätäi aurin, “Kiro onok ikes kesermun ra? Nakasar kesermon apar!”

⁵ Keser aurna, Judas ko kiro aiauk Anut osap nuriäi ou näwäu owa känkurea, ute pote nukasar pomur oumara, meiewon.

⁶ Anut kamuk raiäi roat näunäu akas kiro aiauk oianik, äiein, “Kiro ojap momun aiauk, kiro iken sintore ämänis äiewon, kiro ukun orip, okon, ik Anut osap nuriäi ou näwäu pakan aiauk pak wa turur mau.” ⁷ Ak kiro aiauk oumoi, mis ate

miäi roat akan kar omnokou kau mianik, kar menan roasiret meiena, kiro opok up tuewaraiei. ⁸ Keserianik, kiro om enip ‘Karian omnokou’ äiäi. Kiro omnokou rusapai nais enip atorai.

⁹⁻¹⁰ Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro Jeremaia nukas kiro ämän arewon kiro epar peu. ‘Akas kiro aiauk 30 orip Israel roasiret akas kiro ojav moin aiauk oianik, kiro mis ate miäin roat akan omnokou kau moin. Kiro Anut nukas is airowon siar.’ *Sekaraia 11:12-13*

Pailot nukas Jisas totorwon.

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Jisas Pailot nukan amuk opok tai mona, Pailot nukas totorwon. “Na Juda roasiret akan kamwareäum ro näwäu king ra?” Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, naka äiem senek.” ¹² Utianik, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk menan roat näunäu pak, akas Jisas enip opok ämän sätäuna, kos ätäi kar ämän awarau wa. ¹³ Keserna, Pailot nukas auruwon, “Utianik, kiro ämän nan enmatap moi, na rowau wa ra?”

¹⁴ Keser aurnuk, Jisas nukas kar ämän eteinak ätäi aurau wa. Kesernuk, Pailot ko ronkat sosop owon.

Pailot nukas Jisas wena, meiäun awarowon.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

¹⁵ Akan sumaun omre enip Pasowa opok, Rom akan kamwareäu ro näwäu king nukas woisan karar karar kiro omre opok kar ro karapus owa raiäu utonuk, maneäu. Roasiret akasar koi tururianik, kar ro utona, manaun aurna, kos kiro ro utonuk, maneäu. ¹⁶ Kiro ses opok kar ro kon enip Bar-Abas kon enip jou aru orip ko karapus

owa raiäü. ¹⁷ Keseria, roasiret koi tururna, Pailot nukas awarowon. “Akan ronkat is inok ro utoita, ko manai? Bar-Abas ra, Jisas ko Kraiäi ra?”

¹⁸ Pailot ko äpu Juda roasiret ak Jisas nukas onok eposek mesin kasiak peäi, okon, ak ko siakup imäi koin.

¹⁹ Keserna, Pailot ko ämän wasarewareäu sia opok tane raunuk, kon waus kar ämän sur murumara, auruwon, “Nas kar onok aru kiro ro opok wa keserau. Kiro ro ko onok eposek miäu. Is pututu nini epire ko aparmin, okon, isan woi usuäu senes sareu.”

²⁰ Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk roat näunäu akas roasiret raiaka atomoi, awaroin, “Pailot aurwe, Bar-Abas utota, man. Jisas weta, meiäura.” ²¹ Pailot nukas ätäiar roasiret totwarowon, “Akan ronkat okoro ro oirori, is inok ro utoita, manai?” Akas ätäi aurin, “Bar-Abas utota, manai.”

²² Keserna, Pailot nukas ätäi awarowon, “Jisas, ko Kraiäi äiäi, is ko owošäm?” Akas oiaksau karar mianik, aurin, “Ko am äpäs opok äsäi mo!”

²³ Pailot nukas awarowon, “Owon? Ko owo onok aru keserwon?” Akas ätäi ko am äpäs opok äsäi mota, meiäun rai sakau äiein.

²⁴ Ko roasiret apwarowon ak weräiäun senek sarena, Pailot ko kar ämän mau senek wa, okon, an maro orip oumara, roasiret amiakap kon ipou an kosorwon. Kos äiewon, “Okoro isan usu wa, isas kiro ro weita, wa meiäi. Akasar keseraun keserwe!”

²⁵ Roasiret akas ätäi aurin, “Owošäi ko meienuk rai, kiro usu ika pak iken mokoit pak erek owauram.”

²⁶ Keserna, Pailot nukas Bar-Abas utonuk, manowon. Kesermara, kos kon kar marai ro aurnuk, kos Jisas mänkäsirionik, karauk marai roat aronuk, akas am äpäs opok äsäi maun imäi potoin.

Marai roat akas Jisas jeje ämän aurianik, ir tukein.

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Marai roat akas Jisas Pailot nukan ou enip Pretoriam owa imäi potona, karauk marai roat owa rain erek koi ko karirim kator rain. ²⁸ Keseria, marai roat akas kon omjo jäkäi muri-anik, kar omjo osou ko opok kuror murin. ²⁹ Keseria, ak kar rumäkät katuau orip oumoi, tatmaianik, kon tapau opok kuror moin. Kar aitauk oianik, kon ipou näu kaima moin. Keseria, ak ko siakup uoraka sur wea, jeje ämän aurin. “Na Juda akan kamwareäum ro näwäu, king, ik nan enmat jou mom.” ³⁰ Akas ko sinok amuk urarianik, ipokupan aitauk senri oumoi, kiro aitaukusar tapau purin. ³¹ Ak ko jeje ämän erekapu auri kureanik, kiro omjo ko opokupan jäkäi oumana, ätäi kon omjo orke murin. Keseria, ak ko imäianik, am äpäs opok äsäi maun imäi potoin.

Jisas am äpäs opok äsäi moin.

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Rom akan marai roat akas Jisas am äpäs opok wäun apu opok imäi potona potona, kar ro ko Sairini menas ätäi näu mena tonaun kowon. Kon enip Saimon, ak ko apu opok tararianik, sakau atea, Jisas nukan am äpäs oianik, Saimon ämäi

muruna, ko Jisas tainori potowon. ³³ Ak kar om enip Golgota potoin. Kiro om enip onoktapau kesek 'op tapau sekerem'. ³⁴ Keseria, akas wain an amkasuwei tiu senek orip momoi, keputirianik, Jisas jaura rai nuraurin. Utianik, ko kiro wain an menopakus märäkärwon tiurnuk, ko jau wa.

³⁵ Keseria, marai roat akas Jisas am äpäs opok äsäi mianik, ak kon omjo atapane owaun rai, ai auk oianik, satu sipiräiein. ³⁶ Keseria, ak Jisas am äpäs opok äsäi mianik, kiro opok kame rain. ³⁷ Ak ko äsäi mianik, tapakup karauk roat akas kar ämän enkup moin ak keser jer we moin. 'Okoro ro Jisas, ko Juda roasiret akan kamwareäu ro näwäu, king.' ³⁸ Keseria, Jisas am äpäs opok äsäi momana, akas onok aru moirin ro oiroror imwateanik, kar ro Jisas nukan ipou näu kaima äsäi moin, kar ipou saunan kaima äsäi moin. ³⁹ Keserna, roasiret akas apu pakas pe mane rai, ko aparianik, tapiaka känkänirmoi, jeje ämän auri auri maneäi. ⁴⁰ Ak keser äiein, "Nas keser äiemon, na Anut osap nuriäi ou näwäu uräianik, omre 3 orip ätäi ou awau mam äiemon. Keseria, na Anut nukan Mokoi maro, nakasar ätäi nakan enmatsau sareanik, am äpäs opokan ute ne."

⁴¹ Anut kamuk raiäi roat näunäu pak sintore ämän tamareäi roat pak akas nais keseriar jeje ämän aurin. ⁴² Ak keser äiein, "Ko karauk roasiret sarwareäwon, nukasar ätäi nukan enipsau saräu senek wa! Ko Juda roasiret akan kamwaraun ro näwäu king maro, ko am äpäs opokas ute nonuk rai, ik kiro aparianik, iken woiok konun epar mam. ⁴³ Kon wou Anut nukanun epar momara, äiäu, 'Is Anut nukan Mokoi.' Keseria, Anut nukas

ko saräi ra, ik apari rawau.” *Buk Song 22:8*

⁴⁴ Kiro onok aru moirin roat ories nais ko keseriar jeje ämän auririn.

Jisas meiewon.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Sankeu san näu kamuk, san jeräu wa, om erekapu pututu senek sare pote 3 klok iukärir.

⁴⁶ Keser raunuk raunuk, 3 klok siakup sarenu, Jisas nukas keser urwewon, “Eloi, eloi, lama sabaktani.” Kiro ämän onoktapau kesek. ‘Isan Anut, isan Anut, na owon is utoirom?’ *Buk Song 22:1*

⁴⁷ Kesernuk, karauk roasiret kiro opok tai rain akas kiro ur roianik, äiein, “Kiro ro ko Elaija urura!” ⁴⁸ Keseria, kar ros kurte mane kar osap jaimirmir senek oianik, wain an tiu mia, aitaik opok momara, Jisas jaun nurauruwon. ⁴⁹ Utianik, karauk roasiret akas kiro ro aurin, “Ik kame rauta, Elaija nukas koi, saräi ra, ik apari rawau!”

⁵⁰ Jisas nukas ätäiar kakaparnäkäu urwenuk, kon osou nukasar utonuk, manowon. ⁵¹ Kiro ses opokar, omjo Anut osap nuriäi ou näwäu owa äsäi moin rawon, oikas kiräi nopte, oirori sarewon. Kesernuk, mim näwäu pemara, aitaipau näunäu kamukasar käi kurwarowon. ⁵² Keseria, op up nais om käienuk, meten roasiret ak akan woiaka Anut nukanun epar mianik, meiein, ak ätäi erekapu siräiein. ⁵³ Jisas ko ätäi siräienuk, kiro meiein roasiret siräiein ak Jerusalem näu mena potona, roasiret sosop akas apwaroin. ⁵⁴ Marai roat akan ro näwäu ko kon marai roat pak ak Jisas kume rain, mim pemara, onok atap

atap penuk, aparianik, ak sakau imineanik, äiein, “Epar senes, kiro ro ko Anut nukan Mokoï.”

⁵⁵ Asiret sosop meter Galili provins pakas Jisas isanaraun tainori koin, ak erek atapukas tai raianik, Jisas owosäiei rai apari rain. ⁵⁶ Kiro asiret kamuk, kar asir kon enip Maria ko Magdala menan, pak kar asir kon enip Maria ko Jems Josep orien aninawa, pak kar asir ko Sebedi nukan wau, pak rain.

Jisas nukan enipsau oi aireu uru moin.

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Iukärir sarenuk, kar ro aiauk sosop orip ro kowon. Kon enip Josep, ko Arimatea menan, ko nais kar Jisas nukan tamareäwon ro. ⁵⁸ Ko Pailot siakup potomara, Jisas nukan kopeu owaun to-torwon. Kesernuk, Pailot nukas kon marai roat awaronuk, akas Jisas nukan kopeu oi nurin. ⁵⁹ Keserna, Josep nukas Jisas nukan kopeu oianik, omjo awau eposek ärneus kurur mowon. ⁶⁰ Ko kon up awau nukasar nukan wäräu tuwe mowon, Jisas nukan kopeu kiro aireu uru mowon. Keseria, aiauk näwäu oumara, aireu oksau pene mianik, ute manowon. ⁶¹ Maria ko Magdala menan pak kar asir kon enip Maria, au kiro up siakup taneanik, apari rairin.

Marai roat akas Jisas nukan up kame rain.

⁶² Ninoinus, tapera, sumaun ses opok Anut kamuk raiäi roat näunäu pak sintore ämän tamareäi roat pak ak Pailot pak koi tururin. ⁶³ Akas keser aurin, “Ro näwäu, ik kar ämän meter kiro ro sätäiäwon, ros keser äiewon roumun ronkatem, ‘Tawa omre 3 orip utia, is ätäi siräiäm’ äiewon.

⁶⁴ Kesek, okon, nas nan marai roat awarota, akas kiro op up jekur kume rawaiei, pote omre 3 orip utaiei. Keserta, kon tamareäwon roat akas kon kopeu wa päu owaiei. Na kiro wa keserta roi, akas kon kopeu päu owaiei. Na kiro wa keserta roi, akas kon kopeu päu oumoi, roasiret keser awaraiei, ‘Ko meieanik, ätäi up uruas siräiwon.’ Meter ko keser sät äiewon, ‘Is Kraiss.’ Ak rurisa keser sätäiäi, ‘Ko meieanik, ätäi siräiwon.’ Kiro rusapaian sät ämänis meter arewon sät ämän itimorai.”

⁶⁵ Keser aurna, roumara, Pailot nukas kiro roat näunäu awarowon, “Karauk marai roat imwaroinai, pote kiro up jekur sakau kamäiei.”

⁶⁶ Keseria, ak pote up opok aiauk näwäu muris parar momoi, okäk mianik, karauk marai roat akas kiro up kume rain.

28

Jisas ätäi siräiewon.

¹ Sumoin ses manonuk, tapera Tup Näu opok Magdala menan Maria pak kar Maria ori au Jisas nukan up aparaun potoirin. ² Kurte mim näwäu penuk, Näwäu nukan kar sarau eitek omar ute nemara, aitaupau näwäu up oksau pene moin opakan eroror momara, ko kiro opok tane rawon. ³ Kon neputapau ermän nukan merek senek. Kon omjo iou ärneu senek. ⁴ Marai roat up kame rain, ak ko aparmoi, karkairianik, sakau iminemoi, ak roat meiein senek ninoin.

⁵ Ak keserna, Anut nukan sarau eitekus kiro asiret ori awatowon, “Au wa iminäu. Is äpu au kiro ro ko Jisas am äpäs opok äsäi moin meiewon

aparaun itanerair. ⁶ Ko okoro opok rawau wa. Meter ko äiewon siar ätäi siräiewon. Au ko nini moin omoi koi aparwer. ⁷ Au kesernair, kurte potoinair, kon tamarowon roat awaraieir. Jisas ko up pakas ätäi siräiewon, ko amke Galili provins potonuk, ak tainori potaiei. Ak kiro opok pote aparaiei. Isan ämän okoro awatom jekuriar ronkatäieir.”

⁸ Kiro asiret ori au imineirin sinuk, kurte up utia, nepipirmoi, kon tamarowon roat awaraun potoirin. ⁹⁻¹⁰ Apu opok potosa, Jisas nukas kurte pe tarwatianik, awatowon, “Orië.” Keser awatonuk, awas ko siakup peanik, kon isou atomoi, kon enip jou murusa, Jisas nukas kiro asiret ori awatowon, “Au wa iminäu. Au pote isan tamareäimin roat awarona, Galili pote apairaei.”

Marai roat akan ämän.

¹¹ Kiro asiret ori au apu opok potosa potosa, karauk up kamein marai roat akas näu mena poteanik, Anut kamuk raiäi roat näunäu kiro onok pewon erekapu awaroin. ¹² Anut kamuk raiäi roat näunäu pak menan roat näunäu pak aka aka ämän ateanik, aiauk sosop oianik, marai roat aroin. ¹³ Akas marai roat keser awaroin. “Ak keser äiäiei, ‘Ik pututu ninota ninota, kon tamareäwon roat akas peanik, kon kopeu päu oi manoin.’ keser awaraiei. ¹⁴ Keserna, Pailot ko kiro ämän rounuk rai, ikes ko keser auram, ak kar onok aru mau wa, okon, ak kiro onokun woiaka aru wa mau.”

¹⁵ Keseria, marai roat akas kiro aiauk oianik, ämän awaroin siar tainorin. Keserna, kiro ämänis

Juda akan omsau erekapu pote iporwon. Kiro ämän Juda roasiret rusapai keseriar areai.

Jisas kon tamareäwon roat amiakap pewon.

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8)

¹⁶ Jisas nukan tamareäwon roat 11 orip ak Galili poteanik, Jisas nukas meter awarowon kiro omtapau opok potoin. ¹⁷ Kiro opok, ak ko aparikanik, rororin. Utianik, tamarowon roat karauk ak ronkat oiroror orip. ¹⁸ Jisas ko ak siarakap pemara, keser awarowon, “Anut nukas omar pak omnokou pak kamäun kiro sakau erekapu is irowon. ¹⁹ Keseria, ak omsau sau erekapu potoinai, roasiret ak isan ämän tamarona, akan woiaka pirirmoi, isan tamareäim roat sarena, akas pote, Moni nukan enip pak Mokoi nukan enip pak Osou Näu nukan enip pakaima, roasiret an jomaraiei. ²⁰ Ak kiro ämän ätär maromin akas pak ätäi roasiret ätär maraiei. Keserna, is ak pak orip orip rawam, keseriar pote wasarewaraun ses kowai.”

Anut nukan Ämän Eposek
The New Testament in the Girawa Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Girawa long Niugini

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Girawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

857654ed-60eb-5741-bcea-dd5397d3f069